V 25 LETIH DO SODOBNE IN PO EVROPSKIH MERILIH OBLIKOVANE POLICIJSKE ORGANIZACIJE

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.74(487.4)

V 25 letih do sodobne in po evropskih merilih oblikovane policijske organizacije / [priprava Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU ; fotografiranje Nina Djordjević ... [et al.] ; priprava grafov Anton Bukovnik]. - Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija, 2016

ISBN 978-961-6797-34-4

285007872

Izdalo: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija
Priprava: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU
Odgovorna urednica: mag. Vesna Drole
Koordinatorka: Anita Kovačič
Lektoriranje: Prevajalski agenciji Julija in Amidas
Fotografije: Nina Djordjević, Anita Kovačič, Brigita Petric, Simon Pertoci, Milan Tomažin in Zveza policijskih veteranskih društev Sever
Priprava grafov: Anton Bukovnik
Oblikovanje: Mirsada Dželadini
Tisk: Grafex, d. o. o.
Naklada: 600 izvodov
Ljubljana, junij 2016

VSEBINA

UVOD

4 Ministrica za notranje zadeve mag. Vesna Györkös Žnidar: 25 let nespornih uspehov in velikih dosežkov

6 Generalni direktor policije Marjan Fank: Imamo razloge za optimizem

PUSTILI SO SVOJ PEČAT

8 Borut Likar: V sebi še danes čutim pripadnost policiji

12 Andrej Podvršič: Policisti si zaslužijo najboljše delovne razmere

14 Marko Pogorevc: Povezovanje s tujino slovensko policijo približalo evropskemu načinu dela

16 Dr. Darko Anželj: Ponosen sem na policiste, ki so s svojim delom prispevali k zagotavljanju varnosti v Sloveniji

18 Jože Romšek: Varnost državljanov - predpogoj za gospodarski, socialni in siceršnji družbeni napredek

20 Janko Goršek: Krmarjenje policijske barke v razburkanem morju

22 Stanislav Veniger: Ponosen sem, da sem bil policist

VLOGA POLICIJE V OBDOBJU OSAMOSVAJANJA SLOVENIJE

21. generacija ali kako smo v vojno poslali 18-letne miličnike brez pripravništva in z vsemi policijskimi pooblastili 24

Anton Pozvek: Združenje Sever o dogodkih leta 1991 26

25 LET NAPREDKA NA VSEH PODROČJIH DELA 31

ZAKONODAJNI IN ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

Mag. Tatjana Bobnar: Kratek ekskurz skozi razvoj policijskega prava 68

Policijo so v zadnjih 25 letih močno zaznamovale tudi nekatere organizacijske spremembe 72

Matjaž Šinkovec: Projekt Libra 76

MOJIH 25 LET – RAZMIŠLJANJA ZAPOSLENIH 80

25 LET NESPORNIH USPEHOV IN VELIKIH DOSEŽKOV

Mag. Vesna Györkös Žnidar,
ministrica za notranje zadeve

„Moj cilj je slovensko policijo postaviti na vrh sodobnih evropskih policij, kamor nedvomno sodi.“

Spoštovani policisti in policistke,

četrt stoletja je pomemben mejnik v zgodovini slovenske policije. Za vami je 25 let nespornih uspehov in velikih dosežkov, zato sem ponosna, da sem zadnje obdobje del tega tudi sama s svojo ekipo.

Policija je pravzaprav že vseskozi prisotna v mojem življenju, najprej v moji družini in nato v mojem poklicu, zato do nje čutim posebno naklonjenost. Že zelo zgodaj je v mojih očeh dobila posebno veljavo in spoštovanje – to velja tako za Policijo kot organizacijo kot tudi za vaš častni poklic. Zato sem z veseljem sprejela prošnjo za mesto ministrice za notranje zadeve. Žal sem hkrati tudi hitro spoznala, da stanje v Policiji še zdaleč ni rožnato, saj so jo pretekle vlade precej zanemarjale, premalo vlagale vanjo, zaradi pomanjkanja motivacije in spodbudnega okolja pa so zaposleni nemalokrat odhajali drugam. Skoraj kritične razmere so pozivale k takojšnjemu ukrepanju, zato je bila moja prednostna naloga, da ji zagotovim vse tisto, za kar je bila v preteklosti neupravičeno prikrajšana in jo je pahnilo v kadrovsko, finančno in materialno podhranjenost. Ogromno dela je že bilo narejenega, trenutno pa potekajo tudi postopki za nakup večjih količin opreme in vozil; izvedli bomo tudi nujne investicije. Tako smo oziroma bomo v tem mandatu do konca letošnjega leta Policiji zagotovili približno 600 novih zaposlitev in 1000 novih prevoznih sredstev. Glede trenutnih postopkov nabave pa izpostavljam nakupe novih policijskih uniform v vrednosti 4,6 milijona evrov, zaščitne opreme za milijon evrov in oborožitvene opreme v višini 1,3 milijona evrov.

Kljub težavam so Policija in njeni zaposleni vseskozi ostali zvesti svojemu poslanstvu – torej zagotavljanju varnosti posameznikom in skupnosti, varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitvi pravne države. Pri tem pa morajo slovenska družba in vsi njeni posamezniki to poslanstvo tudi sprejeti in prepoznati.

Menim, da je Policija tu nemalokrat v težkem položaju, saj je razpeta med legitimno občutljivostjo družbe za policijska pooblastila, obenem pa so pričakovanja te iste družbe v odnosu do nje zelo velika, včasih morda celo prevelika. Zato mora med njima vladati spoštljiv partnerski odnos, tega pa ni brez zaupanja javnosti v delo Policije. Družba je nedvomno odgovorna v svojih dejanjih in spoštovanju zakonov, če ve, da je na drugi strani organizacija, vredna zaupanja, njeni posamezniki pa delujejo zakonito in transparentno. A zaupanja ne gre jemati kot nekaj samoumevnega, ampak ga je treba nenehno graditi, spodbujati in vzdrževati. K temu s svojimi verodostojnimi dejanji in strokovnostjo že vrsto let prispevate vsi zaposleni. Sama sem se lahko večkrat na lastne oči prepričala, da ste policistke in policisti neverjetno predani svojemu poklicu. To izredno cenim in spoštujem. Zato si zaslužite, da ste za svoje delo ustrezno plačani in dobro opremljeni, da se lahko soočate z vsemi izzivi sodobnega časa. Le tako lahko zagotavljate najvišjo stopnjo varnosti v državi na vseh področjih svojega dela.

Moj cilj je Policijo postaviti na vrh sodobnih evropskih policij, kamor nedvomno spada. To ne nazadnje dokazujeta vaše delo v zadnjih desetletjih, pa tudi izjemno delo policistk in policistov, ki so med povečanim migracijskim tokom dokazali, da znajo varovati schengensko mejo, in tako postavili zgled vsem policijam v Evropski uniji in širše.

Vaša pot ni bila vselej lahka, prav tako ni bila vedno ravna in gladka, vendar ste znali delovati kot celota, usklajeno in homogeno. Ponosno lahko rečem, da se je Policija vseskozi odlikovala po svoji profesionalnosti in odlični hierarhični organiziranosti ter strokovnem in zakonitem delu svojih zaposlenih.

Ob vaši 25-letnici vam iskreno čestitam in vam želim vse dobro tudi v prihodnje.

IMAMO RAZLOGE ZA OPTIMIZEM

Marjan Fank, generalni direktor policije

25-letno obdobje lahko z zgodovinskega vidika predstavlja kratko obdobje, sploh za institucijo s tradicionalnim značajem glede na svojo družbeno funkcijo. Kljub temu lahko vsi tisti, ki smo doživljali in preživljali to obdobje, ugotovimo, da je za nami razgibano obdobje, polno izzivov in trenutkov, ki za slovensko policijo niso bili lahki.

Večkrat je bilo treba sprejemati težke odločitve z nepredvidljivim razvojem dogodkov, še težje je bilo takšne odločitve uspešno uresničevati. Pa kljub temu nam je bilo v teh trenutkih lažje tudi zaradi dejstva, da se slovenska policija ni formirala pred 25 leti, temveč je imela bogate izkušnje in pozitivno tradicijo že iz veliko daljše preteklosti. In ravno zaradi tega so bile odločitve lažje, saj nas je ves čas spremljalo vodilo, da je prava odločitev tista, ki je skladna z voljo državljanov, in ob njihovi podpori je bila lažja tudi izvedba naših nalog. Ravno naše zavedanje poslanstva in vztrajanje na tej poti pa je bilo ključ do zaupanja ljudi in pozitivnega vrednotenja našega dela v najbolj kriznih obdobjih za Policijo.

Tudi vloga Policije in njen prispevek k varnosti sta bila v različnih obdobjih različno vrednotena. Gotovo je bila varnost pogojena z občutkom kolektivne ogroženosti družbe, ko so bila pričakovanja državljanov in celotne družbe do policije najvišja. Vsi, ki smo doživljali to obdobje, se spomnimo osamosvojitvenih procesov in dogodkov, povezanih z njimi, vojne za Slovenijo, obdobja demonstracij in nasilnih izgredov ter nedavne begunske krize. In prav v vsakem kriznem obdobju je slovenska policija upravičila pričakovanja državljanov in bila gotovo prvi steber varnosti naše države. In v kriznih obdobjih in neposredno po njih je bila Policija gotovo na višku glede vrednotenja našega poklica in vloge v družbi. Ampak z grenkobo lahko ugotavljamo, da je vrednotenje našega prispevka in vloge s časovnim odmikom vsakič padalo – predvsem pri tistih, ki so sprejemali strateške odločitve o vlaganju v našo institucijo. Nezadostno vlaganje v Policijo se je leta in leta kopičilo in privedlo do nezadovoljstva zaposlenih, ki

„Naše zavedanje poslanstva in vztrajanje na tej poti je bilo ključ do zaupanja ljudi in pozitivnega vrednotenja našega dela v najbolj kriznih obdobjih za policijo.“

se je manifestiralo ob izteku izpolnitve obljub, ki se jim je zavezalo več vlad v preteklosti. Podhranjenost Policije, tako kadrovska kakor tudi materialna, se je še kako izkazala ob soočanju z begunsko krizo, ko smo s skrajnimi napori in požrtvovalnostjo kljub vsemu uspeli ohraniti nivo varnosti v državi. Seveda so pričakovanja policistov po vseh teh obdobjih in izkušnjah z neizpolnjenimi obljubami zdaj še bolj izrazita in s tem so povezane tudi zahteve, da se obljube iz preteklosti prepoznajo pri vsakdanjem delu policistov.

Kljub vsemu obstajajo razlogi za optimizem. Po dolgih letih znatnega padanja kadrovskih, finančnih in materialnih kazalcev so se le-ti lani ustavili in začeli obračati v pozitivno smer. Seveda to še ne pomeni, da smo dosegli optimalne razmere za svoje delo, saj je v kratkem času nemogoče nadomestiti leta in leta racionalizacije in nevlaganja. Je pa zdaj čas, da zagotovimo dolgoročno in stabilno izvajanje strategije in resolucije na področju varnosti, kar bi pomenilo, da se ponovno začnemo ukvarjati s svojim osnovnim poslanstvom in razvojem policije, kar v preteklih letih zaradi pretiranega ukvarjanja z zagotavljanjem resursov za delo ni bilo mogoče. Pri tem pa ne smemo pozabiti na največjo nevarnost – izgubo zaupanja in ugleda naše institucije. Določena nepremišljena dejanja in znaten padec varnosti, ki bi bil posledica naše neaktivnosti, lahko zelo hitro pomenita izgubo našega najtesnejšega in najzvestejšega zaveznika – državljana RS. In v boju za svoje pravice nikakor ne smemo porušiti enotnosti vseh zaposlenih v Policiji, saj je bila ravno enotnost zaposlenih eden glavnih pogojev, da smo prebrodili najtežje trenutke. Politike in vlade so se in se bodo menjavale, ljudje bodo ostali isti. In tu je glavna perspektiva za policijo v prihodnosti. Nobeno še takšno vlaganje v policijske resurse ne bo moglo nadomestiti izgubljenega zaupanja ljudi. Predvsem zaradi tega ali samo zato ne smemo nikoli pozabiti, zakaj smo policisti in kaj je naše osnovno poslanstvo.

V SEBI ŠE DANES ČUTIM PRIPADNOST POLICIJI

Borut Likar

1. avgust 1998

generalni direktor policije

4. februar 1999

Konec leta 1993 me je takratni minister za notranje zadeve imenoval za državnega sekretarja za področje javne varnosti. To funkcijo sem opravljal do sprejetja Zakona o policiji (leta 1998), po omenjenem zakonu pa me je minister na podlagi razpisa izbral za generalnega direktorja policije.

Odgovornost za delo Policije sem prevzel v času nastajanja nove, mlade države. Njena tranzicija in mednarodna prepoznavnost sta takratnim organom za notranje zadeve, še posebno pa javni varnosti (policiji) predstavljali izziv, da se preoblikujemo v sodobno organizirano, dobro opremljeno in usposobljeno strokovno službo. Policija je morala glede na svojo preteklost in tradicijo ter glede na svojo pozitivno vlogo v času osamosvojitvenih procesov nadaljevati pot strokovne in učinkovite službe s potrebno mednarodno identifikacijo. Tega sem se ob sprejemanju funkcije državnega sekretarja za javno varnost še kako dobro zavedal.

Dovolite mi, da navedem nekaj po svojem mnenju pomembnih opravil in dogodkov, ki so zaznamovali tisti čas in delo v Policiji. S samostojno državo so nastajale potrebe po novih resorjih in službah. To je povzročilo nepričakovano odhajanje naših kadrov. Odliv usposobljenih kadrov je povzročila tudi možnost predčasnih administrativnih upokojevanj. S temi odlivi je trpela strokovnost, napredovanja so se opravljala hitreje, kot bi običajno sledila, dopolnjevanje kadrov pa zaradi administrativnih vladnih ovir ni sledilo odlivu. Težko je bilo dopovedovati, da se za dobrega in samostojnega operativca, ki ga drugje na trgu dela ni mogoče dobiti, potrebuje vsaj deset let.

V prvih letih po osamosvojitvi sta se kazali potreba in želja, da Policija dokumentira aktivnosti in dogodke iz časa osamosvojitvenih procesov – od akcije Sever in časa Manevrske strukture narodne zaščite ter desetdnevne vojne do odhoda zadnjega vojaka JLA z ozemlja

Slovenije. Rešitev sem videl v centralno zbranem dokumentarnem gradivu. Nastal je arhiv dokumentov, ki služi za obdelavo in izdajo strokovnih literatur. Predstavlja osnovo, da se vloga ONZ (Policije) v času osamosvojitvenih procesov realno vnese v slovensko zgodovino.

Bil sem priča dogodkom, ki so sledili po primeru Depala vas (vojaški poseg v izvajanje civilnih pooblastil). Za primer Celovec (rop posameznikov iz vrst SEP) sem neposredno izvajal reorganizacijo Specialne enote policije. Ves čas sem bil angažiran pri pripravi Zakona o policiji, ki bi omogočil boljšo organiziranost in učinkovitejše delo glede na nove, predvsem varnostne izzive. Zakon se je pisal sedem let. Zakaj ni bilo prave politične volje po hitrejšem sprejemu, mi ni bilo nikoli popolnoma jasno. Leta 1998 je bil Zakon o policiji sprejet. Vanj je bilo vloženega veliko dela in truda. Največ časa in razprav se je vodilo o policijskih pooblastilih, uporabi posebnih metod in sredstev ter varovanju človekovih pravic. Z zakonom je bila sprejeta tudi oblika predčasnega upokojevanja. Ocena kadrovske službe je bila, da ne bo povzročila masovnega upokojevanja. Zgodilo se je ravno obratno. Upokojilo se je več sto najbolj usposobljenih operativnih delavcev. Operativno delo je bilo močno prizadeto. Poleg zakona smo morali pripraviti tudi vse podzakonske akte, ki so do podrobnosti urejali organiziranost, sistematizacijo in delo policije. Za to sem opravil številna posvetovanja in razgovore. S sistemskega vidika je bilo zanimivo tudi sprejetje Zakona o varnosti v cestnem prometu. Spominjam se izredno žive razprave v državnem zboru, saj se je na promet hotel spoznati vsak poslanec in veliko jih je bilo, ki so imeli neke svoje predloge in rešitve. Še najbolj se je razpravljalo o dopustni stopnji alkohola med vožnjo, omejitvah hitrosti in višini glob. Angažiral sem se, da je državni zbor sprejel nacionalni program varnosti v cestnem prometu. Želel sem si, da bi sprejel tudi nacionalni program s področja kriminalitete, a žal ni bilo širšega interesa. Sprejeli smo smernice razvoja policije za srednjeročno obdobje, ki so nam nakazovale cilje in poti razvoja in večje učinkovitosti. S projektom aplikacije varnostnih razmer sem želel vzpostaviti poenoten sistem ocenjevanja varnosti in ogroženosti, na osnovi česar bi lahko realno načrtovali preventivne in seveda represivne aktivnosti na vseh nivojih delovanja. Projekt ni zagledal luči sveta.

Tudi takrat je bila prisotna vsakoletna bitka s pripravljavci državnega proračuna. Letno smo dobivali manj, kot smo realno potrebovali. Spominjam se prijetne zgodbe, ko se je pri načrtovanju finančnih sredstev za potrebe Policijskega orkestra pri prepisovanju številka nehote povečala za eno ničlo, kar smo ugotovili šele po sprejetju proračuna. Napaka je orkestru omogočila, da so z obnovo instrumentov »prišli na zeleno vejo«. Od večjih investicijskih projektov naj omenim izgradnjo objekta PU Novo mesto s PP Novo mesto in PPP Novo mesto ter izgradnjo prostorov helikopterske enote na Brniku. Z akcijo Mir 96 (prvi papežev obisk) smo pridobili nekatera tehnična sredstva, ki bi jih sicer težje dobili (specialna kamera za snemanje iz helikopterja, varnostne ograje idr.). Politika je tudi tedaj omejevala zaposlovanje. Želena operativna delovna mesta smo morali pridobiti na račun lastne reorganizacije (ukinjanje policijskih oddelkov, zmanjšanje števila starešin, dežurnih delovnih mest ipd.).

Ko sem prevzel funkcijo državnega sekretarja, sem hkrati podedoval tudi projekt, ki naj bi reorganiziral službe javne varnosti, kasneje se je projekt preimenoval v projekt Policija. Reorganizacija je zajemala lokalni, regionalni in državni nivo. Angažiral sem se, da bi na lokalnem nivoju ustvarili učinkovito in s preventivno vlogo okolju prijazno policijo. Rešitev sem videl v večji samostojnosti policijske postaje pri obvladovanju varnostnih razmer, pri večji preventivni vlogi vodje policijskega okoliša, v policijski pisarni, ki sem jo videl v drugačni vlogi, kot je delovala in žal nikoli zaživela. V ta namen smo izkoristili možnost nekajletnega partnerskega sodelovanja z angleško policijo v grofiji Surrey. Partnerstvo je postalo pristno. Ob obeleževanju 50. obletnice obstoja Policijskega orkestra smo v njihovem glavnem mestu Guildford priredili promenado na glavnem trgu s predstavitvijo slovenske policije. S svečanim koncertom pa smo nedvomno še dodatno dvignili svoj ugled.

Mednarodno sodelovanje sem čutil kot potrebo za našo boljšo prepoznavnost in dvigovanje strokovnega znanja. Intenzivno smo se vključevali v za nas koristna združenja in se udeleževali raznih izobraževanj. Vzpostavljali smo neposredno operativno sodelovanje s tujimi policijami. Naj poleg Interpola in Europola navedem še MEPA, sodelovanje z bavarsko policijo, kriminalistično policijo dežele Wiesbaden, akademijo FBI v Quanticu ipd. Osebno sem vzdrževal odlične stike s tedanjim direktorjem avstrijske, madžarske in seveda hrvaške policije.

Bil sem priča ukinitvi srednje policijske šole, čeprav si tega ni nihče želel, a ravno to nam je dalo možnost ustanovitve Policijske akademije. Z ustreznimi večmesečnimi programi nismo mogli več nadomestiti momenta vzgoje v policista, gradnje pripadnosti in spoštljivega odnosa do uniforme ter pomena pooblaščene uradne osebe, kar nam je omogočala štiriletna šola.

Na področju operativnega dela sem se osebno angažiral pri zmanjšanju prometnih nesreč s smrtnim izidom. V tem obdobju smo s sprejeto prometno strategijo razpolovili število smrtnih izidov – s povprečno letno 500 mrtvih na manj kot 250. Številka je bila še vedno visoka, a je bila na robu dopustnosti glede na takratno evropsko

„V sebi še danes čutim pripadnost Policiji, ki sem ji zvesto služil 35 let.“

merilo. S področja kriminalitete pa so mi v spominu najbolj ostali neuspeli pregon nedovoljene trgovine z orožjem, večkratni umor v Tekačevem in odkrivanje oblik organiziranega kriminala in kriminalnih združb na območju Štajerske, Koroške, Gorenjske in Ljubljane.

Glede na pristopne aktivnosti za včlanitev v EU in NATO sem se angažiral, da smo s področja policije zadovoljevali vse zahteve in priporočila. Že takrat smo zastavili projekt za vstopanje v schengensko območje. Bil sem skrbnik tega projekta.

Kot zanimivost lahko navedem, da sem v času svojega vodenja Policije ženskam pri pridobivanju policijskega poklica zagotovil enake možnosti kot moškim. Policistom se je tedaj dovolila nositi primerno urejena brada. Bil sem pobudnik, da smo s številke 92 prišli na trimestno številko. Imel sem možnost izbire med 112 in 113. Zakon o policiji je prinesel potrebo po novih nazivih in označbah. Opredeljevali smo se do oznak, ki jih uniformirana policija nosi danes.

Neposredno sem prevzel varovanje ob prvem obisku papeža v Sloveniji. Letos mineva natanko dvajset let. Obisk je zahteval maksimalno angažiranje, saj je šlo za tridnevni obisk, ki je imel poleg pastoralnega tudi državniški značaj. Pastoralni dogodki pa so se odvijali na treh različnih krajih: v Ljubljani, Mariboru in Postojni. Prvič smo popolnoma samostojno nastopali v zbiranju in analiziranju relevantnih informacij, ki bi lahko vplivale na papeževo varnost. Na obisk smo se pripravljali dobri dve leti. Policija je svojo nalogo opravila odlično. To je kasneje potrdil tudi Sveti sedež. Izkušnje pa so bile dobrodošle tudi za kasnejše pomembne državniške obiske. Ta dogodek se mi je najbolj vtisnil v spomin.

Funkcijo GDP in svoje delo v Policiji sem zaključil s t. i. afero Vič-Holmec, ko sem uvidel svojo objektivno odgovornost in odstopil. V sebi pa še danes čutim pripadnost Policiji, ki sem ji zvesto služil 35 let. Sedanjemu vodstvu želim, da zagotovi policijo, s katero bodo državljanke in državljani Slovenije zadovoljni in ponosni.

POLICISTI SI ZASLUŽIJO NAJBOLJŠE DELOVNE RAZMERE

Andrej Podvršič

1. marec 1999

generalni direktor policije

15. junij 2000

Z veseljem sem se odzval prijaznemu vabilu, da se za trenutek vrnem v preteklost in strnem svoje vtise iz obdobja, ko sem bil na čelu slovenske policije. Časovna in lokacijska oddaljenost, ki se je ustvarila z mojim dolgoletnim bivanjem v tujini, zadnjih 13 let namreč delujem v Švici, kjer opravljam dela in naloge generalnega direktorja korporativne varnosti pri ameriški multinacionalki, mi omogoča objektivnejši in bolj samokritičen pogled na preteklo obdobje.

Na mesto generalnega direktorja slovenske policije me je vlada imenovala 25. februarja 1999, razrešen pa sem bil 15. junija 2000. Zdi se, da je bil to le kratek mandat, vendar je bil prežet s številnimi varnostnimi izzivi, ki so jih dodatno začinili še politični pritiski, ki smo se jim z bližnjimi sodelavci vodstva Policije uspešno uprli. Poudariti moram, da sem še danes ponosen in počaščen, da sem imel tako izvrstne sodelavce. Naj jih omenim samo nekaj: Stanislav Veniger, direktor Uprave uniformirane policije; Marjan Pogačnik, direktor Uprave kriminalistične policije; Andrej Rupnik, vodja kabineta generalnega direktorja policije. Vsi navedeni kolegi so pozneje zavzeli vodilne vloge v naši državni upravi. Vsekakor je moja največja zahvala namenjena vsem pripadnikom tedanje slovenske policije, ki so državljanom neprestano zagotavljali varnost. Slednje v Sloveniji žal še dandanes ne znamo dovolj ceniti.

Policijo sem prevzel v času zloglasne afere Vič-Holmec, ki je neutemeljeno blatila ugled policijske institucije in njenih pripadnikov, in to kljub njihovemu neprecenljivemu prispevku v osamosvojitveni vojni. K temu so veliko pripomogle tedanje politične opcije, ki so afero izkoristile za medsebojna obračunavanja. Žal so se kopja lomila na plečih Policije, ne ozirajoč se na škodo ugleda te organizacije, njenih pripadnikov in posameznikov. Tudi sam sem doživel nekaj poskusov diskreditiranja in ob tem je žal najbolj trpela moja družina z ženo Matejo na čelu, ki mi je v tistih izredno težkih časih trdno stala ob strani. Za to ji bom večno hvaležen.

Po dolgotrajni javni diskusiji, številnih težavah in blokadah nam je uspelo razmere umiriti in razjasniti situacijo tako v Policiji kot v javnosti. K temu je veliko pripomogel leta 1998 sprejet Zakon o policiji, ki je slednjo umestil kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve (MNZ). Med osrednjimi cilji je bila vzpostavitev razmerja med Policijo in MNZ, ki ne bi bilo podložno pritiskom dnevne politike ter bi omogočalo nemoteno in profesionalno delovanje Policije. Prenos tega v prakso ter vzpostavitev organizacijskega in funkcionalnega modela sta bili dve izmed mojih prednostnih nalog. Tudi ta projekt smo kljub številnim težavam uspešno izvedli in Policija je septembra 1999 zaživela kot neodvisen organ v sestavi MNZ pod vodstvom tedanjega ministra Boruta Šukljeta, s katerim sva izvrstno sodelovala.

Eden izmed osrednjih varnostnih izzivov, s katerimi se je Policija spopadla, so bile ilegalne migracije, ki so prvič v zgodovini samostojne Slovenije postale resen vir ogrožanja varnosti. Policija je na naši južni meji dnevno aretirala več sto ljudi, ki so ilegalno prečkali državno mejo in poskušali priti v države zahodne Evrope. Vse prijete osebe je bilo treba nastaniti, nahraniti in zdravstveno oskrbeti ter z njimi opraviti predpisani policijski postopek. Ustanovili smo poseben operativni štab. V sodelovanju z MNZ in drugimi ministrstvi smo reševali humanitarno krizo ter hkrati obvladovali varnostne izzive. Poudariti je treba, da takrat ni bilo nobenega dogovora o tranzitu ilegalnih migrantov naprej v Evropo. Naša država je bila dolžna ustaviti in obvladati val ilegalnih migracij na našem ozemlju. To je zahtevalo ogromno človeških in finančnih resursov, vendar so naši policisti to opravili profesionalno in z veliko humanosti, za kar si zaslužijo vse pohvale. Že v tistem obdobju se je Policija soočala s kroničnim pomanjkanjem finančnih sredstev za ustrezne delovne razmere in za opremo za opravljanje svojih osnovnih nalog, kar, kot kaže, še danes ni odpravljeno. Res si zasluži veliko boljše delovne razmere in v zadnjem obdobju opažam pozitivne premike v to smer.

V času mojega vodenja smo opravili številne uspešne varnostne akcije, med drugim tri obiske na najvišji ravni. Slovenijo je obiskal tedanji ameriški predsednik Bill Clinton, kar pri zagotavljanju varnosti predstavlja enega največjih izzivov. Ko je Air Force One odletel iz našega zračnega prostora, smo si, priznam, vsi skupaj globoko oddahnili. Zelo pomemben varnostni izziv sta bila tudi obiska papeža Janeza Pavla II. Seveda so ostali tudi nerešeni primeri, kot je kraja orožja iz vojašnice v Postojni, a realnost je, da vse preiskave niso uspešne. Ko se danes ozrem v preteklost, po vsej kilometrini in izkušnjah v tujini, lahko mirno rečem, da bi zdaj marsikatero zadevo reševal drugače, vendar lahko mirno spim, saj sem vedno deloval pošteno. Interesi Policije in njenih pripadnikov so bili nedvomno moja primarna skrb.

Policija je pod mojim vodstvom delovala strokovno, odgovorno in enotno. Z veseljem opažam, da tako deluje še danes. Njeno poslanstvo je zagotavljanje varnosti v državi, opravljanje tega pa je zelo težko in nehvaležno delo, ki ga policisti jemljejo resno in odgovorno. Rezultat je dobro viden, saj je Slovenija ena izmed najvarnejših držav na svetu. Policisti si zato zaslužijo vse pohvale in – kar je v tem trenutku še pomembnejše – najboljše delovne razmere, da bodo svoje poslanstvo lahko nadaljevali. Iz lastnih izkušenj v Policiji in na drugih področjih delovanja zagotavljanja varnosti doma in v tujini lahko potrdim, da je varnost izjemno redka dobrina, ki jo ljudje začnejo zares ceniti šele, ko postane ogrožena. Slovenci se radi pohvalimo, kako varno se počutimo, vendar se za to lahko zahvalimo ravno dobremu delu Policije. Tega ne smemo jemati kot samoumevno. Varnost je treba negovati, vzdrževati in uživati. Po letih življenja v tujini lahko potrdim, da je občutek varnosti doma neprecenljiv.

POVEZOVANJE S TUJINO SLOVENSKO POLICIJO PRIBLIŽALO EVROPSKEMU NAČINU DELA

Marko Pogorevc

16. junij 2000

generalni direktor policije

14. januar 2004

Vizija, ki so mi jo v štiriletnem mandatu ob tesni podpori pomagali uresničevati sodelavci, je bila usmerjena predvsem v krepitev treh lastnosti policije – njene neodvisnosti, strokovnosti in odprtosti k ljudem. Želeli smo jo popolnoma razmejiti od političnega vpliva, utrditi njeno samostojnost in avtonomnost delovanja. V ta namen smo ob podpori tedanjega notranjega ministra dr. Petra Jambreka uspeli pod okrilje Policije znova povrniti vse njene vitalne službe, kot so logistika, finance, kadrovska služba itd. To je omogočilo njen razvoj, saj smo v tistem času prenovili kar nekaj policijskih postaj, izboljšali vozni park, zagnali projekte, ki jih do takrat nismo mogli, ker je zanje vedno primanjkovalo sredstev. Eden takih projektov je bila tudi izdaja prve in zaenkrat še vedno edine knjige o slovenski policiji.

Spomnim se, da sem zaradi prizadevanja za finančno, kadrovsko in logistično neodvisnost večkrat prišel v konflikt s pomembnimi ljudmi na notranjem ministrstvu. A vendarle smo ministra, tudi s pomočjo analiz o organizacijskem ustroju tujih policij, uspeli prepričati, da je videl »širšo sliko«, stopil na stran Policije in jo sistemsko povzdignil med sodobne evropske policije. To nam je dalo tudi pogajalsko moč, saj smo se za finančne načrte dogovarjali neposredno z vlado in finančnim ministrstvom. Kar smo se dogovorili, je držalo, in v porabo sredstev ni več mogel posegati nihče. Morda je tudi dejstvo, da smo imeli nadzor nad upravljanjem z lastnimi financami, vplivalo na to, da se je takrat občutno izboljšala varnostna situacija, povečala se je preiskanost kaznivih dejanj in ne nazadnje, izboljšala se je prepoznavnost Policije.

Policijo smo želeli tudi strokovno ojačati. Začeli smo se odpirati tujini, organizirali smo več strokovnih obiskov pri tujih policijah, kjer smo prišli v stik z njihovimi izkušnjami in načinom dela. Vsi direktorji notranjih organizacijskih enot in policijskih uprav so morali vsaj enkrat letno obiskati primerljive organizacijske enote v tujini,

za vodilni menedžment pa smo uvedli tudi obvezno učenje tujih jezikov. Povezovanje s tujino nas je približalo evropskemu razmišljanju in načinu dela. Ne smemo pozabiti, da smo bili otroci socializma, do tujine zadržani. Prenos znanja in proevropske filozofije pa nam je pomagal, da smo se v razvojnem smislu približali naprednejšemu zahodu.

Ena od največjih sprememb je bila ukinitev kadetnice. Ta poteza je sprva naletela na veliko negodovanja, nestrinjanja in kasneje bila marsikdaj narobe razumljena kot poskus, da bi skrajšali sistem izobraževanja. Filozofija v ozadju pa je bila čisto drugačna. Sistema štiriletnega kadetskega izobraževanja niso poznali nikjer na zahodu. Takšen sistem so imele le še nekatere socialistične države, npr. Rusija, in nikakor ni bil primerljiv z demokratičnimi državami, kakršna smo želeli postati tudi sami. Slovensko policijo smo želeli približati sodobnim, evropskim policijam in eden od korakov je bil, da v izobraževanje vključujemo ljudi z že oblikovanim znanjem, osebno širino in zavedanjem, da je policija del mnogo širše družbe. To pa težko storiš, če v kadetnico sprejmeš 14-letne otroke in jih oblikuješ po svojem, uniformnem kalupu. Novih generacij nismo želeli indoktrinirati v zaprtost policijskega sistema, temveč smo želeli ohraniti in spodbuditi njihovo povezanost z družbenim okoljem in vsemi njegovimi podsistemi. Ne nazadnje je policija servis »od ljudi, za ljudi« in tako mora tudi delovati.

S to mislijo smo odpirali Policijo navzven, jo približevali ljudem in spodbujali njeno transparentno delo. Veliko naporov smo vložili tudi v krepitev sodelovanja z drugimi pravosodnimi organi in organi pregona, inšpekcijskimi službami itd. Še posebej vzorno je bilo sodelovanje s tožilstvom in tedanjo generalno državno tožilko dr. Zdenko Cerar, ki mi je ostala v zares lepem spominu. Dobro sodelovanje med policijo in tožilstvom so takrat zaznali tudi v mednarodni skupnosti, med tujimi policijami in celo pri Europolu.

In Policija danes? Zdi se mi, kot da je izgubila samozavest. Velik delež borbe za izboljšanje delovnih razmer in položaja policistov je danes prepuščen sindikatoma. Mislim, da bi slovenska policija kot institucija morala biti bolj aktivna v tem boju za uveljavljanje svojih zahtev. Ne nazadnje ne gre le za upravičene zahteve, da bi policisti delali v ustreznejšem, varnejšem in primerneje plačanem delovnem okolju, temveč zahteve, ki so vezane na zagotavljanje varnosti ljudi in države.

Štiriletni mandat generalnega direktorja policije sem prevzel junija 2000, v najlepšem obdobju leta, ko so se po vsej Sloveniji vrstile slovesnosti ob dnevu policije. Ko sem prevzel funkcijo generalnega direktorja, sem istočasno sprejel odločitev, da po zaključenem mandatu odidem iz policije. To se je zdela nekako naravna odločitev po tem, ko enkrat zasedaš najvišjo funkcijo v organizaciji. Danes se Policije spominjam z lepimi občutki. Imel sem odlične sodelavce, vzdušje je bilo tovariško, premikali smo meje razmišljanja, bilo je »revolucionarno« obdobje. Najlepši spomini na policijsko kariero pa so vezani na čas osamosvajanja države, ko je bilo v zraku čutiti predanost in ponos, da smo se skupaj s teritorialno obrambo uprli srbski nadvladi in uresničili zgodovinski sen našega naroda. Takrat se nismo delili. Delali smo z roko v roki. Vsi z enakim namenom in za isti plemeniti cilj.

PONOSEN SEM NA POLICISTE, KI SO S SVOJIM DELOM PRISPEVALI K ZAGOTAVLJANJU VARNOSTI V SLOVENIJI

Dr. Darko Anželj

15. januar 2004

generalni direktor policije

7. april 2005

Obdobje, ko sem vodil slovensko policijo, so zaznamovali številni dogodki, vendar se osebno najbolj spominjam delavnih in motiviranih sodelavk in sodelavcev, s katerimi mi je bilo užitek sodelovati. Vsako organizacijo definirajo ljudje, zato sem še danes najbolj ponosen na policistke in policiste, ki so s svojim delom prispevali k zagotavljanju varnosti v Sloveniji. Policija je bila tudi v tistem obdobju postavljena pred izzive z delovnega področja notranje varnosti. Eden največjih projektov, ki smo ga vodili, so bile priprave na vstop v schengenski prostor. Tisti čas so zaznamovali predvsem stalni konflikti Hrvatov v Piranskem zalivu, kar pa je slovenska politična opozicija uporabila tudi za kritiziranje policijskega dela. Incidenti so se dogajali tudi na zeleni meji s Hrvaško, in sicer zaradi nedoločenosti državne meje.

Ko sem med pripravo doktorske disertacije opravljal obsežno raziskavo o menedžmentu v policiji, sem spoznal, da je tudi v Sloveniji dozorel čas za spremembe v miselnosti delovanja policije na lokalni ravni. Zato smo s sodelavci v letu 2004 pripravili projekt Samostojna policijska postaja. Ta se je izvajal na šestih policijskih postajah: Ljubljana Vič, Izola, Ptuj, Slovenske Konjice, Ravne na Koroškem in Trebnje. Namen projekta je bil, da so izbrane policijske postaje izvajale le tiste naloge, ki so bile odraz varnostnih razmer okolja, v katerem delujejo. To je pomenilo, da so samostojneje načrtovale in razporejale policiste na delo. Cilji projekta so bili povečati občutek varnosti ljudi in ohraniti obstoječe stanje varnosti glede na statistične kazalnike, pridobiti večje zaupanje ljudi v delo policistov in doseči medsebojno sodelovanje ter večje zadovoljstvo z delom policije. Za projekt smo se odločili iz več razlogov. Mnenja vodstev policijskih postaj in tudi javnosti so bila, da je delo policijskih postaj preveč in po nepotrebnem obremenjeno z načrti dela generalne policijske uprave in policijskih uprav ter v nekaterih primerih celo normirano s številom ukrepov. Komandirji so se počutili kot izvajalci nalog, ki imajo zelo malo prostora za samoiniciativno odzivanje

na varnostne razmere z metodami in oblikami dela, za katere bi se sami odločili. Posledica tega je bila slaba povezanost z lokalno skupnostjo. Varnostni problemi v lokalni skupnosti se pri načrtovanju dela policijske postaje niso dovolj upoštevali. Problem je bil tudi pri ocenjevanju dela policijske postaje, saj so se upoštevali le statistični kazalniki, premalo pa zadovoljstvo ljudi v lokalni skupnosti. Ugotovljeni so bili številni pozitivni učinki projekta, in sicer: za policijsko postajo ni bilo več obvezno doseganje normativnih ciljev PU in GPU; lokalna skupnost je imela večji vpliv na delo policije; povečalo se je število preventivnih aktivnosti; povečala se je učinkovitost vodij policijskih okolišev; spremenilo se je vrednotenje policijskega dela; komandirji so uvedli določene organizacijske in vsebinske spremembe dela ipd. Žal se je po moji razrešitvi projekt, ki se je izvajal in dosegal pozitivne rezultate, pospravil v predal.

Za uspešnejše delo slovenske policije danes si želim, da bi se zakonsko uvedel neodvisen odbor, ki bi bil imenovan v državnem zboru, sestavljali pa bi ga neodvisni strokovnjaki z varnostnega področja (predstavnik sodnikov, tožilcev, predstavniki fakultet, institutov, predstavnik upokojenih nekdanjih generalnih direktorjev policije, predstavnik združenja občin itd.). Ta odbor bi spremljal in ocenjeval delo policistov. Na tak način bi potekala strokovna razprava o delu in stanju v Policiji, omejil pa bi se tudi vpliv vsakokratne vladajoče politike na policijsko delo.

VARNOST DRŽAVLJANOV – PREDPOGOJ ZA GOSPODARSKI, SOCIALNI IN SICERŠNJI DRUŽBENI NAPREDEK

Jože Romšek

1. julij 2005

generalni direktor policije

8. januar 2009

V začetku leta 2005 nisem razmišljal o tem, da bi zapustil delovno mesto generalnega sekretarja na Ministrstvu za promet, čeprav sem bil dodatno obremenjen z odgovornostjo za NATO – pododbor za kopenske transporte in še za Direktorat za letalstvo. Toda po spletu naključij sem se vrnil v Policijo. Dobro sem se pripravil za natečajno komisijo Uradniškega sveta. Nisem si smel dovoliti osebne sramote, da ne bi prestal strokovnega preizkusa. Ob nastopu mandata generalnega direktorja policije sem z zadovoljstvom ugotovil, da še vedno poznam kar nekaj ljudi iz časa svoje policijske operative in iz kadetske šole, kar mi je močno olajšalo delo. Policijsko uniformo sem oblekel z enakim veseljem kot pred mnogo leti v kadetnici. Kmalu sem spoznal, da se bo treba močno potruditi, da bom ugotovil dejansko stanje v Policiji, saj ni bilo predaje poslov. Zaznati je bilo močan interni in javni pretok zavajajočih informacij, slabo realizacijo ali celo neizvrševanje odrejenih nalog. Ugotovil sem, da si bom moral čim prej oblikovati ekipo, s katero bom lahko delal. Moram priznati, da mi je na pomembnem kadrovskem področju na začetku najmanj enkrat pošteno spodletelo. No, ura streznitve je prišla kmalu. Kljub vsemu sem imel nekoliko pozneje srečo, saj mi je v ekipo uspelo pritegniti odlične policistke in policiste. To so bili kolegice in kolegi, na katere sem se vedno lahko zanesel. Marsikdo izmed njih je že upokojen, večinoma pa še danes zasedajo odgovorna delovna mesta v Policiji. Vsako jutro so bili organizirani operativni sestanki. Delovna bremena smo premagovali, upoštevajoč stroko in izkušnje z različnih delovnih področij, velikokrat z obilico humorja, začinjenega s kancem ironije, večkrat tudi na svoj račun. Širši kolegiji so bili redno organizirani, vključevali pa so obvezen pohod in streljanje s službenim orožjem.

Po zaslugi dobre usposobljenosti in opremljenosti slovenske policije je Republika Slovenija postala polnopravna članica schengenskega sistema. Omogočili smo torej prost prehod ljudi znotraj držav Evropske unije, kar je bilo za nas še pred leti težko predstavljivo. Med predsedovanjem Republike Slovenije sem imel čast voditi sku-

pino šefov policij Evropske unije. Realizirali smo obsežne nabave materialno-tehničnih sredstev in finančna vlaganja v takratni Center za forenzične preiskave. Dolgoletne vodilne izkušnje s področja izvrševanja državnega proračuna so mi zelo koristile. V letu 2007 je bil v Policiji na novo zaposlen policijski vikar.

Varnostnih izzivov znotraj države seveda ni zmanjkalo. Naj samo obudim spomin na vlom v banko SKB, zadevo Plut, problematiko romske družine Strojan. Resno smo se lotili pregona gospodarske kriminalitete in uspešno ovadili vrsto nedotakljivih mogotcev. Z zlatimi črkami v zgodovini slovenske policije bi morala biti zapisana odločna akcija posebne policijske enote na Hotizi, ko smo sosednji državi hitro in učinkovito preprečili nezakonito priključitev slovenskega zaselka Mirišče.

Nikoli se nisem bal prevzeti subjektivne ali objektivne odgovornosti, če bi v Policiji šlo kaj hudo narobe. Prav tako se nisem pretirano obremenjeval z nekorektnimi javnimi nastopi posameznikov, medijskimi zapisi ali nebistvenimi pomanjkljivostmi znotraj sistema, na primer v primeru Patria. Moram pa priznati, da me je močno jezilo le, ko je Policija morala prevzemati odgovornost za izvrševanje nedorečenih pravnih predpisov ali za slabo delo drugih državnih organov, ki niso hoteli ali znali sodelovati.

Predaja vseh poslov slovenske policije je bila ob moji upokojitvi januarja 2009 podrobna, obsežna in korektna.

Zdaj, ko sem upokojen, lahko s časovne distance bolje ocenim vse dogajanje tistega časa. Ničesar ne obžalujem – razen tega, da na začetku mandata nisem bil dovolj previden ali vztrajen pri nekaterih pomembnih kadrovskih rešitvah. Bolje bi moral premisliti še, koga podpreti za delo na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini ali v nekaterih mednarodnih organizacijah z dvoumnim mednarodnopravnim statusom.

Sicer pa bi se odločil za enako poklicno pot in za šolanje v kadetnici, kjer sem dobil odlično podlago za študij prava. Pridobljene izkušnje iz operativne policijske prakse in z drugih delovnih področij so nenadomestljive in so mi mnogokrat zelo pomagale. Z njimi sem dodobra spoznal skoraj vse skrite kotičke človeških duš.

Ob tej priložnosti se za trud zahvaljujem svojim učiteljem, profesorjem in vzgojiteljem iz meni tako ljube kadetnice, sošolcem kadetom pa želim veliko dobre volje in trdnega zdravja.

Ob 25. obletnici slovenske policije bi izrekel iskrene čestitke vsem policistkam, policistom in vodstvu z željo, da uspešno rešijo glavne težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, saj je varnost države, vseh državljanov in državljank predpogoj za naš gospodarski, socialni in siceršnji družbeni napredek.

KRMARJENJE POLICIJSKE BARKE V RAZBURKANEM MORJU

Janko Goršek

23. julij 2009

generalni direktor policije

30. september 2012

Začetek mojega mandata generalnega direktorja policije je bil postavljen v čas, ko je recesija že krepko pokazala svoje zobe, žal pa s tem vzporedno tudi izvajanje varčevalnih ukrepov. Vlogo generalnega direktorja postavlja v položaj »kriznega vodenja«, če pa upoštevamo še dejstvo, da je bila Policija že pred tem obdobjem vrsto let postavljena v vlogo odrekanja (žal, kot je kasneje pokazal čas), pa pri teh ukrepih politika ni pokazala odločnosti, da bi posledice varčevanja enakopravno občutili tudi drugi koristniki proračunskih sredstev.

Glede na vsakoletne boljše rezultate, ki so se izkazovali v letnih poročilih (in na katere bi bil ponosen vsak GDP), pa je bila to očitno slaba popotnica pri razrezih proračunske pogače, saj se je z vsakoletnimi boljšimi rezultati policijskega dela politika odločila za nadaljevanje politike varčevanja. Od začetka do konca mandata so bili vsi ukrepi in sprejemanje strateških odločitev podobni krmarjenju policijske barke v razburkanem morju (polnem »čeri in morskih psov«) in povezani z odrekanjem in določanjem prioritet. Ravno zaradi teh okoliščin sem ponosen na svoje najožje sodelavce in na vse zaposlene v policiji, da se je ob takšnih pogojih za delo našla motivacija za izvajanje nalog. Kako pa ob takšnih razmerah poskušaš izboljševati medsebojne odnose in dvigovati ugled institucije, si lahko dobro predstavlja vsak, ki se je v svoji karieri znašel v vlogi vodje. Če ob bok prej zapisanemu postavimo še izvedbo projektov, ki bistveno posegajo v organizacijsko strukturo organa (žal pa tudi v pravice določenega dela zaposlenih), dobimo za vsakega vodjo zelo nehvaležno izhodišče.

Kljub vsemu navedenemu smo postavili temelje za spremembo policijske zakonodaje (kjer smo z izdatno pomočjo obeh policijskih sindikatov pri pripravi izhodišč izhajali iz ureditve socialnega statusa zaposlenih, predvsem zaradi odprave krivic, povezanih z delovnopravno zakonodajo). S pomočjo in idejami, ki so prišle iz vrst sindikatov, so bila izdelana in oblikovana izhodišča kolektivne

pogodbe. Program psihosocialne pomoči zaposlenim in njihovim družinskim članom je s pomočjo entuziastov iz »dolgoletne tihe želje« končno zaživel v praksi. Pripravljen in verificiran je bil program višješolskega izobraževanja, katerega »pozitivne posledice« za zaposlene se bodo pokazale šele v prihodnosti. Žal pa pristojne za sprejemanje odločitev o nujni potrebi po povečanju finančnih sredstev prisilijo šele varnostni pojavi, ki v večinskem delu politike povzročijo vznemirjenje ali strah (ter s tem vzporeden pritisk javnosti), da politika končno prisluhne vztrajnemu opozarjanju, da je varnost dobrina, v katero je treba vlagati (žal so nekateri dolga leta to napačno razumeli). Ne glede na težavno obdobje za vodenje, kjer je vsak dan prinesel več slabih novic kot dobrih, imam lepe spomine in ni mi žal za ta del prehojene poklicne kariere v 32-letnem obdobju zaposlitve v policiji. Vsak dan je prinesel tudi prijetne stvari, seveda pa je odvisno, če si jih sposoben prepoznati. Noben projekt, preiskava, intervencija, akcija varovanja ... ne more uspeti brez t. i. vlečnih konjev, ki pa so žal že utrujeni od vseh slišanih obljub. V vsakem delovnem okolju so zaposleni, ki se trudijo za njen razvoj, in tisti, ki se trudijo izničiti napore za dvig učinkovitosti in ugleda. Žal policija pri tem ni izjema. Ko se ob zaključku mandata ozreš nazaj, poskušaš prepoznati dogodke, ki bi jih ob drugačnem vedenju, v času, v katerem živiš, spremenil. Policija je danes institucija, ki se lahko postavi ob bok kateri koli evropski policiji. Je na pomembni prelomnici, ki jo lahko popelje v »svetlejšo prihodnost razvoja« ali pa stopicanja na mestu. Vse pa je odvisno od razumevanja naslednjega: varnost je dobrina, v katero je treba vlagati. Čestitke ob jubileju, z željo, da bodo zaposleni v Policiji čim prej občutili pozitivne spremembe, ki bodo pomenile izboljšanje njihovega materialnega stanja in socialnega statusa ter pogojev za delo.

PONOSEN SEM, DA SEM BIL POLICIST

Stanislav Veniger

18. oktober 2012

generalni direktor policije

2. november 2014

V Policiji sem bil zaposlen od 1. julija 1980 do 2. novembra 2014, ko sem se upokojil. Priznati moram, da je teh 34 let minilo precej hitro, čeprav je imelo vsako obdobje pozitivne in tudi negativne strani, ki jih navadno pozabimo. Najlepše obdobje moje poklicne in življenjske poti je bilo ravno obdobje pred 25 leti, ko sem bil v času osamosvojitvenih procesov komandir policijske postaje v Žalcu in sem skupaj s sodelavkami in sodelavci aktivno deloval v teh procesih ter tudi dočakal izpolnitev sanj naših prednikov – samostojno državo Slovenijo.

Čeprav sem se že konec devetdesetih let, ko sem bil namestnik generalnega direktorja policije, odločil, da ne bom kandidiral za položaj generalnega direktorja policije, sem to odločitev leta 2012 spremenil in se dejansko prijavil na navedeno delovno mesto. Prijavil sem se predvsem zato, ker sem imel veliko vodstvenih izkušenj, saj sem že leta 1987 postal komandir takratne Postaje milice Šentjur in sem bil do leta 2008, ko sem bil napoten na DCAF, ves čas vodstveni delavec. Prav zaradi vodstvenih in tudi mednarodnih izkušenj sem se torej na koncu svoje poklicne poti prijavil na to delovno mesto, in sicer z željo po zagotavljanju čim boljše varnosti, saj sem se vedno in povsod zavedal, da je vsak policist najprej in predvsem »public servant« in da je vedno treba imeti pred očmi, da je naše poslanstvo zagotavljanje varnosti in pomoči ljudem, ki se znajdejo v stiski.

Že kmalu po nastopu funkcije so se začeli največji izzivi, to pa so bili seveda množični protesti v Mariboru, Ljubljani in drugih krajih Slovenije. Za proteste je bilo značilno nasilje določenega števila udeležencev, in to takšno, ki ga v zgodovini samostojne Slovenije še nismo doživeli, saj so protestniki na policiste metali kamnite kocke in tudi sicer ogrožali njihovo varnost. Precej kolegov je bilo poškodovanih, a sem vesel, da ni prišlo še do hujših posledic na kateri koli strani. Prav tako je bila sprejeta prava odločitev, da se čim več nasilnim protestnikom, ki so ogrožali druge protestnike in policiste, odvzame prostost ter da se jih identificira in kazensko ovadi, kar je dejansko pomagalo

k prenehanju izvajanja nasilja na protestih. Dejstvo je, da smo vsi zaposleni v teh primerih ravnali profesionalno, strokovno in korektno in sem bil ponosen na nas. Prvič smo uporabili tudi vodni top, ki je bil učinkovit vsaj pri odbijanju kock, slovenska policija pa bi vsekakor nujno potrebovala novega, in to tako za zagotavljanje varnosti udeležencev različnih protestov, kjer lahko pride do nasilja, kot tudi za zagotavljanje varnosti policistov, ki skrbijo za javni red. Žalostno je, da se vedno najdejo posamezniki in politiki, ki temu nasprotujejo (podobno, kot so nasprotovali paralizatorjem). Zdi se, da se sploh ne zavedajo ali nočejo zavedati, kakšne so lahko posledice, če Policija tega ne bo imela in uporabila, ko bo treba.

Naslednji izjemen izziv je bil seveda boj proti gospodarskemu kriminalu, pri čemer so Nacionalni preiskovalni urad in policijske uprave usmerili veliko energije v preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje gospodarske kriminalitete. Kljub težavam pri zaposlovanju mi je uspelo uresničiti idejo, da se okrepijo tako Nacionalni preiskovalni urad kot oddelki za gospodarsko kriminaliteto, kar sta pozneje podprla takratni minister in predsednica vlade, posledica pa je bila tudi okrepitev tožilstev. Dejstvo je, da v tej državi delujejo različna omrežja in združbe, kar sem občutil tudi na lastni koži, seveda predvsem prek nekaterih medijev, ampak zaradi izkušenj se s tem nisem preveč obremenjeval, ker sem svoje delo vedno opravljal korektno in profesionalno. Res pa je, da sem kot organizator MSNZ in veteran vojne za Slovenijo zelo razočaran nad tem, kje je naša država pristala v 25 letih, ker so bila naša pričakovanja takrat povsem drugačna. Vesel sem, da je vsaj Policija ves ta čas ostala relativno profesionalna in učinkovita in da je zagotavljala ter še zagotavlja visoko raven varnosti, čeprav se na žalost vlade tega ne zavedajo in bolj ali manj nenehno krčijo sredstva.

Zame osebno najbolj boleča dogodka, ki sta se zgodila med mojim vodenjem Policije, sta bila umor policista Policijske postaje Litija Damijana Kukoviča in huda prometna nesreča na avtocesti pri Slovenski Bistrici, v kateri smo izgubili sodelavko in dva sodelavca. Še danes me zaboli, ko se spomnim njihovih otrok in partnerjev ter bolečine ob izgubi enega od staršev. Verjamem pa, da sistem, ki smo ga vzpostavili za pomoč svojcem, deluje in tako vsaj malo blaži to hudo bolečino.

Obžalujem tudi, da sem bil konec leta 2012 precej radikalen pri ukinjanju pripravljenosti na domu za kolege in kolegice na državni, regijski in lokalni ravni. Takrat sem namreč kot vodja razmišljal, kako in kje prihraniti, da bi kriza minila, a ko danes berem, kje so si izplačevali pripravljenost, ugotavljam, da bi moral storiti obratno in povečati število prejemnikov – in to nekajkratno. V Policiji to ni bilo namenjeno umetnemu poviševanju plač, ampak dejanski pripravljenosti zaradi zagotavljanja varnosti. Še huje je bilo, da sem na podlagi ZUJFA-a moral podpisovati odločbe o upokojitvi kolegom iz svoje generacije, ki sem jih osebno poznal, saj smo bili sošolci v kadetski šoli ali pa smo skupaj delali. Žal mi je tudi, da nismo mogli uresničiti zagotovila takratnega ministra, da se kadrovska služba in logistika vrneta pod okrilje Policije in da generalni direktor dejansko upravlja Policijo kot celoto.

Kot sem že napisal: ponosen sem, da sem bil policist, da sem začel delati na ulici in da sem karierno pot končal kot generalni direktor policije. Po upokojitvi sem sam pri sebi hitro uredil misli, da je to življenjsko obdobje končano, zato sem se odločil, da tudi uniforme ne bom več oblekel. Eno obdobje se konča, drugo pa se začne – in to je treba živeti polno. Lepi spomini pa seveda ostanejo.

21. GENERACIJA

ALI KAKO SMO V VOJNO POSLALI 18-LETNE MILIČNIKE BREZ PRIPRAVNIŠTVA IN Z VSEMI POLICIJSKIMI POOBLASTILI

»Kako se zavaruješ pred tankovsko granato? S čim se lahko obranim – s puško? Kaj, če bo kolega v patrulji ranjen, kako mu bom pomagal? Bom še kdaj videl starše, brate, sestre? To sem se spraševal vsak dan. Bili smo 'zeleni', prestrašeni, čez noč pa smo morali postati zaščitniki državljanov Slovenije in demokracije. Med spremljanjem novic sem videl, da tudi vojaki JLA niso starejši od mene, bili so prav tako prestrašeni kot mi,« se spominja Robert Blatnik, eden izmed kadetov 21. generacije, danes inšpektor prometne policije na GPU.

Bil je petek, 27. junija, tistega 1991. leta, ki se ga mnogi še vedno spominjajo s cmokom v grlu. Vzgojitelji so kadete zbudili okoli četrte ure zjutraj. Začetno negodovanje, da jih še zadnji dan šole budijo tako zgodaj, je kmalu zamenjal strah. Na hitro so se oblekli, svoje stvari zložili v nahrbtnike in v skladišču prevzeli dolgocevno orožje. Ozračje je zadišalo po negotovosti. »Okoli tretje ure zjutraj so me obvestili, da so vojaki JLA krenili iz vojašnice na Vrhniki. Ob štirih zjutraj so bili kadeti že postrojeni pred domom številka 2. Ukaz o

„Z vlogo, ki so jo odigrali pri procesu osamosvajanja Slovenije, so ustvarili pomemben del zgodovine. Neprecenljiv in nenadomestljiv. Prav tak, kot je 21. generacija.“

popolni zatemnitvi je bil dosledno spoštovan. V tisti temi in grozljivi tišini se je slišalo le rožljanje orožja. Skoraj dvesto kadetov je brez besed polnilo pištole in puške,« obuja spomine dr. Bojan Potočnik, takratni ravnatelj Kadetske šole za miličnike.

Slovesnost, ki je sledila, je potekala brez veselja, ki običajno spremlja zaključek šolanja. Ker so bile ceste po Sloveniji zaradi barikad in ovir zaprte že od zgodnjih jutranjih ur, starši niso mogli priti na zaključno slovesnost. Po njej so bili kadeti, kljub temu da še niso opravili pripravništva, po odločitvi predsedstva Republike Slovenije poslani na bojne naloge na postaje milice. Imeli so komaj 18, 19 let.

Medtem ko so nekaterim vojne razmere prizanesle in so jih komaj občutili, so drugi doživljali pravo vojno dramo. »Bil sem v bližini, ko je bil ustreljen eden od šestih padlih policistov, Stanislav Strašek. Slišal se je rafal. Ni mi bilo vseeno. Na terenu smo bili šele nekaj dni, z orožjem v roki, brez prave prakse. Nihče od nas ni vedel, kaj ga čaka,« se svojih prvih dni službovanja spominja Celjan Martin Kunstič, danes vodnik službenega psa v Ljubljani.

Med kadeti jih je bilo tudi osem odstotkov neslovenske narodnosti. Kako so se spopadli z notranjo razdvojenostjo zaradi nastalih razmer? »Ni bilo težav. Vsa štiri leta šolanja smo namreč poudarjali pomen kolektiva. Čeprav so pripadali drugi narodnosti, so se počutili kot pripadniki slovenske milice. Šola ni bila obremenjena z nobeno ideologijo. Kadeti so se med seboj dobro poznali, bili so navezani drug na drugega in v tovariških odnosih. Kolikor mi je znano, je le eden od kadetov zapustil Slovenijo in odšel v Srbijo. Drugi so ostali tu,« je dejal Potočnik.

Vsi kadeti 21. generacije so se srečno vrnili domov. Veselje njihovih najbližjih je bilo nepopisno. Da se je vse končalo tako, kot se je, je v veliki meri zasluga pedagoškega kadra, ki je v Tacen sprejel komaj 14- in 15-letne fante, jih v štirih letih uspešno izšolal v odločne miličnike in vzgojil v zrele, močne in odgovorne osebnosti. Bili so prva in edina generacija, ki je svojo delovno kariero začela v samostojni državi. Zdaj, ko na pretekle dogodke gledamo s časovno distanco, zveni ta naziv precej laskavo, a takrat je imel grenak priokus. Težko si je predstavljati, kaj so tistega dne občutili, ko so iz Tacna, komaj polnoletni, hrabro sprejeli svojo dolžnost, se brez obotavljanja izpostavili nevarnosti in nudili tovariško pomoč bolj izkušenim miličnikom na terenu. Prikrajšani so bili za radosti ob zaključku šolanja in umirjen prehod iz mladostniške razposajenosti v odraslo življenje. Z vlogo, ki so jo odigrali pri procesu osamosvajanja Slovenije, pa so ustvarili pomemben del zgodovine. Neprecenljiv in nenadomestljiv. Prav tak, kot je 21. generacija.

ZDRUŽENJE SEVER O DOGODKIH LETA 1991

Anton Pozvek,
generalni sekretar
Zveze policijskih
veteranskih društev Sever

„Če danes pogledate arhive iz časa osamosvojitve in preverite poročila policijskih postaj, boste poleg poročil o spopadih našli tudi poročila o prometnih nesrečah, nesrečah pri delu itd. Policija torej v desetdnevni vojni za Slovenijo v nobenem trenutku ni zanemarila tudi tega dela svojih opravil.“

Vojni veterani 1991 gojimo vrednote in vrline, ki smo jih imeli tudi v osamosvojitveni vojni. Naj omenim tu le medsebojno tovarištvo in spoštovanje, resnicoljubnost, solidarnost, domoljubje in prizadevanja za mir. V tem okviru skrbimo za trajno ohranjanje spomina na dogodke pred 25 leti tudi zato, da mlajšim rodovom povemo vse o brezsmiselnosti vojn in nujnosti življenja v medsebojnem miru, sožitju, spoštovanju in reševanju vseh sporov s strpnim dialogom in na miren način. Osamosvojitev Slovenije je neprecenljiva pridobitev vseh Slovenk in Slovencev in veterani nikomur ne dovolimo, da si jo lasti ali te dogodke zlorablja za lastne interese ali kovanje političnega ali drugačnega kapitala. Žal mlajše generacije – tudi mlajši pripadniki MNZ/Policije – ne poznajo tega dela novejše zgodovine, v katerem smo pripadniki takratnih organov za notranje zadeve odigrali pomembno vlogo in opravili neprecenljivo delo. Šolski učni in vzgojni programi so v tem delu pomanjkljivi, učiteljem pa zaradi obsežnosti učnih načrtov največkrat celo zmanjka časa za seznanjanje mladih s procesi in dogodki, pomembnimi za nastanek samostojne in suverene države Slovenije. Predstavniki zveze in društev Sever zato zadnji dve leti po vsej državi izvajamo predavanja za pripadnike policijskih enot z naslovom Organi za notranje zadeve v procesih osamosvajanja Slovenije. Tako ta del znanja prenašamo na nove generacije policistov v programih prekvalifikacije in v višješolskem izobraževanju v Tacnu. Sodelujemo na seminarjih in delavnicah za učitelje osnovnih in srednjih šol, se udeležujemo tematskih pogovorov z učenci osnovnih in dijaki srednjih šol, soorganiziramo literarne in likovne natečaje na temo domoljubja in domovinske vzgoje ipd.

Vloga organov za notranje zadeve v obdobju osamosvajanja Slovenije do zdaj ni bila celovito analizirana, vrednotena in v javnosti ustrezno predstavljena. Na to smo policijski veterani vojne za Slovenijo 1991 večkrat glasno opozarjali. O tem je na simpoziju ob 10. obletnici slovenske osamosvojitve, ki je potekal v Brežicah od

21. do 22. junija 2001, prvič obširneje govoril tudi Igor Bavčar, minister za notranje zadeve od leta 1990 do 1993. V svojem prispevku Slovenska policija in osamosvojitev je opozoril, da poglobljena analiza slovenske policije o njenem delovanju v osamosvojitvenem procesu, ki bi jo izdelala institucija sama, ni bila opravljena. Čeprav tudi sam nosi velik del odgovornosti za tako stanje, je vredno opozoriti na njegove takrat izražene misli: »To je velika škoda. Menim, da so temu botrovale tudi razlike v obeh strukturah, v vojski in policiji. Slovenska policija je namreč, tako kot pred vojno in med njo, poleg svoje paravojaške vloge, ki jo je prevzemala, ves čas opravljala tudi svoje običajno policijsko delo. Po agresiji na Slovenijo, to je v času moratorija in odhoda jugoslovanske vojske iz Slovenije, je začela ukinjati svojo paravojaško dejavnost in opravljati povsem normalno policijsko delo. To ji ni dopuščalo, da bi, tako kot je v praksi vojaških struktur, takoj opravila analizo svojega dela. Tako ni bila narejena nujna podlaga za samoosmišljanje vloge takratne policije.« Ta dvojnost policijskega delovanja je Policijo postavljala v položaj, ko se je navzven dozdevalo, da si vojska prilašča zasluge pri osamosvojitvi. Če danes pogledate arhive iz časa osamosvojitve in preverite poročila policijskih postaj, boste poleg poročil o spopadih našli tudi poročila o prometnih nesrečah, nesrečah pri delu itd. Policija torej v desetdnevni vojni za Slovenijo v nobenem trenutku ni zanemarila tudi tega dela svojih opravil. To je bila pomembna okoliščina takratnega dogajanja.

Delovanje slovenske policije v osamosvojitvenem procesu bi lahko razdelili na štiri dele. Z nekaterimi poudarki bi rad opozoril na to, kako pomembno je, da se zgodovinarji lotijo obravnave tega delovanja.

Prvi del njenega delovanja v osamosvojitvenem procesu je bilo sodelovanje na zakonodajnem področju. Vemo, da je področje notranjih zadev že po ustavi iz leta 1974 sodilo v republiško pristojnost. Na področju zakonodaje o notranjih zadevah tako niso bile potrebne bistvene spremembe. Spremenili smo dva zakona: Zakon o opravljanju notranjih zadev iz zvezne pristojnosti in Zakon o temeljih sistema državne varnosti. Ta je poleg zakonodajnega napora zahteval praktično popolno demontažo nekdanje Službe državne varnosti. Opravljena je bila z eno najbolj množičnih upokojitev v zgodovini nove slovenske države. Z zamenjavo večine ključnih položajev, a s hkratno ohranitvijo ključnega dela operativcev v novooblikovani Varnostno-informativni službi, smo opravili zelo pomembno delo. Zakonodajne priprave so se nanašale predvsem na manjkajočo zakonodajo, katere namen je bil vzpostaviti efektivno oblast na slovenskem ozemlju. Sprejeti so bili in v prvi številki Uradnega lista Republike Slovenije 25. junija 1991 objavljeni: Zakon o državljanstvu, Zakon o potnih listinah, Zakon o tujcih, Zakon o nadzoru državne meje in Zakon o varnosti cestnega prometa. To je bilo pet temeljnih zakonov, na podlagi katerih smo vzpostavili efektivno oblast na slovenskem ozemlju.

Drugi izjemno pomemben projekt, ki je potekal ves čas našega dela v letu 1990, se je nanašal na vprašanje državne meje. To je bil eden od trinajstih projektov, ki so v okviru celotnega osamosvojitvenega procesa potekali v vladi. Mejni projekt je izpeljala slovenska policija in je bil izjemno pomemben. Prvi strateški cilj napada na slovensko državo je bila osvojitev meje. Policija je tudi na meji s Hrvaško opravila celoten posnetek terena in določila način, kako bo to mejo varovala z osmimi kontrolnimi točkami. Te so bile takojšnja tarča agresije. Agresorske kolone so jih zavzele in uničile v prvem valu.

Pomembna je bila tudi obveščevalna dejavnost. Izmenjavo informacij, delo s sodobnimi elektronskimi sredstvi in vse, kar je bilo na tem področju pomembno, sta opravljali dve ključ

ni instituciji: Varnostno-informativna služba Ministrstva za notranje zadeve in Varnostni organ Ministrstva za obrambo. Obe službi sta imeli dobro nameščene informatorje in tehnično opremo, ki je pred osamosvojitvijo omogočila skoraj popoln nadzor vse dejavnosti Jugoslovanske ljudske armade (JLA) in seveda tudi njene varnostne službe. Mislim, da smo bili na tem področju v veliki prednosti.

Manevrsko strukturo narodne zaščite, to je svojo obrambno komponento, smo začeli razvijati oktobra 1990. Vojska do oboroženega spopada ni izvedela za celotno razsežnost naših priprav. Manevrska struktura je bila do spopada oborožena in nekateri deli neposredno pred njim. Razvili smo tudi celotno koordinacijsko skupino za obrambno pripravo Slovenije z vsemi podskupinami ter prepletli sistem poveljevanja Teritorialne obrambe oziroma vojske in policije. Koordinacijsko skupino je 18. marca 1991 imenovalo Predsedstvo Republike Slovenije. Vseh teh dejstev JLA ni nikoli v celoti poznala. Ta del paravojaške vloge, ki jo je opravila Policija, je zadeval vključitev njenih struktur (specialne in posebnih enot takratne slovenske policije in tudi nekaterih drugih enot) v Manevrsko strukturo narodne zaščite. Drugi del njene paravojaške vloge je predvsem zadeval zavarovanje ustanov slovenske oblasti. Takrat so bili izdelani načrti za izredno zasedanje slovenske skupščine, ki bi, če tega ne bi mogli izvesti v parlamentu, zasedala v kadetski šoli v Tacnu. Bilo je še nekaj drugih posebnih lokacij. Izredno zasedanje slovenske skupščine v noči na 30. junij 1991 je bilo res sklicano in izvedeno tako, da so policisti nekatere poslance pripeljali na zasedanje, kajti tedaj so se že začele posamezne aktivnosti, ki so onemogočale normalno komunikacijo.

Posebno obdobje delovanja slovenske policije je bilo v vojni. O vojnem delovanju milice ne bi govoril, opozoril pa bi na vlogo nekaterih drugih služb. Kriminalistična služba je opravila izjemno pomembno delo, o katerem ne vemo veliko. Z avtobusi in ponarejenimi potnimi listi je po vsej takratni Jugoslaviji, predvsem pa po Hrvaškem, pobirala slovenske vojake, ki so dezertirali iz JLA, in jih pripeljala v Slovenijo. Zbirni centri so bili določeni na posameznih točkah na jadranski obali, na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini. Kriminalistična služba Ministrstva za notranje zadeve je to delala v času, ko so se druge strukture bojevale. Nadalje je celotna logistična podpora Ministrstva za notranje zadeve opravila izjemno pomembno delo pri varovanju takratnih vojnih ujetnikov. To so bili predvsem nižji in višji častniki JLA. Tudi o tem ni veliko znanega. Vendar je bila to ena od okoliščin, ki je v določenem trenutku pripeljala celo do roba novega konflikta, in sicer, ko je šlo za izpustitev nekaj prek 200 ujetih nižjih in višjih častnikov JLA. Takrat je slovenska policija oziroma tisti del, ki je varoval ujete častnike jugoslovanske vojske, odigrala izjemno vlogo. To so nekatere pomembne okoliščine, ki jih ne smemo zanemariti, čeprav so glavnino napada na Slovenijo in zavzetje meja v Sloveniji prenesle strukture, locirane na mejnih prehodih. To so bile več ali manj policijske strukture, ki so bile na nekaterih točkah okrepljene z enotami Teritorialne obrambe.

Slovenska policija je opravila pomembno vlogo tudi v času moratorija. Spremljala je veliko misij, pripravljala izhodišča za pogajanja in v času po 18. juliju 1991, ko je bil sprejet odlok o odhodu JLA iz Slovenije, začela pripravljati svoje zadnje dejanje v osamosvojitvenem procesu. Dokončala ga je 26. oktobra 1991. Ta projekt je vodil Boris Žnidarič, takratni namestnik poveljnika milice. Slovenska policija je tudi na tem področju opravila pomembno nalogo.

Slovenska policija je od konca oktobra 1991 vzpostavila efektivno oblast v državi, kar pomeni, da smo nekaj mesecev pred mednarodnim priznanjem obvladovali in popolnoma nadzorovali ozemlje

samostojne Republike Slovenije. Mednarodno priznanje Slovenije je bilo priznanje nekega dejstva in ne politična okoliščina, ki bi si jo morali izposlovati.

V Zvezi policijskih veteranskih društev Sever (krajše: Združenje Sever) smo si tako zastavili cilj, da ob 20. obletnici osamosvojitve Slovenije obširneje predstavimo vlogo in aktivnosti organov za notranje zadeve v obdobju osamosvajanja in obrambe osamosvojitvenih aktivnosti. Leta 2009 smo celovito predstavili vlogo organov za notranje zadeve oziroma milice in njihove takrat najbolj izpostavljene strukture pri preprečitvi t. i. mitinga resnice v Ljubljani (akcija Sever, 1989). Leta 2010 smo temeljito predstavili vlogo organov za notranje zadeve v projektu Manevrska struktura narodne zaščite (MSNZ, 1990). Leta 2011 smo želeli predstaviti dogodke in aktivnosti organov za notranje zadeve v obdobju od nastanka Teritorialne obrambe Republike Slovenije do odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije (oktober 1990–oktober 1991). To nalogo bomo zaključili letos, ko bomo izdali zadnji del »trilogije« z naslovom Modri ščit, kronologija dejavnosti organov za notranje zadeve v slovenskem osamosvajanju (oktober 1990–oktober 1991).

Pot do izvedbe teh projektov ni bila preprosta. Na začetku je težavo predstavljala predvsem nedostopnost arhivov notranjega in obrambnega ministrstva. Evidence in dokumenti, uvrščeni v zbirko dokumentarnega gradiva Policija med vojno, so bili označeni z različnimi stopnjami zaupnosti po predpisih, veljavnih v času nastanka. Februarja 1994 je bila z Navodilom za zbiranje, urejanje in predajo zbranega gradiva vsem dokumentom v zbirki določena vrsta in stopnja tajnosti »Uradna tajnost/strogo zaupno«.

To težavo smo uspeli postopno odpraviti. Pri tem se je treba zahvaliti takratni ministrici za notranje zadeve, ki je na pobudo Združenja Sever decembra 2009 ustanovila delovno skupino MNZ in Policije za strokovni pregled zahtevkov za dostop do gradiva, zbranega v sklopu Policija med vojno. Delovna skupina je celotno dokumentarno gradivo ministrstva Policija med vojno pregledala in uredila, odpravila stopnje zaupnosti ter na začetku 2011 pripravila za predajo v Arhiv Republike Slovenije.

Obsežno delo pri pripravi kronologije so opravili člani komisije Združenja Sever za zgodovinsko dejavnost. Knjižno gradivo so zbirali z neposrednim vpogledom in proučevanjem arhivskega gradiva MNZ/Policije, razgovori s člani društev in uporabo osebnih zapiskov. Žal delo ni popolno, saj so imeli člani dostop le do arhivskega gradiva, ki je bilo v MNZ zbrano v okviru projekta Policija med vojno, in je zaradi predčasne prekinitve projekta ostalo nedokončano. Nekatere organizacijske enote MNZ/Policije gradiva sploh niso oddale, nekatere pa so svoje delo opravile pomanjkljivo. Za celovit prikaz dogodkov in aktivnosti bi bil potreben še vpogled v tekoči arhiv MNZ, ki pa po letu 1990 ni več v celoti v njegovi lasti (arhiv SDV/VIS/SOVA, MJU, VŠNZ/FVŠ pri Univerzi v Mariboru ipd.). V kratkem bomo tudi zahvaljujoč podpori aktualnega vodstva MNZ/Policije opravili še en vpogled v arhivske dokumente in pred zadnjo redakcijo poiskali še nekatere manjkajoče podatke oziroma preverili njihovo verodostojnost.

Knjiga je zasnovana kronološko, po datumih, vsebina pa je navedena v obliki gesel. Vsi objavljeni podatki temeljijo na pisnih virih – dokumentih iz arhiva MNZ/Policije. Zaradi izredne gostote aktivnosti in dogodkov v letih 1990–1991 ne bi bilo primerno izdvojiti in na kratko predstaviti le nekatere od teh, saj bi bilo to krivično do vseh tistih akterjev, ki jih ne bi omenili.

25 LET NAPREDKA NA VSEH PODROČJIH DELA

26. junij 1991

slavnostna razglasitev samostojne države na Trgu republike v Ljubljani

27. junij–7. julij 1991

osamosvojitvena vojna

27. junij 1991

dan spopada policije in JLA na Holmcu (kasneje izbran za dan policije)

28. junij 1991

Republiški sekretariat za notranje zadeve se preimenuje v MNZ

27. julij 1991

prevzem nadzora nad celotno državno mejo RS

Na kratko predstavljamo nekaj najvidnejših področij policijskega dela in nekatere najpomembnejše mejnike v zadnjih 25 letih, ki so jih zaznamovali.

JAVNA ZBIRANJA - ENO IZMED DRUŽBENO IN POLITIČNO NAJBOLJ IZPOSTAVLJENIH PODROČIJ

Področje javnih zbiranj je eno izmed družbeno in politično najbolj izpostavljenih področij. Zaradi njegove izpostavljenosti je javnost upravičeno kritična do ukrepov policije. Pravica do javnih zbiranj je v RS ustavno zagotovljena pravica, česar se več kot očitno zaveda tudi javnost. Ne nazadnje se je t. i. slovenska pomlad začela v javnosti kazati z zbiranjem ljudi v podporo »četverici« pred vojaškim sodiščem na Roški in Kongresnem trgu leta 1988. Po osamosvojitvi Slovenije sta se množili število civilnih iniciativ in tudi število s tem povezanih javnih shodov. Poleg tega je bila Slovenija vedno bolj prepoznana in konkurenčna v mednarodnih športnih tekmovanjih. Slovenska policija je uspešno izvajala varnostne ukrepe ob varovanju dogodkov ob vstopu RS v Evropsko unijo leta 2004, uvedbi evra kot valute, predsedovanju Slovenije Evropski uniji leta 2008, obiskih vidnih predstavnikov svetovne politike.

V zgodovini javnih zbiranj bi izpostavili le nekaj takšnih, kjer so bile na preizkušnji strokovnost, učinkovitost in zakonitost slovenske policije:

- leta 2006 in 2010 študentski protesti v Ljubljani, kjer je prišlo do množičnih kršitev, zato so policisti ukrepali proti množici;
- leta 2012 množični protesti v več slovenskih mestih daljše časovno obdobje, nekateri med njimi tudi nasilni, saj je bilo v njih poškodovanih več kot 100 policistov in prvič uporabljen vodni top kot prisilno sredstvo;

8. oktober 1991

vzpostavitev 34 mejnih prehodov na južni meji

25.–26. oktober 1991

odhod zadnjih vojakov JLA iz Slovenije

20. december 1991

predstavitev nove celostne podobe policije

1992

milica se preimenuje v policijo

1992

v okviru projekta Javna varnost za reorganizacijo na lokalni, regijski in republiški ravni se število uprav za notranje zadeve zmanjša s 13 na 11, UNZ Trbovlje in Ljubljana - okolica postaneta del UNZ Ljubljana

- varovanje športnih dogodkov z visoko stopnjo tveganja, kot so hokejski, nogometni, košarkarski, rokometni derbiji med rivalskimi klubi oziroma mednarodne tekme, kjer gostujejo veliki športni klubi z znanimi ULTRAS navijaškimi skupinami oziroma športni klubi iz bližnjih držav;
- izvajanje ukrepov varovanja ob evropskem prvenstvu v košarki leta 2013.

Ob navedenih in drugih varnostnih dogodkih je bila slovenska policija pogosto na preizkušnji, vendar je v vseh primerih tudi ob uporabi prisilnih sredstev zoper množico sledila načelom zakonitosti, strokovnosti in sorazmernosti, zato so ukrepi policistov uživali široko podporo tako mednarodne strokovne javnosti kot tudi slovenske.

Vzporedno z navedenimi ukrepi varovanja pa je Policija vodila dialog s civilnimi iniciativami, nevladnimi organizacijami, interesnimi združenji, lokalnimi okolji, navijači in drugimi družbeno angažiranimi skupinami in posamezniki z namenom zagotavljanja javnega reda in miru na javnih zbiranjih in na javnih krajih ter za varno in mirno uveljavljanje pravice do javnih zbiranj.

ŠOLANJE IN UPORABA SLUŽBENIH PSOV V ZADNJIH 25 LETIH DOŽIVELA RAZCVET

Čeprav začetki šolanja in uporabe službenih psov segajo skoraj 70 let nazaj, je področje svoj razcvet doživelo prav v zadnjih 25 letih. Število vodnikov se je v tem času skoraj podvojilo – s približno 70 vodnikov in psov, ki so bili razpršeni po splošnih policijskih postajah, je namreč naraslo na 120 vodnikov in 140 psov, ki imajo danes v vsaki policijski upravi svojo lastno enoto, prilagojeno zahtevam in potrebam tega specifičnega področja dela, predvsem pa bivanju in oskrbi naših zvestih štirinožnih pomočnikov.

Leta 2008 se je v nove in ustreznejše prostore, urejene po najvišjih strokovnih standardih, preselila tudi »pasja šola«, kar je omogočilo skokovit razvoj stroke. Prvi vidnejši preskok je bil v uvedbi pasivne-

ga nakazovanja vseh iskanih vzorcev, kar je popolnoma odpravilo težavo, s katero smo se nekoč srečevali – nenamerne poškodbe predmetov v iskanih objektih zaradi praskanja ali grizenja psov, ki jih, vsaj tako smo takrat mislili, ni bilo mogoče preprečiti. V zadnjih petih letih je šola razširila tudi področja dela. Poleg »klasičnih« programov šolanja za splošno uporabo ter iskanje prepovedanih drog in eksplozivov je uvedla tudi šolanje za odkrivanje tobaka, iskanje orožja, smodniških plinov in tulcev. Poseben uspeh pa je uvedba šolanja psov za forenzičnotehnične preiskave, ki na terenu že uspešno iščejo biološke sledi (kri, semensko tekočino in človeška tkiva). Širitev vsebin šolanja je vplivala na povečano uporabnost službenih psov v operativnih nalogah, celo na tistih področjih kriminala in forenzike, kjer je bila takšna pomoč psov še pred leti nepredstavljiva.

Leto 2014 je še ena izmed številnih prelomnic, saj pomeni tudi začetek lastne vzreje službenih psov, h kateri nas je spodbudilo pomanjkanje sredstev in ustreznih delovnih psov po vsem svetu. Lastna vzreja že kaže svoje pozitivne učinke v večjem številu kakovostnih psov za opravljanje policijskih nalog, dolgoročno pa bo zagotovo pomenila še eno izjemno pomembno stopničko v razvoju policijske kinologije.

SLOVENSKA POLICIJA KONJE ZAČELA UPORABLJATI ŽE LETA 1920

Slovenska policija je konje začela uporabljati že leta 1920, ko je bila ustanovljena prva konjeniška enota. Po drugi svetovni vojni je bil iz partizanskih enot ustanovljen močan konjeniški eskadron, ki je predstavljal pomemben in učinkovit člen v delu takratnih organov za notranje zadeve. Svoje naloge so opravljali predvsem na območju Ljubljane.

Hiter razvoj tehnike v 60. letih in uvajanje različnih motornih vozil pa sta konje popolnoma izrinila iz nekdanje milice. Za takratne razmere je bila to razumljiva odločitev, saj se je v milici pojavila potreba po večji mobilnosti.

Zaradi hitre urbanizacije in rasti novih obmestnih naselij, ki ju je spremljala naraščajoča dnevna migracija prebivalstva, se je kmalu pojavila težnja po bolj učinkovitem nadzoru nad čedalje obsežnejšim obrobjem Ljubljane. V primestnih predelih so se namreč začela pojavljati številna kazniva dejanja in kršitve, zato je bilo treba uvesti ustrezen nadzor. Izkazalo se je, da ga bodo najbolje izvajale konjeniške patrulje.

Tako je bila leta 1974 ustanovljena Postaja konjeniške policije Ljubljana, ki je začela z delom v najetih hlevih kmetije v Ljubljani. Začetek je bil skromen in težek, bilo je komaj šest konj, zaradi pomanjkanja prakse pa so bile naloge nedefinirane. Primanjkovalo je tudi opreme, tako za policiste kot službene konje. Stanje je delno izboljšala izgradnja novih hlevov v Stožicah leta 1981. Zaradi vsega naštetega je bila policijska konjenica v naslednjih desetih letih večkrat prerazporejena v različne notranje organizacijske enote, najdlje v Zaščitno enoto milice. Leta 1991 so se policisti konjeniki preselili v nove postajne prostore, organizacijsko pa so se priključili Policijski upravi Ljubljana. Danes pri službenih konjih prevladujejo lipicanci in slovenska toplokrvna pasma.

Službeni konji so tudi v Policijski upravi Maribor, in sicer na Policijski postaji vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor, ki je bila ustanovljena leta 1992. Podobno kot v Ljubljani so se službeni konji na območju Maribora uporabljali do leta 1953, nato pa je bila njihova uporaba opuščena do leta 1985. V tem letu so policisti Policijske uprave Maribor za opravljanje policijskih nalog pričeli uporablja-

ti konje Konjeniškega kluba Maribor. Zaradi povečanih potreb po uporabi službenih konj so kupili prve konje leta 1994, leta 1999 pa so policiste, ki so opravljali delo s službenimi konji, razporedili na Policijsko postajo vodnikov službenih psov in konj Maribor.

ZA UPEŠNO DELO V ZADNJEM DESETLETJU PPE PREJELA NAJVIŠJE PRIZNANJE POLICIJE – VELIKI ŠČIT Z ZLATO ZVEZDO

Zgodovina posebnih enot in enot na sklic na ozemlju Slovenije sega precej daleč v zgodovino. Kot zametek posebne Policijske enote pa lahko štejemo leto 1959, ko so se začeli usposabljati izkušenejši miličniki za izvajanje posebnih nalog. Pred tem je takratni državni sekretar za notranje zadeve izdal odločbo o ustanovitvi posebne policijske enote ljudske milice za opravljanje določenih nalog (Pavle Čelik: Posebne policijske enote, 2002).

Sledila so leta preoblikovanj posebne enote, ki je bila organizirana v različnih formacijah in poimenovanjih (bataljon, četa ipd.). Po letu 1971 se posebna policijska enota izoblikuje kot formacija takratne milice in enota na sklic, namenjena za izvajanje različnih zahtevnih nalog milice – od vzdrževanja in vzpostavljanja javnega reda do iskanja oboroženih posameznikov in skupin, ki bi ogrožale varnost države.

Leta 1988 je bila za izvršitev določenih uradnih nalog zaradi varovanja ustavne ureditve ali vzdrževanja javnega reda ustanovljena Posebna enota milice – PEM RSNZ SR Slovenije, ki je bila organizirana v dve formaciji. V prvo formacijo so bili vključeni samo aktivni miličniki, v drugo, precej večjo, pa še rezervni miličniki. S takšno organiziranostjo je posebna enota milice izvajala naloge v akciji Sever leta 1989 in uspešno preprečila uvažanje t. i. mitingaštva in destabilizacijo Slovenije.

V letu 1990 in v začetku leta 1991 je bila izvedena večja reorganizacija Posebne enote milice (PEM). Zaradi ocene takratnih varnostnih razmer so bili v PEM vključeni samo aktivni policisti, s čimer se je znatno zmanjšalo tudi njihovo število. V takšni organizaciji je PEM pripravljena pričakala osamosvojitveno vojno in v veliki meri na celotnem ozemlju Slovenije prispevala k zmagi nad silami Jugoslovanske ljudske armade. Za zasluge pred osamosvojitveno vojno in med njo je Posebna enota milice od predsednika države prejela srebrni častni znak svobode Republike Slovenije.

Po odhodu zadnjega vojaka JLA 26. oktobra 1991 je bila opravljena manjša reorganizacija in preimenovanje v Posebno enoto policije (PEP MNZ) in kasneje v Posebno policijsko enoto (PPE MNZ), sestavljeno po formaciji I in II (formacija I – sestavni del formacije II). V letu 1995 se je PPE I in II priključila še PPE III, v katero so bili vključeni policisti gorske policijske enote (GEM – Gorska enota milice, ustanovljena 1991).

Takšna organizacija je ostala do leta 2000, ko se z novo odločbo o ustanovitvi PPE formirajo sestavi I in II ter III ter oblikuje delo po skupinah in oddelkih PPE PU.

Odločba o ustanovitvi PPE leta 2008 je v PPE dodala še sestav IV – Enoto policijskih specialnosti, v kateri so bili najprej policisti vozniki specialnih vozil in inštruktorji iz Specialne enote, prav tako pa je uredila tudi določena organizacijska vprašanja, vodenje, odgovornost, dolžnosti in pravice. Sprememba odločbe o ustanovitvi leta 2011 je bila opravljena zaradi združevanja policijskih uprav, zato se je iz 11 PPE PU formiralo osem PPE PU, poenotilo pa se je tudi število policistov v sestavu I. Veljavna odločba o ustanovitvi iz leta 2013 je uredila podrobnejše pogoje za vstop in izstop iz enote

november 1992

Slovenija postane članica Interpola

1993

reorganizacija na ministrski ravni, služba državne varnosti postane samostojna SOVA

1993

projekt Javna varnost se začne poskusno izvajati na območju UNZ Kranj

december 1994

Višja šola za notranje zadeve postane Visoka šola za notranje zadeve

december 1995

izvedena prva samostojna raziskava javnega mnenja o policiji

ter formirala PPE sestav IV – EPS v dva oddelka, in sicer v Oddelek voznikov specialnih vozil in inštruktorjev ter Oddelek ostrostrelcev.

PPE je v času od osamosvojitve uspešno izvajala naloge pri številnih zahtevnih varovanjih športnih dogodkov, ko so v Sloveniji gostovali številne evropske nogometne ekipe in na tisoče njihovih organiziranih navijačev. Prav tako je PPE varovala številne nogometne tekme reprezentance kot tudi druge večje športne dogodke (evropska prvenstva v hokeju, košarki, smučarski poleti v Planici ipd.). Uspešno je v tem času izvajala naloge ob varovanjih visokih predstavnikov držav in dveh obiskov papeža. PPE je uspešno izvajala naloge vzdrževanja in vzpostavljanja javnega reda ob vseh protestih, demonstracijah ali drugih zahtevnih in rizičnih javnih zbiranjih, kot so bili protesti antiglobalistov, protesti proti vojni v Iraku, študentske demonstracije 2008 in 2010 ter nasilne demonstracije v Ljubljani in Mariboru leta 2012, ko je bilo poškodovanih 120 policistov PPE.

PPE je sodelovala tudi pri iskanju številnih nevarnih in oboroženih storilcev ter morilcev in bila pri tem vedno uspešna (iskanje in prijetje morilca Pluta, akcija Bele vode, realizacija oborožene osebe, ki je ogrožala varnost oseb 2015, ipd.). Resnost teh zahtevnih akcij se je pokazala tudi zaradi nujnosti uporabe skrajnega prisilnega sredstva in upravičenega odvzema življenja storilcem hudih kaznivih dejanj. Prav tako je PPE varovala druge policiste in kriminaliste pri izvajanju hišnih preiskav, ko se je upravičeno pričakoval fizični ali oboroženi upor, spremljala je nevarne obdolžence in obsojence na sodišča in v zapore ter izvajala prijetja nevarnih in oboroženih storilcev kaznivih dejanj.

V letu 2015 je bila PPE prva na »udaru« dveh velikih migrantskih pritiskov na južni meji, in sicer v septembru in oktobru, ko je bilo v prvih dneh treba na mejnih prehodih, železnici ali zeleni meji ustaviti, zadrževati ali odkrivati na tisoče migrantov. PPE je v večjem ali manjšem obsegu nato izvajala še naloge v zvezi z migracijami, varovanjem centrov in postavljanjem ograje do marca 2016.

Za uspešno delo in izvedbo vseh zahtevnih nalog v zadnjem desetletju je PPE leta 2015 prejela najvišje priznanje slovenske policije, ki se lahko podeli enoti – veliki ščit z zlato zvezdo.

V OBDOBJU 25 LET SE JE CESTNOPROMETNA VARNOST ZELO IZBOLJŠALA

Vsaka policijska uprava ima eno številčnejšo prometno enoto – postajo prometne policije, ki nadzoruje in ureja promet na javnih cestah in ukrepa zoper kršitelje cestnoprometnih predpisov. V zadnjem obdobju se je število teh enot zmanjšalo, saj so se ukinile PU Postojna, PU Krško in PU Slovenj Gradec. Posledično se je enako zmanjšalo tudi število postaj prometne policije, ki so se priključile PPP Koper, PPP Novo mesto in PPP Celje. Zdaj na območju Slovenije deluje osem postaj prometne policije in specializirana enota za nadzor prometa. Slednja je namenjena predvsem kontroli tovornih vozil, avtobusov, šol vožnje, izrednih prevozov tovora, nadzoru prevoza nevarnega blaga itd. Prometni policisti v prvi vrsti nadzirajo promet na javnih cestah, opravljajo oglede prometnih nesreč, pristojne organe in organizacije opozarjajo na pomanjkljivosti in napake na cestah, urejajo promet, izvajajo zavarovanja prireditev na cesti, sodelujejo pri zavarovanju posebnih prevozov in izvajajo številne preventivne aktivnosti za boljšo varnost cestnega prometa.

V obdobju 25 let se je varnost cestnega prometa zelo izboljšala. Na začetku samostojnosti Slovenije je na naših cestah umrlo skoraj 500 udeležencev cestnega prometa. Zato smo leta 1994 začeli izvajati strategijo, ki je natančno opredelila naloge policistov na tem področju. Takrat je te aktivnosti načrtno izvajala predvsem Policija, skupaj s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Šele kasneje so se omenjenim aktivnostim priključili drugi subjekti. Tako smo v letu 2007 dobili Resolucijo o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2007–2011 in kasneje Resolucijo o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022. Glavni poudarki aktivnosti so na področjih, ki so najpogostejši vzroki za prometne nesreče (hitrost, pravila o prednosti, psihofizično stanje) in kjer je mogoče najbolj zmanjšati posledice prometnih nesreč (varnostni pas, zaščitna čelada, šibkejši udeleženci cestnega prometa).

Pri nadzoru prometa so zelo pomembni sodobna oprema in prevozna sredstva, ki so se pri delu prometne policije v tem obdobju spreminjala, hkrati pa so se uvajala tudi nova tehnična sredstva za nadzor prometa.

Ob predsedovanju Evropski uniji je prometna policija v Portorožu in na nekaterih drugih lokacijah po Sloveniji gostila najvišje predstavnike držav članic EU. Pri zagotavljanju njihove varnosti in prevozih po Sloveniji so pomembno vlogo odigrali policisti motoristi.

Za nadzor hitrosti so se začeli uporabljati ročni laserski merilniki hitrosti.

Vozila so bila deležna novih barvnih kombinacij, kjer je prevladujočo modro barvo nadomestila bela.

Za oglede prometnih nesreč so bila nabavljena kombinirana vozila, v katerih je vsa potrebna oprema za kakovosten ogled kraja prometne nesreče.

V letu 1999 so bila za potrebe merjenja hitrosti na avtocestah kupljena vozila z vgrajenim sistemom Provida, s pomočjo katerega se lahko meritve hitrosti izvajajo med vožnjo. Poleg tega je ta sistem primeren za ugotavljanje hujših kršitev cestnoprometnih predpisov. Leta 2004 so se na avtocestnem omrežju postavili stacionarni radarji, namenjeni merjenju hitrosti.

V letu 2008 so se izkazale potrebe po močnejših in varnejših motornih kolesih, potrebnih za nadzor cestnega prometa na avtocestah, zato so bila dobavljena motorna kolesa znamke Yamaha.

januar 1996

projekt Javna varnost vpeljan na vse UNZ

1. januar 1997

telefonska številka policije se spremeni v 113, prej 92

november 1997

v mednarodno misijo v Albanijo napoten prvi slovenski policist

12. junij 1998

prvi policisti na kolesih

18. julij 1998

začel veljati Zakon o policiji, policija postane samostojni organ v sestavi MNZ, zaključek projekta Policija (prej projekt Javna varnost)

V letu 2011 so se za merjenje hitrosti nabavile prenosne škatle za radarje, na trgu pa so se pojavili tudi novejši stacionarni radarji za merjenje hitrosti, ki so vgrajeni v vozilu.

Zaradi naraščanja prometa so vedno večje zahteve tudi po večji varnosti in vidnosti prometnih policistov, zato so že pred časom prometni policisti začeli uporabljati oblačila rumene barve. V letu 2015 pa so tudi vozila dobila novo barvno kombinacijo, ki vključuje rumeno barvo.

Posledice prometnih nesreč od leta 2000 naprej

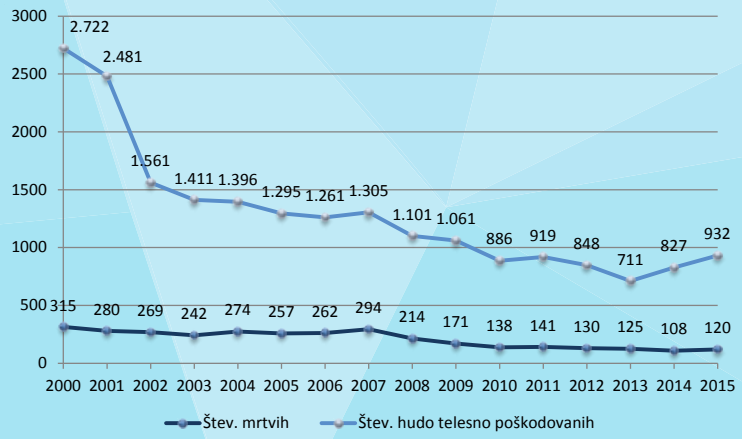

Za potrebe merjenja hitrosti z avtocestnih nadvozov in merjenja varnostne razdalje so bili v letu 2014 dobavljeni ročni laserski merilniki hitrosti z videozapisom.

V letu 2015 je Policija začela uporabljati hitre testerje za ugotavljanje prisotnosti drog v organizmu udeležencev cestnega prometa.

TrafficPatrol XR
POLICIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

27. november 1998

v medijih objavljen članek, ki sproži afero Vič-Holmec

1999

policija začela uporabljati vozila z videonadzornim sistemom Provida

januar 1999

začeli izvajati nov izobraževalni program za policiste, konec srednješolskega sistema

februar 1999

odlok o ustanovitvi 11 policijskih uprav (prej UNZ)

27. junij 2001

nove položajne oznake na uniformah policistov

»OSAMOSVAJANJE« MEJNE POLICIJE SE JE ZAČELO ŽE PRED JUNIJEM 1991

»Osamosvajanje« mejne policije se je začelo že pred junijem 1991, saj je bilo treba pripraviti nova zakona, in sicer Zakon o tujcih in Zakon o nadzoru državne meje, brez katerih nova država ne bi mogla začeti funkcionirati. Kolegi iz takratnega Oddelka za mejne zadeve in tujce so bili vključeni tudi v načrtovanje obrambnih aktivnosti ob osamosvojitvi in koordinacijo same izvedbe.

Z novo državo je bilo treba marsikaj postaviti popolnoma na novo – v SFRJ je slovenska milica sicer opravljala mejno kontrolo na prehodih, a v skladu z usmeritvami iz Beograda, varovanje meje izven mejnih prehodov pa je bilo v pristojnosti vojske. Zato je bila ena prvih nalog priprava strateškega dokumenta za delo mejne policije. Prvi elaborat o varovanju državne meje je bil sprejet leta 1993, bolj kompleksen dokument Strategija dela policije na državni meji, ki v večini elementov velja še danes, pa je bil pripravljen in sprejet leta 1996. Vzporedno s tem je bil koncipiran sistem zajema statističnih podatkov (modul ISPP za mejo), ki je prav tako v veliki meri še vedno baza za današnjo informacijsko podporo spremljanja dela.

Iz prvega obdobja »vzpostavljanja« mejne policije ne smemo pozabiti niti prehodnega doma za tujce (s sedežem na Celovški v Ljubljani in izpostavo v Prosenjakovcih), ki je bil predhodnik današnjega centra za tujce in azilnega doma. Že takrat smo se soočili tudi z imigrantskimi pritiski, ki so bili posledica konfliktov in vojnih aktivnosti na območju nekdanje skupne države.

Nadaljnji razvoj mejne policije je bil dodobra opredeljen s pripravami na vstop Slovenije najprej v Evropsko unijo leta 2004, posledično pa še v schengensko območje konec leta 2007 (kopno in morje) oziroma leta 2008 na letališčih. To je pomenilo obsežne prilagoditve zakonodaje (številne spremembe Zakona o tujcih, Zakona o nadzoru državne meje, na koncu »posvojitev« schengenskega zakonika kot naše »biblije« in še številnih drugih predpisov Evropske unije), povečevanje števila policistov za naloge na meji

(zaradi »schengna« predstavljajo »mejaši« več kot tretjino zaposlenih), investiranje v nove objekte, opremo in informacijsko-telekomunikacijsko podporo z vključitvijo v schengenski informacijski sistem. Na srečo nam je ob vedno mačehovskem državnem proračunu z izdatnimi finančnimi sredstvi ves čas stala ob strani Evropska unija (prek različnih fondov in projektov v skupni višini več sto milijonov evrov).

Ne nazadnje je razvoj mejne policije prinesel tudi popolnoma nova pooblastila; da smo dobili danes splošno znane in uporabljane izravnalne ukrepe, si je bilo treba izmisliti tudi ime. Poleg samega pooblastila pa smo dobili tudi nove policijske enote – policijske postaje za izravnalne ukrepe in še pred tem Specializirano enoto za nadzor državne meje, ki je bila dejansko prva enota, ustanovljena za delovanje policije v novih pogojih po ukinitvi nadzora državne meje (vendar je bilo ob njeni ustanovitvi leta 2002 še prezgodaj javno »izpostaviti« izraz »izravnalni ukrepi«). V sistem dela mejne policije in v zavest vseh kolegov je bilo treba uvesti sistem analize tveganja kot bazo za načrtovanje in usmerjanje dela pri mejni kontroli, varovanju meje. Najprej na meji med Avstrijo in Madžarsko, zdaj pa še na meji s Hrvaško smo uvedli skupno mejno kontrolo z vsemi izzivi, prednostmi in zapleti. Vzpostavljena sta bila dva skupna centra za mednarodno policijsko sodelovanje (eden v Avstriji v Vratih - Megvarje, drugi na nekdanjem mejnem prehodu Dolga vas), ki 24 ur na dan pomagata Policiji pri hitri izmenjavi podatkov z vsemi sosedami, pa tudi prek mreže teh centrov širše po Evropi.

Razvoj mejne policije pa ni bil samo ustanavljanje in rast, temveč tudi ukinjanje; z vstopom države v schengensko območje in ukinitvijo nadzora na notranjih mejah s tremi sosedami je bilo treba ukiniti kar nekaj postaj mejne policije, tudi tiste, ki so bile v preteklosti »zaščitni znak mejne policije«, kot sta na primer Karavanke, Šentilj.

Mejna policija je bila vseh 25 let obstoja in razvoja tudi intenzivno povezana z mednarodnim sodelovanjem in odpiranjem proti mednarodnemu okolju. Tako smo vse ključne projekte razvijali v sodelovanju s kolegi iz nemške, avstrijske, pa tudi italijanske in španske policije v okviru t. i. twinning projektov. Ustreznost sistema mejne policije oziroma t. i. modela integriranega upravljanja meje ter njegovo delovanje so dvakrat temeljito preverjali eksperti iz ostalih držav članic, Evropske komisije in Sekretariata Sveta v okviru schengenskih evalvacijskih obiskov (naprej leta 2006 in 2007 kot pogoj za vključitev v schengensko območje, potem pa še v letih 2012 in 2013 kot redna evalvacija schengenskih držav). Svoje znanje redno primerjamo z znanjem tujih kolegov v okviru aktivnosti agencije Frontex: z napotitvami številnih naših mejnih policistov v skupne operacije in druge aktivnosti na praktično vse zunanje meje (od Skandinavije do Grčije in od Poljske do Španije), pa tudi z gostitvijo kolegov iz drugih držav pri aktivnostih v Sloveniji. V ta kontekst sodijo tudi napotitve slovenskih mejnih policistov v aktivnosti v okviru drugih mednarodnih operacij (predvsem v države, nastale na območju nekdanje SFRJ) in gostitev tujih policistov na podlagi »prümske pomoči« ob zadnji migrantski krizi. Vedno znova se pokaže, da so naši mejni policisti izredno dobro usposobljeni, opremljeni in motivirani in da sodimo v vrh evropskih mejnih policij.

Ravno, ko so se začele intenzivne priprave na še eno »korenito« reorganizacijo mejne policije, ki bo nujna zaradi pričakovanega vstopa Hrvaške v schengensko območje, pa je prišlo do aktualne migrantske krize, ko smo se morali soočiti z doslej nepredstavljivimi dimenzijami problematike in nalog mejne policije. Problematika je bila obvladljiva zgolj tako, da je bila praktično celotna slovenska policija, tudi s tujo pomočjo, v funkciji mejne policije.

Ti dve dejstvi – vstop Hrvaške v schengensko območje (ravno v tem času se namreč začenja

28. junij 2002

začne delovati Specializirana enota za nadzor državne meje

21. september 2002

odprta izpostava Centra za tujce v Velikem Otoku pri Postojni

oktober 2002

organizirane prve policijske športne igre

1. maj 2004

Slovenija postane članica EU

1. september 2004

Slovenija postane polnopravna članica evropskega policijskega urada Europol

evalvacija njene pripravljenosti, pri kateri bodo sodelovali tudi naši eksperti) in migrantski izzivi – bosta tudi v naslednjih letih najbolj zaznamovali mejno policijo. Vse to pa bo zahtevalo še bolj intenzivno vključevanje v mednarodne aktivnosti, tudi na najbolj oddaljenih zunanjih mejah schengenskega območja.

OKC-JI ŽE DAVNO PRERASLI POMEN DISPEČERSKIH SLUŽB

Začetke operativno-komunikacijske dejavnosti lahko zaznamo že leta 1898 pri policijski straži v Ljubljani, Celju in Mariboru, ki so opravljale varnostne naloge v statutarnih mestih. Pomena zbiranja in posredovanja informacij se je leta 1945 zavedala tudi milica, ki je med prvimi službami organizirala stalno dežurstvo z namenom, da so o nastalih varnostnih razmerah obveščali vse pomembne nosilce narodne oblasti. Leta 1955 je na tajništvu za notranje zadeve v Ljubljani nastala prva »stalna služba«, katere temeljna organizacijska oblika v svoji osnovi obstaja še danes. Že takrat so jo pojmovali kot glavni informacijski urad za vse organizacijske enote tajništva, za vse miličnike in za vse civilne uslužbence. Stalna služba je nastala po zgledu mestne policije v Angliji.

1. marca 1991 je republiški sekretar za notranje zadeve izdal odločbo, s katero je imenoval projektno skupino, ki je pripravila elaborat o organizaciji, delovanju in drugih nalogah Operativno-komunikacijskega centra RSNZ in operativno-komunikacijskih centrov uprav za notranje zadeve. Tako so nastali današnji operativno-komunikacijski centri policije. Bistvena pridobitev centrov je bila predvsem v nekaterih pooblastilih, ki so se odražala v samostojnem odločanju pri izvedbi prvih policijskih operativnih ukrepov ob nastanku varnostnega dogodka.

Leta 2011 je s projektom Libra prišlo do združevanja oziroma ukinjanja PU Krško, Postojna in Slovenj Gradec in posledično do združevanja njihovih OKC-jev s sosednjimi.

Na ravni države OKC zbira podatke o dejanjih, dogodkih in pojavih, ki so pomembni za delo policistov in oceno varnostnih razmer na območju Republike Slovenije. Pri obravnavi najzahtevnejših var-

nostnih dogodkov odloča o uporabi policijskih resursov iz različnih policijskih specialnosti in je hkrati neposredna vez s policijskimi enotami pri usmerjanju policijskega dela z generalnega nivoja. OKC na ravni države je edini pristojen za sprejem informacij o storilcih in kaznivih dejanjih, ki jih državljani sporočajo na anonimni telefon policije 080-1200, sprejema e-naznanila KD in e-naznanila nasilja v družini (izven rednega delovnega časa), na e-naslov ali prek faksa sprejema obvestila gluhih in naglušnih oseb, sodeluje z operaterji mobilne telefonije pri ugotavljanju zadnje lokacije GSM-telefonije v primeru pogrešanih oseb itd. Neposredno in operativno sodeluje pri prevozu vojaške opreme in orožja preko ozemlja naše države, prevozu denarnih vrednosti Banke Slovenije, organizaciji in delovanju operativnih štabov itd. Policijski inšpektorji o aktualnih varnostnih dogodkih seznanjajo vodstvo Policije, ministra za notranje zadeve, direktorje služb, v primeru dogodkov s hujšimi posledicami za življenje pa tudi predsednika države.

Na osmih (8) regijskih operativno-komunikacijskih centrih policijskih uprav (OKC PU) je primarna naloga sprejem klicev na interventno številko policije 113, napotitev policijskih sil na kraj varnostnega dogodka, sprejem povratne informacije, pomoč pri kakovostni izvedbi naloge in odločanju o izrečenem ukrepu, skrb za varnost napotenih policistov in vodenje zapisov v Dnevnik dogodkov OKC. Organizacijsko predstavljajo samostojne notranje organizacijske enote v policijskih upravah, strokovno pa so vezani tudi na Operativno-komunikacijski center pri Generalni policijski upravi (OKC GPU).

Za poenotenje operativnih postopkov so bili izdelani opomniki glede na posamezne varnostne dogodke za sprejem klica in napotitev patrulj na kraj dogodka. Poleg tega se policisti OKC prek konkretnih primerov usposabljajo za strokovno delo. Vendar pa je biti le strokoven premalo za občana, ki v stiski kliče na interventno številko policije 113. Strokovnost in dobra komunikacija zaokrožujeta profesionalni lik policista OKC. Zato so bili vsi policisti OKC deležni 4-dnevnega usposabljanja po programu Komunikacija in obvladovanje konfliktov.

Za delo morajo policisti imeti tudi primerna sredstva. V OKC se poleg standardne opreme uporabljata še posebna strojna in programska oprema. Tako se za sprejem klicev uporablja aplikacija Dnevnik dogodkov OKC, kjer se beležijo vsi klici na 113. Aplikacija vsebuje modul CTI, ki skrbi za povezavo med telefonsko centralo in strežnikom, na kateri je podatkovna baza, kamor se zapisujejo klici z vsemi podatki.

Zavedanje, da je aplikativna podpora izjemno pomembna, je vodilo do izdelave aplikacij z lastnim znanjem in v sodelovanju z UIT GPU. Tako so bile izdelane aplikacije:

- Lokacija vozil GPS – uporabljala se je pri prevozu evra, predsedovanju Slovenije EU,
- Dnevnik operativnega štaba – prejel prvo nagrado »dobre prakse«,
- Geografski informacijski sistem,
- Dnevnik dogodkov OKC GPU,
- Pregledovalnik 113.

OKC-ji so že zdavnaj prerasli pomen dispečerskih služb. Danes poleg zbiranja, obdelave in posredovanja informacij opravljajo tudi vodenje, usmerjanje policijskih enot na terenu ter odločajo iz svoje pristojnosti.

Za zagotavljanje boljše varnostne storitve na področju operativno-komunikacijske dejavnosti se strateško izpopolnjuje delovni proces OKC na področjih:

- sprejema klicev na interventno številko policije 113;
- napotitve policijskih sil na kraj interventnih dogodkov;
- obveščanja in poročanja;
- poenotenja in standardizacije telekomunikacijskega in informacijskega sistema za podporo operativnega dela;

- standardizacije števila policistov za posamezno delovno mesto po evropskih merilih (5,8 policista na DM);
- integracije sistema za sprejem klicev na 113 (Dnevnik dogodkov OKC) s sistemom radijskih zvez;
- lociranja klicateljev z mobilnih telefonov s pomočjo sistema za globalno pozicioniranje (GPS);
- nadgradnje sistemov za podporo odločanju.

Dejavnosti OKC UPS GPU temeljijo na nekaterih predpostavkah, ki smo jih že opisali. Za uresničevanje morajo biti OKC-ji, tako na regionalni kot državni ravni, pri svojem delu neodvisni in nevtralni, saj le tako lahko nudijo enake storitve občanom, kadar ti potrebujejo pomoč policistov, kakor tudi vsem službam znotraj Policije. Gre za pretok informacij, ki so ključnega pomena za hitro in pravilno odločanje v varnostnih dogodkih. OKC je po svoji funkciji operativno-informacijsko vozlišče v policiji, z jasno definirano primarno nalogo odrejanja prvih nujnih operativnih ukrepov za zaščito življenja ljudi in njihovega premoženja ter varnosti policistov. Informacije morajo biti točne, nedvoumne in hitre. Zavedamo se, da vse to zahteva nenehno usposabljanje policistov OKC za odločanje in vodenje ter posodabljanje opreme IKT, ki mora biti ergonomsko umeščena v prostore, kjer policisti opravljajo svoje naloge 24 ur dnevno.

OKC-jevci se zavedamo, da smo v službi ljudi in da se javno mnenje o delu celotnega organa oblikuje na podlagi strokovnih uspehov in neuspehov. Žal so posamezni neuspehi veliko bolj odmevni, uspehi pa samoumevni.

1. januar 2005

začetek projekta Samostojna policijska postaja

maj 2005

na tromeji v Vratih - Megvarje začel delovati center za policijsko sodelovanje

1. januar 2007

prevzeli evro (aktivnosti policije v zvezi s prevzemom evra)

1. september 2007

uvedba schengenskega informacijskega sistema

21. december 2007

vstop v schengensko območje

NAJVEČJI NAPREDEK SPECIALNE ENOTE VIDEN NA PODROČJU RAZVOJA USPOSABLJANJA

Specialna enota je namenjena protiterorističnemu delovanju in izvajanju najzahtevnejših policijskih nalog, kot so prijetje storilcev najhujših kaznivih dejanj, protibombna zaščita, varovanje najvišjih domačih in tujih predstavnikov oblasti, spremstvo vrednostnih ali nevarnih pošiljk, opravljanje nalog ob naravnih in drugih nesrečah ter druge naloge, ki bi drugim policijskim enotam predstavljale logistično in kadrovsko težavo. Naloge izvaja ob vsakem času, na območju celotne države, tudi na več lokacijah hkrati in neodvisno od drugih služb policije.

Teroristični napadi po svetu še poudarjajo pomen specialnih enot in njihovo vlogo pri zagotavljanju tako nacionalne kot globalne varnosti. Naloge Specialne enote se načeloma ne spreminjajo, nenehno pa skrbi za vrhunsko stopnjo usposobljenosti svojih pripadnikov ter posodabljanje opreme, oborožitve ter zaščitnih sredstev v okviru zagotovljenih finančnih sredstev.

Največji napredek je enota naredila na področju razvoja usposabljanja, saj je vrhunsko usposobila pripadnike posameznih policijskih specialnosti: ostrostrelce, vdiralce, vodnike službenih psov, policiste »medike«, potapljače, voznike specialnih vozil ter bombne tehnike.

HELIKOPTERJI POSTALI NENADOMESTLJIVA PODPORA POLICIJSKIM ENOTAM

Zgodovina Letalske policijske enote (LPE) sega daleč nazaj v leto 1967, ko je Slovenija dobila prvi slovenski in prvi policijski helikopter. 19. maja 1967 je na brniškem letališču pristal helikopter znamke Agusta AB 47 J2A, imenovan burduš.

Sprva je ta helikopter opravljal naloge nadzora in urejanja cestnega prometa, nadzora državne meje, pomoči pri odkrivanju in za-

sledovanju storilcev kaznivih dejanj, že decembra 1967 pa je bila usposobljena tudi prva ekipa za reševanje v gorah. LPE vse od svojih začetkov pa do danes opravlja naloge, ki so povezane s policijskim delom in delom v sistemu zaščite in reševanja.

Helikopterji so postali nenadomestljivi člen podpore policijskim enotam iz zraka tako pri iskanju pogrešanih oseb, zasledovanju storilcev kaznivih dejanj, nadzoru državne meje, varovanju visoko tveganih dogodkov, varovanju varovanih oseb in objektov ter pri reševanju življenj in premoženja. Helikopterji so tudi nepogrešljiv element izobraževanja in usposabljanja vseh policijskih struktur. Nešteto je primerov, ko lahko helikopterji učinkovito priskočijo na pomoč, rešijo dragoceno življenje ali preprečijo hujše posledice.

Poleg policijskih nalog so helikopterji LPE vključeni tudi v helikoptersko nujno medicinsko pomoč, medbolnišnične prevoze in prevoze dojenčkov z inkubatorjem, v sistemu zaščite in reševanja pa enota sodeluje s svojimi posadkami pri gašenju požarov, nudenju logistične podpore Planinski zvezi Slovenije in z veliko mero ponosa tudi v gorskem reševanju, kjer ima uporaba policijskega helikopterja že skoraj 50-letno tradicijo.

Glavno poslanstvo LPE je, da služi ljudem. To poslanstvo ne pozna meja, saj je s svojim znanjem, voljo in tehničnimi sredstvi nesebično priskočila na pomoč v BiH, ko so v maju 2014 tam divjale uničujoče poplave in zemeljski plazovi.

V zadnjih 25 letih je LPE šla čez nekaj burnih obdobij in z včlanitvijo Republike Slovenije v Evropsko unijo tudi prevzela del bremena varovanja in patruljiranja ob meji schengenskega območja, kar poleg vseh nalog pomeni dodatno priznanje za dobro delo. Pomemben pogoj za izvajanje vseh oblik policijskega dela, usposabljanj in nalog v sistemu zaščite in reševanja je, da je strokovno-tehnični kader ustrezno usposobljen in opremljen. V ta namen letno potekajo usposabljanja pilotov in tehnikov letalcev za operativne naloge in tudi na strokovnem področju. Usposabljanja iz taktike posameznih dejavnosti potekajo skupaj s policisti in pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč, predvsem pripadniki Gorske reševalne službe Slovenije in zdravniki reševalci.

Trenutno LPE uporablja šest helikopterjev različnih tipov in namembnosti. Zadnji se je policijski floti pridružil helikopter EC 135 P2+, in sicer leta 2007, pred njim pa helikopter A 109 E, ki je v LPE v uporabi od leta 2005. Ostali helikopterji so starejšega datuma proizvodnje – AB 212 je letnik 1978, AB 412 in dva AB 206 pa letnik 1987 in ne glede na njihovo polno vpetost v delo in odlično vzdrževanje, ki ga opravljajo letalski tehniki v LPE, že kar na glas kličejo po zamenjavi.

LPE služi ljudem z vizijo, da bomo ohranili zaupanje, izboljšali prepoznavnost in še dvignili ugled enote znotraj Policije in v javnosti. Skladno s potrjeno Resolucijo o dolgoročnem razvoju policije 2015–2025 bomo poenotili in posodobili floto in zagotovili enakomerno dostopnost naših storitev v vseh delih domovine.

Z OSAMOSVOJITVIJO SE JE SPREMENIL TUDI SISTEM VAROVANJA

Pred osamosvojitvijo Slovenije je varovanje spadalo v Službo državne varnosti – njen tretji sektor, ki je temeljil na zbiranju in ocenjevanju operativnih podatkov za zagotovitev varnosti varovanih oseb v Republiki Sloveniji. Objekte najvišjih državnikov pa je varovala Zaščitna enota milice (ZEM). Urad za varnost in zaščito (UVZ) je 15. maja 1991 iz »državne varnosti« prišel v »javno varnost«, s prehodom pa se je začel postopoma spreminjati sistem varovanja, ki so ga opravljali varnostniki, ki niso bili

2008

aktivnosti policije med slovenskim predsedovanjem Svetu Evropske unije

2. junij 2008

začel delovati Center za sodelovanje varnostnih organov Dolga vas

2009

začetek reorganizacije policije na državni in regionalni ravni (racionalizacija podpornih služb in povečanje operativnih zmogljivosti)

1. januar 2010

ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada

1. junij 2011

zmanjšanje števila policijskih uprav v okviru projekta Libra (na 8, prej 11)

4. januar 2012

prva mobilna policijska postaja

november 2012–marec 2013

množični protesti in ukrepanje policistov pri varovanju javnih prireditev po Sloveniji

več samo vozniki, temveč so začeli izvajati tudi naloge t. i. telesnega stražarja.

Leta 2010 je prišlo v sklopu reorganizacije celotne GPU do sistemskih sprememb in do spremembe imena službe v Center za varovanje in zaščito (CVZ), sama enota pa je bila uvrščena v drugi nivo enot na GPU, v novoustanovljeno upravo – Upravo za policijske specialnosti. CVZ se je v skladu z usmeritvami DPDVN MNZ ponovno reorganiziral septembra 2011. Eden od večjih odprtih »projektov« CVZ pa je popolnitev delovnih mest policistov v Referatu za zunanje varovanje, v katerega zdaj policijske uprave z območja RS (izključeni sta PU Ljubljana in Kranj) vsakih šest mesecev napotijo 45 policistov v t. i. začasni sestav. Po odločitvi vodstva Policije se bo popolnitev s stalnim sestavom realizirala ob evalvaciji schengenskega kadra ob vstopu Republike Hrvaške v schengensko območje.

CVZ deluje v okviru Uprave za policijske specialnosti in opravlja naloge na področju operativnega, tehničnega in fizičnega varovanja oseb in objektov. Njegova osnovna naloga je varovanje varovanih oseb in objektov pred vsemi oblikami ogrožanja.

Pri svojem delu se varnostniki srečujejo s tujimi varnostnimi organi, s katerimi si izmenjujejo mnenja in izkušnje, ki so potrebni za učinkovito izvajanje varovanja. CVZ že od ustanovitve dobro sodeluje z ameriškimi, nemškimi, hrvaškimi, ruskimi in drugimi tujimi varnostnimi organi. Med drugim se udeležujejo srečanj in sodelujejo z organizacijami, kot so ENPPF (European Network of the Protection of Public Figures) in APPS (Association of Personal Protection Service), kjer pridobivajo predvsem sistemske rešitve podobnih evropskih in svetovnih nacionalnih služb varovanja in zaščite.

MEJNIKI KRIMINALISTIČNE POLICIJE

V slovenski policijski terminologiji se je izraz kriminalistična policija začel uporabljati že spomladi 1991, pogosteje pa po letu 1998, ko je bil sprejet Zakon o policiji. Konec leta 1999 je bila izpeljana reorganizacija v Generalni policijski upravi (GPU) in kot notranja organizacijska enota je bila vzpostavljena Uprava kriminalistične policije (UKP). Na regionalni ravni pa so bili kot notranje organizacijske enote policijskih uprav ustanovljeni uradi kriminalistične policije. V letu 2001 je bil po vseh metodoloških pravilih pedagoškega dela prenovljen program kriminalističnega tečaja, ki obsega teoretično in praktično usposabljanje na novo zaposlenih kriminalistov, ki lahko po uspešno zaključenem izobraževanju samostojno opravljajo delo kriminalista.

Uprava kriminalistične policije je razdeljena v več notranjih organizacijskih enot, ki strokovno pokrivajo posamezne pojavne oblike kriminala in izvajajo specifične kriminalistično-preiskovalne dejavnosti. Sektor za splošno kriminaliteto (SSK) pokriva premoženjska kazniva dejanja (tatvine, vlomi, ropi ...), kazniva dejanja s področja krvnih in seksualnih deliktov ter mladoletniške kriminalitete in nasilja v družini. Statistično to predstavlja približno 80 % vse obravnavane kriminalitete. Eno od najbolj odmevnih kaznivih dejanj s področja premoženjske kriminalitete po letu 1990 je bil rop trezorjev banke SKB, ki je bil izvršen v noči na 1. november 2005. Kljub skrbnim pripravam storilcev, načrtovanju izvršitve in aktivnosti po izvršenem kaznivem dejanju je Policiji uspelo odkriti storilce in jim kaznivo dejanje tudi dokazati. Na področju obravnave krvnih deliktov so bili od leta 2007 v Sloveniji preiskani vsi umori. Veliko napora je bilo vloženega v preiskovanje zločinov, storjenih po drugi svetovni vojni, v t. i. akciji Sprava, vendar zaradi objektivnih okoliščin storilcev ni bilo mogoče kazensko preganjati, je pa zbrano gradivo neprecenljiv vir za slovensko zgodovinopisje. Z razvojem novih komunikacij se preiskovanje širi tudi na ta področja, npr. preiskovanje zlorab otrok prek interneta, pri katerih mora policija nove pojave sprejeti kot poseben izziv in nanje ustrezno odgovoriti. Aktivnosti Sektorja za organizirano kriminaliteto (SOK) so usmerjene v odkrivanje novih pojavnih oblik organizirane kriminalitete. Izstopajo preiskave s področja prepovedanih drog. V devetdesetih letih in na začetku novega tisočletja so bile v ospredju preiskave visokostrukturiranih kriminalnih združb, ki so v regiji obvladovale tihotapstvo in trgovino z ljudmi. Ob uvedbi evra, v času predsedovanja Slovenije Svetu EU, je bila izvedena zelo odmevna in uspešna mednarodna preiskava s področja ponarejanja denarja, ki še danes velja za primer dobre prakse. V vsem tem času je bil sektor v regiji in tudi širše med pomembnejšimi subjekti na področju preiskovanja tihotapstva orožja. Znotraj SOK je vzpostavljen oddelek, ki učinkovito obvladuje različna s terorizmom povezana tveganja. Vzpostavljena je bila pogajalska skupina, ki je obvezna komponenta pri preiskovanju najhujših kaznivih dejanj, kot so ugrabitve, izsiljevanja in grožnje.

Sektor za gospodarsko kriminaliteto (SGK) se posveča kaznivim dejanjem s področja gospodarstva. Čas tranzicije s spremenjenim načinom podjetništva je temeljil na lastniški koncepciji in je sprožil številne oblike gospodarske kriminalitete, ki v prejšnjem političnem sistemu niso bile prisotne. Spremembe so bile zaznavne predvsem v polju prevladujočih zlorab v obdobju tranzicije in prestrukturiranja družbene lastnine, pa tudi v naraščanju vseh vrst poslovnih goljufij po zaključku lastninjenja. Na začetku 90. let so po številu kaznivih dejanj prevladovale poslovne goljufije, ki so jih izvajala številna na novo ustanovljena podjetja brez kapitala. Največja oškodovanja so bila posledica neutemeljenega odpisa terjatev, nepravilne delitve dobička, neodplačanega prenosa kapitala, sklepanja škodljivih pogodb in ustanavljanja »bypass« podjetij. Na kazniva dejanja pri procesu lastninskega preoblikovanja družbenih podjetij

5. marec 2013

prejšnji Zakon o policiji zamenjata Zakon o organiziranosti in delu v policiji ter Zakon o nalogah in pooblastilih policije

10. november 2014

uvajanje nove barvne podobe patruljnih policijskih vozil

september – december 2015

aktivnosti policije v spremenjenih varnostnih razmerah zaradi povečanih migracij

se je odzvala tudi slovenska policija in za preiskovanje uvedla posebni akciji Strelec in Strelec 1. V letu 2008 so vrhunec gospodarske tranzicije predstavljali menedžerski odkupi, ki so razblinili idealne predstave o kapitalističnem in demokratičnem sistemu. Zlorabe pri menedžerskih odkupih so bile odkrite v nekaj največjih podjetjih v Sloveniji.

Zaradi povečevanja potreb in količine dela, boljše organiziranosti in delovanja področja računalniškega preiskovanja v okviru UKP od leta 2009 deluje Center za računalniško preiskovanje (CRP), po policijskih upravah pa so bili ustanovljeni oddelki za računalniško preiskovanje. Od nastanka enot so bile glavne prioritete pridobitev strokovnega kadra, nabava in uvedba nove računalniške opreme za izvajanje postopkov digitalne forenzike. Glavni izziv je slediti hitremu napredku področja informacijskih tehnologij z novimi znanji in ustrezno opremo, s čimer lahko zagotavljamo strokovnost in uspešnost računalniškega preiskovanja. Sočasno s tem slovenska kriminalistična policija, podobno kot druge sodobne evropske policije, že vrsto let razvija in vpeljuje nove oblike dela in orodja, da bi se uspešno soočila z izjemno hitrim povečevanjem števila podatkov in informacij, ki jih policija dnevno pridobiva v okviru izvajanja svojih pooblastil.

V letu 2010 je bil v okviru Uprave kriminalistične policije ustanovljen Center za kriminalistično obveščevalno dejavnost (CKOD), in sicer kot nosilna enota izvajanja, razvoja in vzpostavljanja kriminalistične obveščevalne dejavnosti. Kriminalistična obveščevalna dejavnost na vseh organizacijskih ravneh policije vsebinsko združuje in nadgrajuje dve temeljni področji dela: delo z informatorji in viri ter kriminalistično analitiko. Skozi celotno obdobje svojega obstoja je tesno vpeta v procese preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane kriminalitete in tudi njenih hujših oblik.

Prek Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje (SMPS) teče v policiji komunikacija s tujimi policijami. Sprejetje v mednarodno organizacijo kriminalistične policije Interpol na 61. generalni skupščini, ki je bila dne 4. novembra 1992 v Dakarju (Senegal), lahko razumemo kot začetek organiziranega mednarodnega policijske-

ga sodelovanja slovenske policije. Mednarodno policijsko sodelovanje se je v letih razvijalo in postajalo vedno bolj kompleksno. Po vključitvi v Evropsko unijo smo v letu 2004 začeli tudi s policijskim sodelovanjem v okviru evropskega policijskega urada Europol. Leta 2007 pa smo se vključili v schengensko območje in začeli uporabljati schengenski informacijski sistem (SIS). Aprila 2009 smo izvedli popolno integracijo podatkovnih baz Interpola v nacionalni policijski sistem in tako policistom na terenu omogočili neposreden dostop do podatkov iz trenutno razpoložljivih policijskih mednarodnih podatkovnih baz (SIS, Interpol).

Že v letu 1996 je bil zaradi vse večjih operativnih potreb ustanovljen Sektor za posebne naloge (SPN) v Upravi kriminalistične policije. Gre za visoko specializirano strokovno-operativno službo, ki neposredno izvaja prikrite preiskovalne ukrepe pri preiskovanju in odkrivanju najhujših oblik kaznivih dejanj. Področje dela obsega tajno delovanje, tajno opazovanje, zaščito prič in specialno tehniko.

1. januarja 2010 je bil v okviru kriminalistične policije ustanovljen Nacionalni preiskovalni urad (NPU). Njegova ustanovitev pomeni pomemben mejnik prilagajanja odkrivanju in preiskovanju kompleksnih in zapletenejših sodobnih oblik kriminalitete, kot so gospodarske, korupcijske, organizirane in druge oblike kriminalitete, s čimer se je slovenska kriminalistična policija postavila ob bok evropskim policijam. Pri svojem delu je NPU povezan s kriminalističnimi in policijskimi enotami na regionalni in lokalni ravni prek sistema izmenjave operativnih informacij in pomoči pri izvajanju nalog na celotnem območju države.

Pred nami so novi izzivi, ki jih oblikujejo vse večja globalizacija organiziranega kriminala in nove tehnologije, ki jih kriminal uporablja. Temu bo morala slediti v svojem razvoju in organizaciji tudi kriminalistična policija in z mednarodnim sodelovanjem skupaj s kriminalističnimi policijami drugih držav čim bolj omejevati in preprečevati možnosti za izvajanje kriminalnih dejanj.

ZA SLOVENSKO FORENZIKO IN NFL ZADNJIH 25 LET IZJEMNIH

Kdo bi si predstavljal, da bo forenzika v 25 letih slovenske samostojnosti naredila tako velik korak v prihodnost – spremenila se je namreč tako v svetovnem kot slovenskem prostoru. V času osamosvojitve je v tedanjem Centru za kriminalistično-tehnične preiskave delalo 22 strokovnjakov, ki so opravljali le del nalog, ki jih danes več kot 60 strokovnjakov opravlja v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju (NFL), ki svoje ime nosi od leta 2010. Še kot Center za forenzične preiskave – ime je laboratorij dobil leta 2001 – je leta 2004 postal samostojna organizacijska enota Generalne policijske uprave, ki ji Zakon o organiziranosti in delu v policiji zagotavlja strokovno in znanstveno neodvisnost in samostojnost.

NFL se je vedno zavedal pomena mednarodnega sodelovanja in umeščenosti forenzičnega preiskovanja v mednarodne tokove znanja, zato je bil eden od ustanovitvenih članov ENFSI (European Network of Forensic Science Institutes). Z vključitvijo v ENFSI leta 1995 je NFL začel dejavno sodelovati v kar štirinajstih profesionalnih delovnih skupinah: svetu delegatov v ENFSI, ki je najvišje telo združenja, delovni skupini za kakovost in kompetence (QCC), DS za digitalne slike in video (DIWG), DS za DNK (DNA WG), DS za droge (Drugs WG), DS za prstne odtise, DS za eksplozive (FINEX), DS za orožje in sledi z rok strelca (Firearms/GSR), DS za požare in eksplozije (FEIWG), DS za rokopise (ENFHEX), DS za dokumente (EDEWG), DS za sledi orodja in obuval, DS za steklo in barve ter DS za tekstil in lase.

Eden najpomembnejših mejnikov slovenske forenzike je leto 1996, ko smo v redno delo forenzičnega laboratorija uvedli preiskave humane DNK. Ker gre za najbolj zanesljivo identifikacijsko tehnologijo, ki je trenutno na voljo, so rezultati v 19 letih uporabe DNK profiliranja izjemni, saj lahko ocenimo, da smo s pomočjo DNK našli več tisoč storilcev kaznivih dejanj, ki bi sicer nikoli ne bili odkriti. Od leta 1996 dalje smo tehnologijo ves čas dopolnjevali in smo danes z vrhunskimi strokovnjaki v evropskem vrhu po učinkovitosti uporabe DNK v forenziki.

V letu 2002 je precej nenadoma NFL prevzel tudi področje preiskav ponarejenega denarja, kar je predstavljalo pomembno in veliko širitev dejavnosti. Dve leti kasneje sta bila ustanovljena nacionalna analitska centra za evrske bankovce in kovance (NAC in CNAC), ki sta osrednji enoti za preiskovanje ponarejenega denarja v državi in sta v stalnem stiku tako z Banko Slovenije kot z Evropsko centralno banko in Evropsko komisijo (slednja je zadolžena za evrske kovance).

Leta 2010 je NFL za vrsto področij svoje dejavnosti pridobil akreditacijo v skladu s standardom ISO 17025. Akreditirana področja se vsako leto širijo in danes obsegajo večino najpomembnejših preiskav v NFL, denimo preiskav humane DNK, prepovedanih drog (oboje v zahtevnejšem in fleksibilnem obsegu), požarnih ostankov, preiskav rokopisov in podpisov ter izzivanja prstnih sledi. Akreditacija je bila nujna tudi zaradi mednarodne izmenjave forenzičnih podatkov, kjer sodeluje NFL. Že od leta 2008 je bila Slovenija med prvimi državami članicami, ki si je s pogodbenicami izmenjevala podatke o profilih DNK in prstnih odtisih.

Nacionalni forenzični laboratorij je vrsto let deloval v premajhnih in neprimernih prostorih, zaradi česar je bil prisiljen del svojih dejavnosti preseliti na drugo lokacijo, kar je močno otežilo delo in postopke. Prav zaradi prostorske stiske NFL je slovenska policija z letom 2012 začela z gradnjo novega, sodobnega forenzičnega laboratorija, zasnovanega v sodelovanju s strokovnjaki NFL. Gradnja je bila izjemno hitra in učinkovita – tako od konca leta 2014 NFL ponovno deluje na eni sami lokaciji, od septembra 2015 pa je tudi polno operativen z vso opremo, ki jo potrebuje pri svojem delu.

Nedvomno je bilo obdobje zadnjih 25 let za slovensko forenziko in NFL izjemno dinamično in uspešno. V tem času smo obdelali približno 200.000 zahtevkov za preiskavo in pregledali vsaj trikratno količino vzorcev ter opravili približno pol milijona instrumentalnih analiz. Pri svojem delu nam je uspelo najti marsikaterega storilca kaznivega dejanja, hkrati pa ni nič manj pomembno to, da smo nekatere osumljence tudi razbremenili suma.

V NFL si želimo, da bi bilo pred nami še 25 tako uspešnih let, kot smo jih doživljali od osamosvojitve, še bolj kot to pa si želimo, da bi naše delo, čeprav še tako uspešno in pomembno, postajalo iz leta v leto manj potrebno.

INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA ODIGRALA KLJUČNO VLOGO V ČASU OSAMOSVOJITVE

Policija se je že zelo zgodaj zavedala pomena strojne obdelave podatkov. Začetki mehanografske obdelave podatkov segajo v leto 1957, kar pomeni, da bomo kmalu praznovali še en pomemben jubilej. V letu 2017 bomo praznovali 60-letnico razvoja informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije – ITSP.

Informacijsko-komunikacijska tehnologija je odigrala ključno vlogo tudi v času osamosvajanja Republike Slovenije. Z lastno avtonomno kriptografsko zaščito in sistemom elektronske pošte smo zagotovili varen prenos podatkov. V nadaljevanju smo modernizirali ITSP, ga povezali z informacijskimi sistemi nekaterih drugih organizacij, vpeljali prve rešitve elektronskega poslovanja in prve e-storitve za državljane. V nadaljevanju pa smo ga povezali še z nadnacionalnimi informacijskimi sistemi, kot so Interpol, Europolov informacijski sistem in schengenski informacijski sistem.

Uspešnega delovanja slovenske policije si danes brez odgovarjajoče informacijsko-komunikacijske podpore ne moremo več predstavljati. Podobno velja za ves svet. Policija se torej pojavlja v dveh vlogah. Po eni strani je uporabnica novih IKT-tehnologij – njihovo uvajanje je nujno za njeno učinkovito in uspešno delo, po drugi strani pa se srečuje z izzivi izvajanja svojih nalog v kibernetskem prostoru. Pred nami so novi izzivi, kot so internet in računalništvo v oblaku, nove biometrične tehnologije, droni, zmogljivejše brezžične komunikacije (LTE), velike količine podatkov (ang. big data), kibernetska varnost in mobilno poslovanje.

V letih pred osamosvojitvijo je bila glavnina aplikativnih rešitev povezana s t. i. upravnimi in logističnimi evidencami (register prebivalstva in registri listin, vozil, orožja, obračun plač, materialno-tehnična sredstva itd.), v obdobju osamosvajanja pa se je razvoj usmeril v podporo policijskemu operativnemu delu. Slovenska policija je vseskozi imela lastne razvojne ekipe, ki v okviru možnosti skušajo slediti najnovejšim svetovnim trendom na področju razvoja aplikativnih rešitev.

Prva naloga je bila usmerjena v pripravo aplikativne rešitve, ki bi po zgledu centralnega registra prebivalstva ustvarila »centralno evidenco oseb, ki jih je kakor koli obravnavala policija«. Tako je bil v letu 1992 v produkcijo vpeljan enotni Fonetični indeks oseb (FIO – transakcija LISK) z osnovnimi komponentami, ki so bile pred tem vključene v CAE. S to migracijo so bili vzpostavljeni tudi pogoji za vnos podatkov tam, kjer nastajajo (na policijskih enotah), ter posledično ukinitev MDS obdelav za centraliziran vnos podatkov. Vzporedno s FIO je nastajala tudi prva verzija ISPP – evidenca dokumentov in zadev. FIO se je dopolnjeval z vsemi zakonsko določenimi evidencami do leta 1999, ko je bila naloga zaokrožena z zaključkom projekta KRIM II. Podprojekti FIO po operativno zaokroženih sklopih so vključevali ureditev zalednih funkcionalnosti, kot so: arhiviranje podatkov, izgradnja podatkovnega skladišča in njegova nadgradnja v statistična poročila (transakcija STAI), integracija z ISPP, v okviru katerega je bilo rešeno pisarniško poslovanje policijskih postaj po principu kooperativnega procesiranja, prenos podatkov v GIS in nadgradnja evidenc z različnimi implementacijami računalniških izmenjav podatkov.

S prevzemanjem državotvornih nalog je bilo nujno vzpostaviti tudi povezave s tujimi partnerskimi organizacijami. Kot prva je bila leta 1993 implementirana elektronska pošta z Interpolom, leto kasneje pa je bil omogočen še omejen dostop do Interpolovih baz podatkov. S prodiranjem svetovnega spleta v vse pore našega življenja se je tudi Policija odzvala na nove trende in se aprila 1995 prvič vključila v internetno omrežje.

Eden ključnih mejnikov v izgradnji ITSP pa je vključitev v schengenski informacijski sistem. V času priprave na integracijo so bile realizirane nujne nadgradnje nacionalnega sistema (AFIS, Imaging, SSO in še nekaj drugih, predvsem infrastrukturnih nalog). S 1. septembrom 2007 so se dvignile notranje meje EU in preverjanje oseb ter nekaterih predmetov se je začelo izvajati dodatno še po novem viru podatkov – SIS. Že kmalu po polnoči tega dne smo na mejnem prehodu Obrežje zabeležili prvi zadetek v SIS in postopki dela so se odvrteli v skladu s pričakovanji. Zavedali smo se, da je to zdaj naš vsakdanjik, ki od nas zahteva bedenje nad obstoječo implementacijo in hkrati tudi hitro pripravo na migracijo v SIS II. Pričakovali smo, da se bo ta migracija realizirala relativno hitro, vendar je bil preklop na nov sistem udejanjen šele 9. aprila 2013.

Implementirane imamo tudi druge integracije s ključnimi mednarodnimi »policijskimi« sistemi: Interpol (preverjanje oseb, vozil in listin), Europol (posredovanje podatkov o KD in operativnih informacijah), PRUM (preverjanje po prstnih odtisih in profilih DNK), CBE in EUCARIS (iskanje lastnikov vozil v tujih registrih zaradi storitve KD ali hujšega prekrška), VIS, TahoNet.

Tudi znotraj države postaja izmenjava podatkov ključna. Da bi lahko vsem delavcem v Policiji omogočili varne in zaščitene vpoglede v vse potrebne vire podatkov, pripravljamo rešitve, ki sledijo tem zahtevam.

Zadnji mejnik pri razvoju aplikacij, ki je v tem trenutku tudi najbolj aktualen, pa je uvedba rešitev E-policist in Beležka policista. Aplikaciji omogočata delo na terenu po prekrškovnih zadevah oziroma podpirata procese pri preiskovanju KD. Novi trendi, novi izzivi, nove rešitve – vendar vse integrirano, vse kontrolirano – so moto, ki ga omogoča lastna razvojna ekipa. Prav to se je izkazalo kot ključna prednost tudi ob migrantski krizi, saj nam je v relativno kratkem času uspelo zagotoviti aplikativne rešitve za podporo procesom ob evidentiranju migrantov.

Osnova delovanja ITSP je strežniška infrastruktura, do katere uporabniki s svojih terminalov dostopajo prek policijskega komunikacijskega omrežja. ITSP mora delovati ves čas, torej vsako uro, vsak dan, vse leto! Z najetih podatkovnih

linij, ki so omogočale zelo nizke prenosne hitrosti 1200 in 2400 bit/s, in klicnih modemskih povezav prek PSTN (klasičnega analognega telefonskega omrežja) smo prešli na optične povezave hitrosti 10 Mbit/s do nekajkrat 2,5 Gbit/s. Vzpostavljena sta bila dva računalniška/podatkovna centra, ki zagotavljata stalno razpoložljivost ITSP in možnost restavracije za primere katastrof. Novo jedrno omrežje omogoča implementacijo strežniških rezin, virtualizacijo in shranjevalne sisteme, ki komunicirajo s hitrostmi velikostnega reda 40 Gbit/s. Vpeljuje se brezžično omrežje, ki omogoča delo različnim profilom službenih uporabnikov in gostom. Vsak profil ima ločen in zavarovan omrežni segment. Načrtovan, izveden, implementiran je bil nadzorno-upravljavski sistem, ki omogoča spremljanje delovanja opreme IKT (omrežne naprave, strežniki, periferna oprema ...), delovanja in lastnosti komunikacijskih povezav (zasedenost pasovne širine, zakasnitev, vrsta in smer informacijskih tokov aplikacij ...). Sistem omogoča tudi hitro lokacijo in odpravo napak.

Fiksno govorno omrežje oziroma telefonske storitve v MNZ RS in slovenski policiji, v pogovornem jeziku »telefonija«, so bili od samega začetka eden temeljev ITSP. V začetku devetdesetih let je bilo omrežje neposredno povezano z omrežjem slovenskih železnic, elektrogospodarstva, carine, radia in televizije, vojske in nekaterih pomembnih podjetij. Prav tako so bili priključki fiksnega policijskega govornega omrežja vzpostavljeni na vseh pomembnih točkah državnih oziroma republiških organov in so tvorili t. i. specialno telefonsko omrežje, ki je bilo v operativni funkciji do sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja. Govorno omrežje, kot ga ima Policija danes, je bilo vzpostavljeno v prejšnjem desetletju in po svoji zasnovi omogoča hkratno uporabo klasične TDM kot tudi paketne IP-tehnologije, kar pomeni, da lahko iz obeh svetov telekomunikacij uporabimo najboljše lastnosti. Terminalna oprema je praktično popolnoma digitalizirana, kar omogoča implementacijo različnih storitev in funkcionalnosti. Dejstvo je, da sistem, ki je podprt s sodobno IP-tehnologijo, omogoča vpeljavo različnih novih storitev. Kot zanimivost povejmo, da imamo »interni« telefonski priključek policije realiziran ne samo izven lastnega omrežja, temveč izven meja države, v centru za policijsko sodelovanje v Avstriji. Sistemi fiksnega govornega omrežja na telekomunikacijskem segmentu, skupaj z aplikacijo DDOKC in strežniško infrastrukturo, tvorijo jedro sodobnega klicnega centra za sprejem interventnih klicev na številko 113. Klicni centri za sprejem interventnih klicev so plod lastnega znanja in izkušenj in sodijo med ključne elemente operativnega policijskega dela, saj na letni ravni beležijo v povprečju več kot pol milijona klicev občanov.

Z uvedbo računalnikov v slovenski policiji se je pokazala tudi potreba po ustanovitvi skupine ljudi za reševanje različnih težav, povezanih z uporabo računalnikov. Vzpostavljena je bila enotna vstopna točka za nudenje podpore za področje IT in telekomunikacijsko področje. Storitveni center sprejema prijavo napak ali težav 24 ur na dan, 365 dni v letu. Uporabniki policije lahko prijavljajo svoje zahtevke na telefonsko številko 8-4444 ali na elektronski predal pomoc@policija.si. Zaradi boljše odzivnosti in ažurnosti podpore IKT smo v letu 2011 uvedli novo programsko rešitev za nudenje podpore. Za nudenje podpore smo uvedli programsko rešitev Maximo. Včasih je uporabnik za različne zahteve klical različne ljudi, danes pa uporabnik svojo zahtevo prijavi na enotni vstopni točki in zahteva se uredi brez dodatnih akcij uporabnika. Področje podpore se bo razvijalo v smeri večje interaktivnosti. Vsak uporabnik bo lahko v spletni aplikaciji sam prijavil zahtevo za področje IKT.

Vojna za Slovenijo predstavlja zelo pomembno obdobje za policijske radijske zveze, ker se je takrat najbolj pokazala potreba po tovrstni tehnologiji. Zahteve glede funkcionalnosti radijskih sistemov so se do danes precej spremenile, vendar osnovne operativne potrebe ostajajo enake. Predvsem so zahtevane visoka zanesljivost, vzdržljivost in razpoložljivost. Zagotovlje-

no mora biti tudi kriptiranje najpomembnejših informacij. Analogni radijski sistem na začetku ni bil kriptoščiten, kar je povzročalo nemalo težav in je bilo zato treba v omejeno količino opremo vgraditi dodatne module – scramblerje. Digitalizacija radijskih sistemov se je začela v letu 1995, ko smo v operativno uporabo uvedli prvi digitalni mobilni radijski sistem v Sloveniji, kar je bilo eno leto pred tem, preden je komercialno začelo delovati omrežje GSM. Nov digitalni radijski sistem se je imenoval Astro. Z digitalizacijo smo nadaljevali v tem tisočletju in tako danes na omejenem območju države uporabljamo tudi digitalni sistem Tetra. Poleg govornih komunikacij je podprt tudi prenos podatkov, tako da danes že uporabljamo sistem za avtomatsko lociranje vozil – GPS/AVL.

Na področju tehničnega varovanja in videonadzora objektov Policije ter videonadzora športnih dogodkov, javnih zbiranj, različnih političnih in tudi gospodarskih dogodkov kot strokovna služba že od samega začetka sledimo razvoju in trendom, ki jih nudi tehnologija. V 90. letih je bilo s sistemi tehničnega varovanja in videonadzornimi sistemi opremljenih slabih 10 % vseh policijskih objektov v RS. Pravi razmah smo doživeli z uvajanjem schengenskih kriterijev, ko so se z omenjenimi sistemi opremili vsi mejni prehodi in tudi vse novogradnje, ki so potekale v tem sklopu. V teh 25 letih smo uspešno izvedli prehod na sistemu za prenos alarmnih sporočil s sistema TUS na sistem infranet, ki pa je že v zaključnem obdobju delovanja. V letih 2016 in 2017 je predviden prehod na nov sistem in novo IP-tehnologijo. Podobno se dogaja pri videonadzornih sistemih, kjer klasične analogne sisteme nadomeščamo z novo IP-tehnologijo. Od začetnih le nekaj objektov, ki so bili opremljeni s sistemi tehničnega varovanja in videonadzornimi sistemi, lahko za današnji čas govorimo, da imamo 100-odstotno pokritost policijskih objektov. Žal je zaradi finančnih težav večina opreme zastarele (10 let in več). Nekaj bolje je le na mejnih prehodih, kjer nam je uspelo med letoma 2010 in 2014, v sklopu sredstev EU, zagotoviti zamenjavo vseh sistemov VN z novo IP-tehnologijo.

Na področju elektronskih naprav skrbimo za široko paleto različnih naprav. Širši javnosti so najbolj poznani merilniki hitrosti in alkoskopi. V zadnjih 25 letih je tehnika na tem področju precej napredovala, zato je nabor naprav širok. V letu 1991 je Policija uporabljala le en tip merilnika hitrosti, Multanovo 6F, danes pa ima v svojem naboru več tipov laserskih merilnikov, dopplerskih merilnikov in merilnike Provida. Ob tem policisti za nadzor prometa uporabljajo še alkoskope za ugotavljanje alkoholiziranosti voznikov in etilometre. Uporabljajo tudi elektronsko opremo za nadzor državne meje in akvatorija. V preteklem letu je bil k opremi za nočno opazovanje, več različnim termovizijskim sistemom, CO_2-testerjem ipd. dodan še radarski sistem za nadzor akvatorija in državne meje na morju. Sistem je nadomestil starega, ki pa ni bil tehnično tako obsežen. Ob naštetih napravah velja pokazati tudi na osebno videoopremo za policiste, ki je v uporabi pri dogodkih s povečanim varnostnim tveganjem. V to skupino elektronskih naprav sodijo še prenosni sistemi za prenos videosignala na fiksne sprejemne postaje, ki delujejo avtonomno brez policijskih ali drugih omrežnih povezav, ter sistemi za prenos videosignala prek mobilnih omrežij.

Posebno pozornost namenjamo zaščiti podatkov, vključno z normativnim urejanjem vseh vrst podatkov, implementacijo različnih vrst zaščitnih ukrepov in postopkov, izvajanjem nadzorne dejavnosti in skrbjo za varstvo osebnih podatkov. Ena od prvih nalog Sektorja za zaščito podatkov (SZP) je bila priprava sistemov za varno komuniciranje z zaupnimi podatki. Rezultat teh prizadevanj, in sicer na osnovi slovenskega šifrirnega algoritma, je bila vzpostavitev varne komunikacije prek t. i. elektronske pošte Seja, ki je med vojno za Slovenijo omogočila varen prenos podatkov. Po osamosvojitvi, vse do danes, SZP nadaljuje z implementacijo različnih celostnih rešitev za varno posredovanje podatkov policije. SZP poseben poudarek

daje pripravi predpisov s področja informacijske zasebnosti. Neposredno pred osamosvojitvijo je urad sodeloval pri pripravi Zakona o varstvu osebnih podatkov, leta 1992 pa je tako, med drugim, pripravil in izdal prvi Katalog zbirk osebnih podatkov. Normativno urejanje varstva podatkov je ves čas sledilo razvoju informacijsko-telekomunikacijske tehnologije. Eden od kazalnikov tega razvoja sta tudi vpeljava informacijske varnostne politike in upoštevanje mednarodnih standardov varstva podatkov. Normativnim rešitvam so sledile tehnološke posodobitve zaščite podatkov, tako da SZP oziroma Policija razpolaga z obsežnim naborom sodobnih varnostnih mehanizmov. Razvoj zaščite podatkov pa se ni odražal samo znotraj Ministrstva za notranje zadeve oziroma, kasneje, Policije kot organa v sestavi. Delovanje na področju zaščite policijskih podatkov ima, tudi z vidika vsakega posameznika, pomembno medresorsko, meddržavno in evropsko dimenzijo.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE SKOZI POLICIJSKO ZGODOVINO DOŽIVLJALO ŠTEVILNE SPREMEMBE

V času velikih družbenih sprememb se soočamo z izzivi na vseh področjih svojega dela in zavedati se moramo, da znanje še nikoli ni imelo takšne moči in vloge, kot jo ima prav v današnjem času. Seveda mislimo znanje, ki se lahko in tudi se prilagaja hitrim spremembam in ki je odprto v svet in nenehno dojemljivo za nova spoznanja.

Policijska akademija si je v svoje poslanstvo zapisala, da želi s kakovostnimi programi izobraževanja in usposabljanja, z aktivnim učenjem, usmerjenim v prakso, zagotavljati učinkovito delo policistov na vseh ravneh in spodbujati razvoj organizacije.

Upoštevaje to poslanstvo in potrebe novega časa, Policijska akademija izvaja višješolski študijski program Policist in številne programe različnih usposabljanj. Cilj vseh teh programov je razvijanje strokovnih, socialnih in osebnostnih kompetenc policistov na vseh hierarhičnih nivojih, ki omogočajo zadovoljevanje resničnih potreb stroke in izpolnjevanje policijskih delovnih nalog.

Učenje v Policijski akademiji se prepleta z učenjem na delovnem mestu. Zelo pomembno je namreč, da udeleženci izobraževanj in usposabljanj povezujejo teorijo in obvladanje zakonodaje z vsakdanjimi življenjskimi okoliščinami, v katerih mora policist kompetentno odločati in ukrepati. Takšno učenje omogoča tudi doživljanje izkušenj, na podlagi katerih lahko v konkretnih okoliščinah povezujejo znanje, veščine, zavedanje sebe in družbenega dogajanja. Zagotavlja povezovanje strokovnih znanj in metod s praktičnimi poklicnimi znanji, veščinami in spretnostmi, ki so potrebne za opravljanje poklica.

Izobraževanje in usposabljanje v slovenski policiji je skozi zgodovino doživelo številne spremembe. Začetki policijskega izobraževanja v Tacnu segajo v leto 1953, ko je bila ustanovljena Nižja šola za notranje zadeve, leta 1958 je začela z delovanjem dveletna Srednja strokovna šola in enoletna Podoficirska šola.

Posebej moramo poudariti leto 1967, saj je takrat začela z izobraževalnim procesom triletna Srednja kadetska šola, ki se je leta 1974 preoblikovala v štiriletno Kadetsko šolo za miličnike in nato leta 1992 v Srednjo policijsko šolo. Poudariti je vredno, da je srednješolski izobraževalni program takrat pomenil stabilen izobraževalni sistem in za tiste čase visok izobrazbeni standard za policijski poklic, ki je bil primerljiv z drugimi poklici in je uspešno zadovoljeval potrebe tistega časa.

Program Srednje policijske šole je trajal do leta 2002. V 32 generacijah je izobraževanje končalo 5.227 dijakov, od tega tudi 23 deklet v zadnji generaciji.

Družbene spremembe so zahtevale nov sistem izobraževanja. Leta 1999 je bil pripravljen nov program za izobraževanje policistov, in sicer program prekvalifikacije, ki je trajal 18 mesecev. Od leta 2000 do leta 2011 je v tem programu končalo izobraževanje 2.326 kandidatk in kandidatov za policiste (71 % fantov in 29 % deklet).

Poleg izobraževanja je v tem obdobju potekalo tudi usposabljanje po programu usposabljanja delavcev policije za varovanje zunanje meje Evropske unije s pripravami na izpit za izvajanje policijskih pooblastil, ki ga je leta 2005 predpisal generalni direktor policije. Usposabljanje je namenjeno delavcem Policije, ki opravljajo naloge varovanja zunanje meje. Od leta 2006 do leta 2016 se je usposobilo 783 policistk in policistov nadzornikov državne meje.

Vzporedno z izvajanjem programa za prekvalifikacijo policistov je tekel tudi višješolski študijski program Višji policist, ki ga je izvajala Višja policijska šola. Ustanovljena je bila leta 2000. V program Višji policist so se lahko vključili samo policistke in policisti, ki so imeli najmanj štiri leta delovnih izkušenj v policiji in so bili izbrani glede na kadrovske potrebe Policije. Osnovni cilj višjega strokovnega izobraževanja je bil, da diplomanti poglobijo strokovno-teoretična in praktična znanja za opravljanje policijskih nalog ter pridobijo osnovna znanja in veščine za vodenje delovnih procesov v policijskih enotah.

Program je trajal do leta 2013, ko je zaključila zadnja generacija višješolskega študijskega programa Višji policist. V tem obdobju je zaključilo študij 389 diplomantk in diplomantov.

Izobraževalni sistem v slovenski policiji ni bil deležen sprememb od leta 2000 do 2011, kar je za izobraževanje dolga doba. Zahteve poklica, znanja, veščine in kompetence, ki jih danes potrebuje policist, so terjale temeljito prenovo policijskega izobraževanja.

Primerjava obstoječega poklicnega standarda znanj z zahtevami poklica je pokazala, da te presegajo raven srednješolske izobrazbe. Ključna dela, ki jih opravljajo policisti, zahtevajo usposobljenost za samostojno reševanje zahtevnejših del in nalog in prevzemanje odgovornosti za opravljeno individualno delo kot tudi za delo v skupini. Delo opravljajo v kompleksnih in heterogenih situacijah, kar zahteva znanja in spretnosti, ki jih v smislu šolske zakonodaje in primerjalno z drugimi poklicnimi programi definirajo učni izidi na višji ravni zahtevnosti.

Osnovno izobraževanje za poklic policista se je tako v letu 2012 preoblikovalo v višje strokovno izobraževanje. Študijski program omogoča pridobitev strokovnega znanja in usposobljenosti za reševanje strokovnih in delovnih problemov, za samostojno kritično presojanje in prevzemanje odgovornosti za delo ter zavezanost profesionalni etiki.

Gre za izrazito praktično usmerjen študij, ki temelji na usklajenih in jasno definiranih potrebah delodajalca – Policije, v katerem je teoretični del izobraževanja tesno povezan s praktičnim usposabljanjem v enotah in naravnan v izobraževanje za delo.

Študijski program traja dve leti in je javno veljaven študijski program, ki omogoča pridobitev 120 kreditnih točk. Po uspešno opravljenih vseh obveznostih študent pridobi višjo strokovno izobrazbo na ravni VI/1 in naziv strokovne izobrazbe policist/policistka.

Trenutno je v prvem letniku 100 študentk in študentov, ki bodo študij zaključili septembra 2017. Letos oktobra bo s študijem začela nova, II. generacija študentk in študentov v višješolskem študijskem programu. Vključili se bodo lahko tudi dijaki srednjih šol, ki bodo letos maturirali, torej bodo imeli možnost prve izbire in odločitve za policijski poklic. To zagotovo pomeni dodano vrednost za policijsko izobraževanje, še posebej za socializacijo v poklic policista.

Zadovoljni smo, da je tudi zunanja strokovna javnost s potrditvijo višješolskega programa prepoznala zahtevnost policijskega poklica. Z namenom, da se to prizna tudi policistom, ki že opravljajo policijsko delo, tudi njih vključujemo v višješolski študijski program. Za policiste se ta izvaja kot izredni študij. Z izrednim študijem smo začeli leta 2013. Gre za študij ob delu, študenti pa morajo izpolniti obveznosti v skladu z višješolskim študijskim programom Policist. Del študija poteka tudi v t. i. e-učilnicah, delno v šoli, delno pa na delovnem mestu.

Policija dosega svoje cilje z delom svojih zaposlenih, kar pomeni z njihovim znanjem in sposobnostjo učiti se. Policijska akademija se trudi zagotavljati strokovna znanja ter veščine in spretnosti, ki so potrebne za opravljanje policijskega poklica. Zavedamo se, da pridobljena izobrazba v prenovljenem izobraževalnem sistemu ni le nosilec sprememb, temveč tudi pot k še večji policijski profesionalizaciji v skladu z zahtevami skupnosti do Policije.

Z ROJSTVOM NOVE DRŽAVE SVOJ PREPOROD DOŽIVEL TUDI POLICIJSKI ORKESTER

Z rojstvom nove države leta 1991 je svoj preporod doživel tudi Policijski orkester. Njegova kakovost in prepoznavnost sta rasli vse od ustanovitve leta 1948, v zadnjih 25 letih pa je doživel razcvet. Po mednarodnem priznanju novoustanovljene države Slovenije so sledili prvi obiski tujih državnikov. Orkester, takrat še Policijska godba, je svoj prvi protokolarni nastop v novi državi izvedel 18. januarja 1992 ob uradnem obisku italijanskega predsednika Francesca Cossige. Leta 1994 je godba dobila novo prestižno funkcijo – slovenska vlada ga je imenovala za uradni protokolarni orkester Republike Slovenije, od leta 2001 pa se uradno imenuje tudi Policijski orkester.

Začetek 90. let je pomenil velik profesionalni preskok, saj orkester od tedaj zaposluje le glasbenike z diplomo Akademije za glasbo. Ljubiteljsko preigravanje partitur je tako zamenjala visoko profesionalna zasedba. Poleg ustrezne izobrazbe morajo glasbeniki danes prestati tudi zahtevno avdicijo, kjer komisija izbere le najboljše. V nekaj letih je Policijski orkester postal primerljiv z najboljšimi evropskimi profesionalnimi ansambli, odličnost pa mu priznavajo tudi v tujini. Številni dirigenti in umetniški vodje, ki so se izmenjali v 25 letih, so policijske glasbenike vzgajali in razvijali, dvigali so strokovnost orkestra in bogatili njegov glasbeni repertoar. Pod vodstvom maestra Milivoja Šurbka, ki je bil med letoma 1991 in 2000 redni dirigent, je orkester zgradil povsem svoj umetniški izraz. Maestro Šurbek je dosegel pravi simfonični zvok, ki je še danes značilnost in kakovost Policijskega orkestra.

Policijski glasbeniki danes sodelujejo na vseh državnih in protokolarnih dogodkih. Vsako leto imajo tudi več samostojnih koncertov, ki sodijo med njihove najveličastnejše nastope. Ne pozabljajo niti na človekoljubnost, saj svoje mojstrovine nemalokrat izvajajo v dobrodelne namene. Orkester ima vsako leto več kot 250 nastopov, v polni in tudi manjši zasedbi (trio, kvartet, kvintet ali sekstet).

V zadnjih 25 letih so člani orkestra večkrat dokazali, da niso le glasbeniki, temveč tudi operativci. Junija 1991 so svoje uniforme oblekli za drugačen namen – v osamosvojitvenih procesih so se pridružili Zaščitni enoti milice in sodelovali pri varovanju pomembnejših objektov in prevzemih orožja. Z avtomatsko puško na rami in pihalnim inštrumentom v roki so med vojno tudi zaigrali. Žal zgolj na pogrebih šestih miličnikov, padlih v vojni za Slovenijo. Policijska pooblastila so izvajali tudi kasneje. Leta 1999, ko je Nato bombardiral takratno Zvezno republiko Jugoslavijo, so znova morali poprijeti za orožje, saj so varovali

POLICIJA

diplomatsko-konzularna predstavništva v Ljubljani. Še enkrat so se pridružili operativnemu delu leta 2015, na vrhuncu migrantskega vala, ko je v Slovenijo prihajalo tudi po 10.000 migrantov dnevno.

Policijski orkester je s svojim glasbenim in operativnim delom v čast in ponos ne le slovenski policiji, temveč tudi slovenski državi.

PRVE ZAPOSLITVE VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV FEBRUARJA 1993

V Policiji so se prve zaposlitve vrhunskih športnikov začele februarja leta 1993. Zaposleni so bili prvi trije vrhunski športniki, in sicer dva smučarja tekača ter alpski smučar. Do realizacije zaposlovanja je prišlo na podlagi predhodnega ustnega dogovora med predstavniki Smučarske zveze Slovenije in takratnim ministrom za notranje zadeve. Športniki so bili zaposleni v Upravi za organizacijo in kadre prvih šest mesecev kot pripravniki, v nadaljevanju pa kot referenti. Od julija 1995, ko je bil zaposlen četrti športnik, so bili zaradi reorganizacije sistemizirani v Upravi za kadre in izobraževanje. Leta 1996 so bili kadrovsko premeščeni v Zaščitno policijsko enoto v Upravi policije. Od leta 2000 so bili prvič vodeni kot skupina športnikov v Upravi uniformirane policije, Sektorju za organizacijo in razvoj uniformirane policije. Takrat je skupina športnikov štela že več kot deset zaposlenih. V letu 2004 je bil ustanovljen Oddelek vrhunskih športnikov v organizacijski shemi Policijske akademije, danes deluje v Centru za izpopolnjevanje in usposabljanje. V posameznih letih se je številčno dopolnjeval, trenutno je 30 sistemiziranih delovnih mest v nazivu Policist III, ki so namenjena vrhunskim športnikom. V Policiji je od leta 1998 zaposlen tudi trener. V triindvajsetih letih je bilo v slovenski policiji zaposlenih skupaj 65 vrhunskih športnikov in en trener.

25 največjih uspehov vrhunskih športnikov, zaposlenih v Policiji:

- Iztok Čop in Luka Špik sta v dvojnem dvojcu osvojila 1. mesto na olimpijskih igrah 2000 v Sydneyju, 2. mesto na olimpijskih igrah 2004 v Atenah in 3. mesto na olimpijskih igrah 2012 v Londonu. Sta tudi trikratna svetovna prvaka v dvojnem dvojcu, in sicer v letih 1999, 2005 in 2007. Iztok Čop ima še eno zlato medaljo s svetovnega prvenstva 1995 v enojcu.
- Tina Maze ima dve zlati medalji z olimpijskih iger v Sočiju 2014 – v veleslalomu in smuku, dve srebrni medalji z olimpijskih iger 2010 v Vancouvru – v veleslalomu in superveleslalomu. Na svetovnih prvenstvih je osvojila štiri zlate medalje (2015 v smuku in superkombinaciji, 2013 v superveleslalomu, 2011 v veleslalomu).
- Peter Prevc ima srebrno kolajno z olimpijskih iger 2014 v Sočiju – na srednji skakalnici in bronasto kolajno z olimpijskih iger 2014 v Sočiju – na veliki skakalnici. Na svetovnem prvenstvu 2016 v poletih je dosegel 1. mesto.
- Mitja Petkovšek ima dve zlati kolajni s svetovnih prvenstev na bradlji (2005 in 2007).
- Mitja Kosovelj je osvojil dve zlati odličji na svetovnem prvenstvu v gorskem maratonu (2011 in 2013).
- Sara Isakovič je dosegla srebrno medaljo na olimpijskih igrah v Pekingu 2008, in sicer v disciplini 200 m prosto.
- Robert Kranjec je na svetovnem prvenstvu 2012 v poletih dosegel 1. mesto.
- Rok Marguč je dosegel 1. mesto v paralelnem slalomu na svetovnem prvenstvu 2013.
- Dejan Zavec je v letu 2009 osvojil naslov svetovnega prvaka v velterski kategoriji po IBF, ki ga je ubranil v naslednjih treh dvobojih.
- Tomaž Jakofčič je dosegel vrh Mount Everesta v letu 2009 (8848 m).

Priznanja, ki jih je slovenska policija prejela v 25 letih:

24. junij 1992

zlati častni znak svobode Republike Slovenije za izjemne zasluge Policije pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije

19. oktober 1992

srebrni častni znak svobode Republike Slovenije za izjemne zasluge Posebne policijske enote pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije

9. marec 1998

zlati častni znak svobode Republike Slovenije za izjemne zasluge Specialne enote pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije

23. junij 2011

zlati red za zasluge Policije na varnostnem področju za izjemen prispevek k varnosti državljanov

29. september 2014

Policiji podeljeno priznanje Ambasador transparentnosti

15. april 2016

nagrada Primus za generalnega direktorja policije Marjana Fanka kot najboljšega komunikatorja med slovenskimi menedžerji

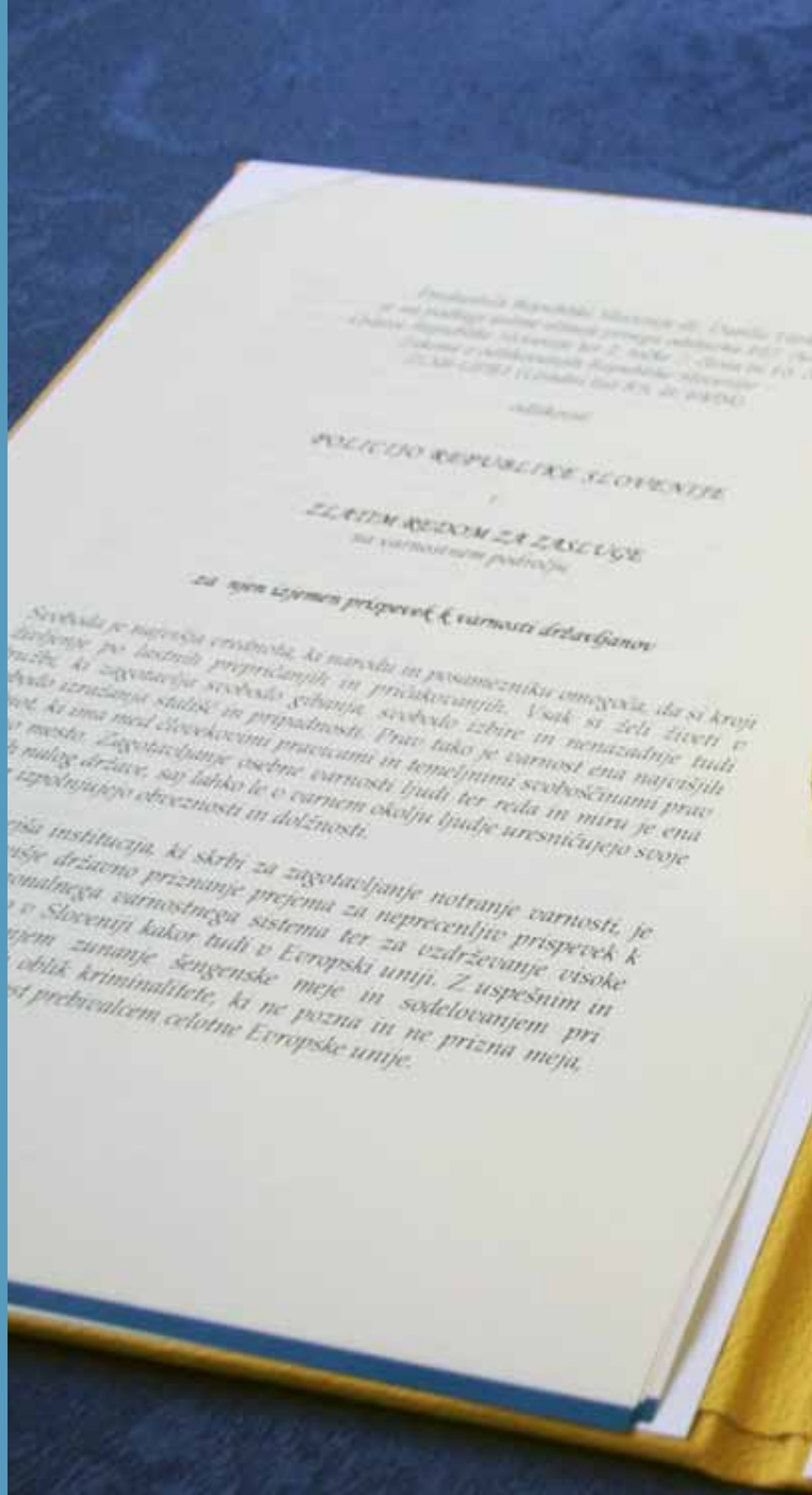

Z ukazom st. 094-06-26/2011-1 z dne 17. junija 2011

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

odlikuje

Policijo Republike Slovenije

z

ZLATIM REDOM ZA ZASLUGE

za njen izjemen prispevek k varnosti državljanov.

Ljubljana, 17. junij 2011

dr. Danilo Türk
PREDSEDNIK

KRATEK EKSKURZ SKOZI RAZVOJ POLICIJSKEGA PRAVA

OD ZAKONA O NOTRANJIH ZADEVAH DO ZAKONA O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE TER ZAKONA O ORGANIZIRANOSTI IN DELU V POLICIJI

Mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja policije

„Policija mora biti dobro opremljena – ne le z materialno-tehničnimi sredstvi, temveč tudi s pravnim znanjem, za kar pa je potreben jasen in sistemski zakon.“

Policija je v zadnjih 25 letih doživela kar nekaj bolj ali manj globokih, korenitih organizacijskih sprememb, pogosto pa se je v vseh teh letih spreminjal najprej Zakon o notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 28/80, 38/88 in 27/89, Uradni list RS, št. 8/90, 19/91, 4/92, 58/93 in 87/97), kasneje tudi Zakon o policiji (Uradni list RS, št. 49/98; ZPol), po katerem je Policija leta 1998 postala organ v sestavi ministrstva.

Zakon o spremembi Zakona o notranjih zadevah iz leta 1992 je imel le dva člena. Najpomembnejši je bil njegov:

1. člen

»V zakonu o notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 28/80, 38/88 in 27/89 in Uradni list RS, št. 19/91) se v vseh njegovih določbah izraz »milica« nadomesti z izrazom »policija«, izraz »miličnik« pa z izrazom »policist« v ustreznem sklonu« (Uradni list RS, št. 4/1992).

Učinkovitost, strokovnost in zakonitost policijskega dela so življenjsko povezane med drugim z ustreznim materialnim in moralnim vrednotenjem policijskega dela, z notranjo organizacijsko kulturo in ustreznim vodenjem, z dobrimi medsebojnimi odnosi in občutkom pripadnosti organizaciji, ki zna zaščititi policistke in policiste pred grožnjami in neutemeljenimi obtožbami, vendar obenem od njih zahteva dosledno spoštovanje zakonitosti in človekovih pravic ter temeljnih svoboščin.

Ker je državi prepovedano vse, česar ji ni izrecno dovoljeno, je prepovedan vsak poseg njenih represivnih organov v človekove pravice in temeljne svoboščine. Pravice in svoboščine osebe se lahko zaradi varstva pravic drugih omejijo. Policisti lahko osebi omejijo pravice in svoboščine le v primerih, določenih z ustavo in zakoni. Zato so policijska pooblastila lahko urejena samo z zakonom,

ureditev posega v pravice in svoboščine pa mora biti določena in nedvoumna (*lex certa*). Policijsko delo sodi med področja, za katera je značilno, da v zakonu ni mogoče predvideti vseh situacij, s katerimi se lahko srečujejo tisti, ki ga izvajajo, in prav zato mora zakonodajalec uporabiti zakonodajno tehniko, ki omogoča, da na eni strani določi vrednostne cilje zakona, na drugi pa sredstva za njihovo uresničevanje. Oseba utemeljeno pričakuje učinkovito posredovanje policije, še zlasti, ko gre za poseg v ustavno varovane pravice.

V konfliktnih družbenih razmerjih je policija navadno prvi dejavnik v procesu njihovega razreševanja, ko je treba tehtati med pravicami in dolžnostmi. Končno besedo pri tem ima sodišče, toda na začetku – in največkrat brez potrebnega časa za razmislek – mora ukrepati policist, da zavaruje varnost ljudi in premoženja. Policija mora biti dobro opremljena – ne le z materialno-tehničnimi sredstvi, temveč tudi s pravnim znanjem, za kar pa je potreben jasen in sistemski zakon.

Tako smo se leta 2009 v vodstvu MNZ in Policije odločili, da dotedanji Zakon o policiji razdelimo na dva dela. Namen delitve predpisov je bil v tem, da naj bi eden določal organiziranost policije in posebnosti delovnopravne ureditve (organizacijski predpis), drugi pa izvajanje nalog in postopkov (procesni predpis). S to delitvijo smo pripravljavci zasledovali enega izmed ciljev reforme policijske zakonodaje, s čimer naj bi bila zagotovljena preglednejša in jasnejša ureditev obsežne tematike; v zakon smo prenesli znaten del podzakonskih norm (za celovitost vsebin na zakonski ravni) in na ta način želeli zagotoviti večjo sistematičnost, preglednost in jasnost policijskih pooblastil. Prenova policijske zakonodaje je prispevala k večji operativni avtonomiji, zaščiti svobode in človekovih pravic ter zagotavljanju varnosti.

Dne 30. januarja 2013 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel predlog Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), dne 7. februarja 2013 pa v tretji obravnavi oziroma razpravi tudi predlog Zakona o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol). Tako ZNPPol kot ZODPol sledita cilju – zaščiti svobode in spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin – ter opredeljujeta delo policije, ki temelji na operativni avtonomiji in vladavini prava.

Zakon o nalogah in pooblastilih policije je temeljni izvor policijskih pooblastil, uvaja temeljne pojme, prvič opredeljuje policijski postopek in taktični preudarek, splošna načela za opravljanje policijskih nalog ter opredeljuje vsa splošna policijska pooblastila in uporabo prisilnih sredstev. Vsebuje več varovalk za zagotavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin (snovalci smo ga poimenovali kot »malo policijsko ustavo«). To vse pa je bilo temeljno izhodišče tudi pri pripravi Zakona o organiziranosti in delu v policiji, katerega glavni cilj je normativna podlaga za: sodobno policijsko organizacijo, ki gre v smeri decentralizacije oziroma dekoncentracije, njeno vodenje in usmerjanje ter jasno razmejitev pristojnosti med ministrstvom in policijo, ureditev specifičnosti delovnopravnih razmerij v policiji, status in zaščito policista, usposabljanje, izobraževanje in raziskovalno dejavnost ter okrepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo in civilno družbo.

Policija seveda kriminalitete in drugih socialnopatoloških pojavov ne more zatreti v celoti, lahko pa jih bolj ali manj uspešno obvladuje s preventivnimi in represivnimi ukrepi. Demokratična družba je na eni strani občutljiva na policijske prekoračitve pooblastil, ker imajo negativne posledice za ljudi, na drugi strani pa so njena pričakovanja v nekaterih primerih prevelika in jih policija ne more izpolniti prav zaradi zavezanosti k spoštovanju zakonskih omejitev. Pričakovano je, da je policija pri opravljanju svojih nalog zaradi preprečevanja

MILIC

in odpravljanja nevarnosti kar se da učinkovita. Zagotavljanje varnosti pa vendarle zahteva določene posege v druge človekove pravice – ob tem poudarjamo, da je tudi varnost ena od temeljnih človekovih pravic.

Slovenska policija danes dela dobro, predvsem pa policistke in policisti dnevno dokazujejo, da je v Policiji prisotna predanost posameznikov, ki se zavedajo odgovornosti, ki jo imajo pri zagotavljanju varnosti vseh prebivalcev Republike Slovenije. Glede na dejstvo, da se pravni sistem, družba, kriminal (zlasti organizirani, gospodarski in čezmejni) vse bolj razvijajo in da se stalno krepi občutljivost za pravno državo, človekove pravice in temeljne svoboščine, je zdaj ponovno potreben premislek o določeni kakovostni in strokovni spremembi tako ZNPPol kot ZODPol. Zakona sta gotovo zelo dobra osnova in podlaga za nadaljnje razvijanje policijskega prava tako z vidika njegovega normativnega dograjevanja in izpopolnjevanja kot z vidika njegovega raziskovanja ter implementacije v policijsko prakso.

POLICIJO SO V ZADNJIH 25 LETIH MOČNO ZAZNAMOVALE TUDI NEKATERE ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE

Po osamosvojitvi slovenske države je slovensko policijo zaznamovalo kar nekaj večjih organizacijskih sprememb, ki so vplivale na delo policistov. Cilji skoraj vsake reforme, kakor so bili predstavljeni javnosti, so si bili zelo podobni: izboljšati uspešnost in učinkovitost policijskega dela, decentralizirati odločanje, povečati fleksibilnost institucije, poudarek z represivne prestaviti na preventivno funkcijo ter Policijo profesionalizirati in približati ljudem.

Gibanje števila zaposlenih

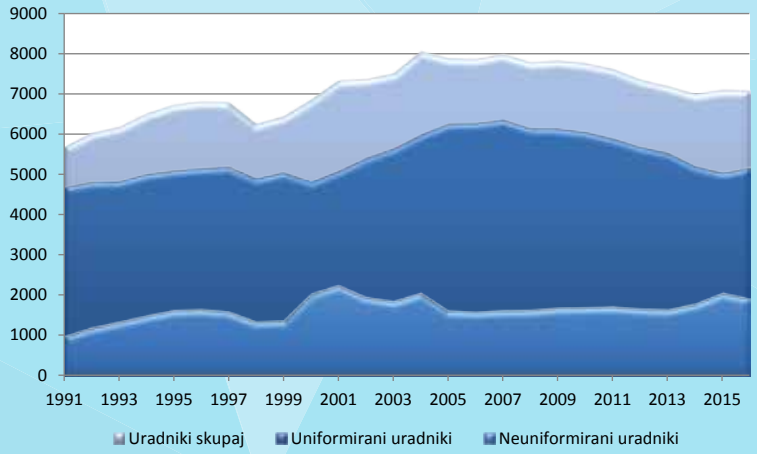

„Z Zakonom o policiji, ki je začel veljati 18. julija 1998, je slovenska policija postala organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, s čimer je pridobila samostojnost.“

Prvo veliko reorganizacijo policijske »zgradbe« predstavljajo aktivnosti projekta Javna varnost, ki so se začele že takoj po letu 1991. Še pred tem so bili sicer ustanovljeni operativno-komunikacijski centri; septembra 1992 na Ministrstvu za notranje zadeve in UNZ Ljubljana, januarja 1993 pa še na preostalih desetih upravah za notranje zadeve. Idejni projekt Javna varnost za lokalno in regionalno raven je bil sprejet na razširjenem kolegiju notranjega ministra julija 1992, nato so ga poskusno začeli izvajati v začetku leta 1993 na območju takratne Uprave za notranje zadeve Kranj, dokler ni bila

reorganizacija z vladnim soglasjem 1. februarja 1996 vpeljana tudi na preostale uprave za notranje zadeve. S tem so bile vpeljane korenite spremembe na vseh ravneh Policije, na lokalni ravni so bile uvedene nove oblike organiziranosti policijske postaje, oddelkov, okolišev in pisarn kot metod dela, velik poudarek pa je bil dan tudi notranji delitvi oziroma specializaciji dela. Glavni razlogi za projekt javne varnosti so bili nastanek samostojne neodvisne države, spremembe varnostnega sistema in normativne spremembe.

Z Zakonom o policiji, ki je začel veljati 18. julija 1998, pa je slovenska policija postala organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Tako je pridobila samostojnost, pri čemer je ostalo v pristojnosti ministrstva, da določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za njeno delo, da usmerja in nadzira izvajanje njenih nalog, da skrbi za njeno finančno poslovanje in investicije ter da koordinira in usklajuje policijski informacijski in telekomunikacijski sistem s sistemi drugih državnih organov.

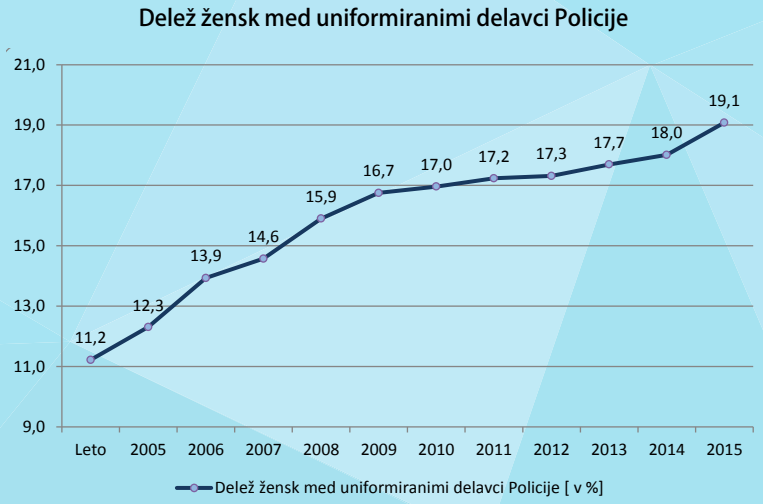

Precejšen pečat so na policijsko organizacijo nato pustile večletne obsežne priprave na vstop slovenske države v schengensko območje in vzpostavljanje varovanja naše zunanje meje s Hrvaško leta 2007. S priključitvijo »schengnu« je Slovenija izpolnila obljubo, ki jo je dala leta 2004 z vstopom v Evropsko unijo. Da pa bi lahko pravočasno izpolnili dane zaveze, je bilo treba celotno policijo prilagoditi novim zahtevam, ustanoviti nekatere nove policijske enote (npr. policijske postaje za izravnalne ukrepe, urad Sirene idr.), ukiniti mejne postaje na državni meji z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, prerazporediti večino tamkajšnjih policistov na južno mejo ter kadrovsko še dodatno popolniti svoje vrste, saj je bilo za izvajanje schengenskih nalog v Policiji sistemiziranih 3.092 delovnih mest na vseh treh ravneh. To je vključevalo usposabljanja in veliko logističnih kot tudi informacijskih prilagoditev; med drugim je bilo vloženih veliko naporov, da so se lahko Slovenija in osem novih držav članic vključile v schengenski informacijski sistem.

Nekoliko pozneje, ko je svetovna finančna in gospodarska kriza zajela tudi Slovenijo, sta se morali kadrovska in logistično-finančna služba, ki sta bili do takrat umeščeni kot samostojni enoti znotraj Generalne policijske uprave, združiti z ministrskim delom in preiti pod Sekretariat Ministrstva za notranje zadeve. Ministrica je namreč leta 2009 z usmeritvami pripravila reorganizacijo v petih točkah:

a) racionalizacija skupnih delovnih področij v upravnem delu Ministrstva za notranje zadeve in Policiji;

b) reorganizacija Policije na državni in regionalni ravni z namenom povečanja njene operativne sposobnosti ter vpetosti v lokalno skupnost;

c) vzpostavitev Nacionalnega preiskovalnega urada;
č) celovita prenova temeljne policijske zakonodaje (Zakona o policiji);
d) celovita reforma nadzora nad opravljanjem nalog Policije.

Racionalizaciji »podpornih« delovnih področij v policijskem upravnem delu je tako – v duhu vsesplošnega varčevanja in zmanjševanja stroškov – neizogibno sledila reorganizacija Generalne policijske uprave tudi na upravljavskem področju, in sicer je bilo treba na državni in regionalni ravni racionalizirati delovne procese, skoncentrirati specializirane službe, predvsem pa naj bi se tako odpravilo podvajanje delovnih področij in s tem zagotovilo učinkovitejše vodenje ter zmanjšanje števila delovnih mest. Naštete strukturne spremembe je spremljala celovita prenova policijske zakonodaje na področju organizacije in dela Policije, policijskih pooblastil in prisilnih sredstev, reševanja pritožb zoper Policijo ter usmerjevalne in nadzorne funkcije. Leta 2010 je bil ustanovljen tudi Nacionalni preiskovalni urad, namenjen še učinkovitejšemu odkrivanju in pregonu najresnejših oblik kriminalitete. Realizirane so bile torej vse točke reorganizacije, razen zadnje, s katero so želeli zagotoviti preglednejši sistem nadzora nad opravljanjem nalog Policije z vidika njenega usmerjanja in bolj neodvisnega nadzora nad spoštovanjem človekovih pravic ter odpraviti prepletanje in podvajanje pristojnosti na tem področju s strani Generalne policijske uprave, notranjega ministrstva in posebnega oddelka pri Vrhovnem državnem tožilstvu.

Na regionalni ravni pa v zadnjih letih ne moremo prezreti naslednje najvidnejše in tudi v javnosti najodmevnejše spremembe organizacijske strukture. V projektu Libra so se 1. junija 2011 združile najmanj obremenjene policijske uprave z bolj obremenjenimi: del postojnske uprave je prešel pod koprsko in del pod ljubljansko, slovenjgraška policijska uprava se je združila s celjsko, krška pa z novomeško. Tako jih je od 11 ostalo osem: policijske uprave Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto. S tem naj bi se zmanjšalo število delovnih mest menedžmenta in logistike na upravah ter po drugi strani povečale operativne zmogljivosti Policije, in to z več policisti, zaposlenimi na policijskih postajah. Med dolgoročnimi cilji združevanja policijskih uprav so bili tudi prihranek pri porabi finančnih sredstev, racionalnejša uporaba materialno-tehničnih sredstev, ki jih Policija potrebuje za svoje delo, in zmanjšanje stroškov za tekoče vzdrževanje objektov.

Trend racionalizacije se je leta 2012 nadaljeval še s t. i. projektom Kaskade, ki je bil namenjen zmanjšanju števila uslužbencev za administrativne naloge na državni in regionalni ravni ter povečanju števila uslužbencev za operativne naloge na regionalni in lokalni ravni; posledično je bil spremenjen Akt o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mestih in nazivih v Policiji. Glavni razlog za spremembe so bile predvsem vladne ugotovitve o neugodnih javnofinančnih razmerah in strukturnih neravnovesjih v celotnem javnem sektorju, vključno z državnimi upravnimi organi in Policijo.

Zaradi vladnih varčevalnih ukrepov in posledično težave financiranja ter zaradi moratorija na zaposlovanje se je Policija znašla pred veliko težavo – kako zadovoljiti svoje kadrovske potrebe. Nove zaposlitve niso bile dovoljene, kje torej dobiti kader? Delna rešitev je bila notranje prestrukturiranje. Za izvedbo tega se je zmanjšalo število zaposlenih na delovnih mestih v višjih kariernih razredih, primanjkljaj delovnih mest in zaposlenih v operativnih policijskih službah pa se je reševal s prerazporeditvami delovnih mest in zaposlenih v te službe. Da je bil ta cilj sploh lahko dosežen, pa je predvsem »zasluga« ZUJF-a, Zakona za uravnoteženje javnih financ, zaradi katerega je moralo Policijo zapustiti ogromno izkušenih zaposlenih, ki so izpolnili formalne pogoje za (starostno) upokojitev, čeprav so

bili sicer pripravljeni še nekaj časa delati. Tako izpraznjena delovna mesta je bilo namreč mogoče hitro ukiniti, na nižjih ravneh pa iz teh kvot oblikovati in sistemizirati nova delovna mesta.

Ta kratki pregled organizacijskih sprememb iz zadnje četrtine stoletja bi lahko sklenili z mislijo, da je bila med vsemi (in še katero, ki je niti nismo omenili) morda res kakšna, ki je dejansko upravičila začetna visoka pričakovanja in želje, vendar pa je zlasti iz zadnjih nekaj policijskih reform (vsaj tistih iz obdobja globalne recesije) slovenska policija »po sili razmer« izšla finančno zelo oslabljena, materialno-tehnično iztrošena ter kadrovsko močno okrnjena in preobremenjena. Kako huda težava je to, se je še posebej jasno pokazalo jeseni in pozimi 2015, ko je bilo treba uporabiti resnično vse razpoložljive sile, da so policisti z velikimi napori, a uspešno obvladali spremenjeno varnostno situacijo zaradi množičnega vstopanja migrantov v državo in vsem zagotovili varnost – tako državljanom kot migrantom.

Zdaj ko so izčrpane že vse notranje rezerve, bo potrebnega precej časa, da si institucija ponovno opomore ... K sreči se je konec lanskega leta vendarle začelo kazati malo upanja, da se bo krivulja zaposlovanja, nabave vozil in financiranja po dolgih letih stagniranja začela obračati spet navzgor, saj je država Policiji končno namenila malo več sredstev. Poleg tega je državni zbor septembra 2015 sprejel Resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 s podnaslovom Kakovostna policija za varno Slovenijo. Gre za ključni razvojno-usmerjevalni dokument, namenjen Policiji, in hkrati dolgoročni planski dokument, ki zagotavlja platformo in okvir za dolgoročni razvoj Policije ter je obenem temelj srednjeročnih načrtov njenega dela. Bistveni pomen resolucije je, da naj bi zagotavljala konstantnost prioritet in vlaganja v varnost.

Ne glede na deklarirane cilje vseh opisanih sprememb in ne glede na različne interese, ki jih navadno spremljajo, bi se morali namreč bolj zavedati, da je Policija velik sistem in da bolj kot nenehne spremembe svoje organizacijske strukture, velike kadrovske pretrese in razne *ad hoc*, ne do konca premišljene rešitve potrebuje kontinuiteto, trajnostni razvoj ter konstantnost vlaganja, in to na vseh področjih, ki ji lahko zagotavljajo dolgoročno vzdržnejšo perspektivo. Saj je policijsko delo že po svoji naravi dovolj pestro in nepredvidljivo, za vse preostalo, kar potrebuje policist v službi (stabilno organizacijsko okolje, optimalne razmere in sredstva za delo, redno plačilo, ustrezno vrednotenje in nagrajevanje, transparentne možnosti za karierno napredovanje), pa bi moralo biti že v osnovi poskrbljeno, neodvisno od vsakokratnih državnopolitičnih odločitev in notranjeorganizacijskega manevriranja. Ne nazadnje bi se morali zavedati tudi, da nobena od t. i. optimizacijskih in racionalizacijskih potez (našteli smo jih precej) ni preprosta, saj vsaka tako ali drugače vpliva na zaposlene tudi na povsem osebni ravni, pa tudi na njihove človeške, življenjske zgodbe ter na življenja njihovih družin in bližnjih. To je velika odgovornost za katerega koli nosilca organizacijskih sprememb znotraj slovenske policije tudi v prihodnje.

PROJEKT LIBRA

Matjaž Šinkovec,
Služba generalnega direktorja policije GPU

„Kljub pomislekom in nasprotovanjem ter poskusom blokade projekta na vseh ravneh se najhujši strahovi, da bodo območja ostala brez policije, niso uresničila niti se ni poslabšala varnost.“

V letu 2010 se je zgodila verjetno ena pomembnejših organizacijskih sprememb, ki je iz Policije izločila kadrovsko in logistično službo in ju prenesla pod okrilje Ministrstva za notranje zadeve (MNZ). Hkrati se je s prenosom reorganizirala tudi Generalna policijska uprava (GPU), in sicer tako, da je bil skupen rezultat obeh reorganizacij zmanjšanje števila uprav v GPU z 11 na sedem enot, skupno število organizacijskih enot (OE) pa se je v GPU zmanjšalo za 49 enot, od tega 30 na račun reorganizacije MNZ.

Hkrati s tema organizacijskima projektoma je potekala tudi ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada (NPU). V okviru reorganizacije GPU so bila zagotovljena tudi potrebna delovna mesta za NPU, sicer pa je bil projekt ustanavljanja NPU popolnoma samostojen.

Obsežnim spremembam na državni ravni je v naslednjih dveh letih sledil projekt Libra, v okviru katerega je prišlo do združevanja policijskih uprav, zaradi česar se je njihovo število zmanjšalo z 11 na osem. Ta sprememba je v javnosti dvignila veliko prahu. Število uprav (UNZ – uprav za notranje zadeve oziroma UJV – uprav javne varnosti) se je sicer zmanjševalo že pred tem (Ljubljana – mesto in Ljubljana – okolica ter Trbovlje so se že pred tem združile v enovito PU Ljubljana). Razlog, da je bilo število PU nekoč tako veliko, je v tem, da je še v okviru Jugoslavije prišlo do poenotenja vojaških in varnostnih območij, z izjemo UJV oziroma UNZ Ljubljana – mesto in Ljubljana – okolica, razlog pa je bil v pričakovanem napadu zahodnih sil na nekdanjo Jugoslavijo. S poenotenjem vojaških in varnostnih območij naj bi se zagotovila boljša obramba.

Reorganizacija MNZ ni bila nikoli deležna takšne pozornosti kot združevanje policijskih uprav, čeprav je povzročila velike in zelo pomembne posledice v delovanju Policije. Policija je ostala brez svoje kadrovske službe in logistike, kar se še danes odraža – in se bo tudi v prihodnje – pri organizaciji dela, izvajanju nalog in zapletenih delovnih procesih.

Takratno vodstvo Policije je le stežka zagotovilo, da sta v organizacijski shemi GPU ostala Urad za informatiko in telekomunikacije ter Policijska akademija, poleg tega pa tudi, da se spremembe vsaj organizacijsko niso dotaknile policijskih uprav.

Ključne spremembe na ravni GPU so bile združevanje istovrstnih funkcij v okviru zaokroženih organizacijskih enot – tako je nastala nova Uprava za policijske specialnosti (UPS), velik del procesov in nalog, ki so pomembni za upravljanje in vodenje policije, pa je bilo prenesenih v Službo generalnega direktorja policije (SGDP).

V UPS so bile združene tiste policijske enote, ki opravljajo specifične naloge za celotno policijo ali se ukvarjajo z zelo ozkim delovnim področjem. Vse te enote so ob zelo ozki specializaciji dela vezane na uporabo zelo dragih tehničnih sredstev, za delo v teh enotah se zahtevajo posebna specialistična in strokovna znanja, kader med temi enotami najpogosteje prehaja, enote opravljajo dejavnosti za celotno policijo ipd. Združeni v eni upravi imajo skupnega vodjo, ki zagotavlja racionalno uporabo in nabavo posebnih tehničnih sredstev, skrbi za poseben sistem izobraževanja delavcev in usklajuje delovanje enot v integraciji s policijskim sistemom.

V delovno področje SGDP so bile prenesene funkcije, ki so bile prej razpršene po NOE GPU, a so bile skupne vsem enotam, poleg tega pa je bilo treba nadomestiti tudi izpad logistične in kadrovske službe, saj kljub optimističnim pričakovanjem delovni procesi niso postali preglednejši in hitrejši.

V okviru projekta Libra je prišlo do združevanja policijskih uprav, razlog pa je bil v tem, da so bile policijske uprave glede na število zaposlenih, razmerja med podpornimi in operativnimi uslužbenci in problematiko preprosto neprimerljive. Nekatere PU niso obravnavale niti toliko problematike, s katero se soočajo nekatere policijske postaje, poleg tega je bila tudi kadrovska struktura nekaterih PU takšna, da bi morali ob parametrih, ki so bili uporabljeni na eni od uprav, zmanjšati število zaposlenih z 220 na 44, v drugi pa ob enakih parametrih povečati število za dodatnih 7.900 uslužbencev.

Policijske uprave Slovenj Gradec, Krško in Postojna so se združile s sosednjimi upravami Celje, Koper in Novo mesto, z izjemo PP Cerknica, ki je prešla v PU Ljubljana. Kljub pomislekom in nasprotovanjem ter poskusom blokade projekta na vseh ravneh se najhujši strahovi, da bodo območja ostala brez policije, niso uresničila niti se ni poslabšala varnost. Res pa je, da je bilo pred implementacijo zaradi hudih pritiskov sklenjenih nekaj kompromisov, ki se niso pokazali kot najmodrejša odločitev in se rešujejo še danes (npr. združitev zaposlenih PPP Celje na eni lokaciji ipd.).

Skupno obema projektoma, ki sta tekla v okviru Policije, je to, da nihče ni ostal brez zaposlitve, celo več – vsi (z redkimi izjemami), ki se jih je reorganizacija neposredno dotaknila, so obdržali nazive in plačne razrede. Prav tako je projektoma skupno, da so bili usmerjeni predvsem v cilje:

- zmanjšati število NOE na vseh ravneh,
- povezati v celoto enote, ki izvajajo neposredno operativno delo kot »specialne policijske enote«,
- dejavnosti, ki služijo za delovanje sistema, povezati v eno službo,
- zmanjšati število izvajalcev,
- zagotoviti boljšo koordinacijo dela med posameznimi enotami,
- zagotoviti racionalnejšo nabavo in uporabo MTS,
- zagotoviti boljšo povezanost med operativnimi službami,
- zagotoviti lažje prehajanje kadra med operativnimi službami,

- razbremeniti generalnega direktorja z dnevnimi operativnimi zadevami,
- uravnotežiti in doseči, da bodo policijske uprave med seboj primerljive glede na število zaposlenih in obremenitve, s katerimi se srečujejo, in
- povečati število operativnih delovnih mest v razmerju do neoperativnih.

Razlogi, ki so pripeljali do reorganizacij, pa so bili v pereči kadrovski problematiki, neustreznem razmerju med operativnimi in neoperativnimi delovnimi mesti, želji po boljši izrabi vseh vrst virov, predvsem zaradi zmanjševanja sredstev za delovanje Policije in vladnih zahtev po zmanjševanju števila zaposlenih.

MEJNA
MILICA
MEJNI PREHOD
SEŽANA

MOJIH 25 LET - RAZMIŠLJANJA ZAPOSLENIH

V REZERVNEM SESTAVU POLICIJE ŽE OD LETA 1991

Zoran Pogačar, pomožni policist

Sedaj že nekdanji pomožni policist sem se rezervnemu sestavu policije pridružil pred 25 leti, davnega leta 1991, ko sem opravljal poklic avtomehanika. Odnos zaposlenih je bil vedno pozitiven, profesionalen in zelo korekten, zato sem vsa ta leta vztrajal in pomagal Policiji. Nazadnje sem bil s kranjskimi policisti vključen v operativno delo zaradi reševanja migrantske problematike, sodeloval pa sem tudi pri številnih drugih dogodkih, med njimi pri varovanju obiska Bush-Putin, kar pa je bil samo eden od dogodkov na najvišji ravni. Odločitev, da zapustim rezervni sestav, je bila težka, a se zavedam, da se moraš v življenju nečemu odpovedati, če želiš na drugem področju napredovati ali nekaj pridobiti.

POGOJI ZA DELO VSE TEŽJI

Od leta 1983 do danes sem v organih za notranje zadeve opravljal naloge na vseh delovnih mestih – od policista pripravnika do vodje službe na policijski upravi, ki jo trenutno opravljam. V vseh letih službovanja sem se srečeval z mnogimi reorganizacijskimi spremembami s ciljem boljše organiziranosti, odprave odvečne administracije ipd., vendar ugotavljam, da temu ni tako, saj so pogoji za delo vedno težji in se večino časa Policija ukvarja sama s sabo, ne pa s problemi, za reševanje katerih je namenjena.

Skozi vsa obdobja se je odnos zaposlenih do poklica policista spreminjal, s tem pa tudi sama pripadnost in partnerski odnosi med zaposlenimi. V začetnem obdobju službovanja nihče ni razmišljal o ničemer drugem kot o poklicu policista, saj je bil ta poklic v javnosti spoštovan in cenjen. Zaradi tega smo policisti vse do leta 2000 imeli priznano benificirano delovno dobo. Tudi plačilo za opravljeno delo je bilo na zadovoljivi ravni, zaradi česar se policisti v prostem času niso ukvarjali z drugimi pridobitnimi dejavnostmi. Z nižanjem plač v primerjavi z drugimi zaposlenimi in z uvrstitvijo zaposlenih v sistem javnih uslužbencev se je poklic policista v primerjavi s sorodnimi poklici začel podcenjevati. Do takrat se je poznalo, da so bile plače policistov vsaj za 20 % višje od ostalih poklicev, kar je prinašal dodatek na pooblaščenost. S samim procesom padanja plače se je spremenil tudi odnos zaposlenih do poklica, saj je večina zaposlenih po končani službi začela razmišljati o dodatnem zaslužku. Veliko posameznikov si je uredilo status podjetnika ali ustanovilo d. o. o., da si na ta način pomagajo dvigniti svoj socialni status. V službo se posledično prihaja le nekaj minut pred začetkom službe, iz nje pa se odhaja točno ob uri. Če je treba dokončati delo in službo podaljšati za 30 minut, že vsi takoj zahtevajo plačilo za nadurno delo. Tega seveda v devetdesetih letih ni bilo in smo marsikdaj ostali na delu po razporejenem delovnem času tudi po več ur ter o nadurnem delu sploh nismo razmišljali.

Miroslav Zelko, PU Murska Sobota

4670885
POLICIJA
POLICIJA

Leta 1991 sem opravljal delo pomočnika komandirja na policijskem oddelku. V takratnem času je delo v enoti potekalo samoumevno v sodelovanju z lokalno skupnostjo. Ljudje so se stikov s policisti veselili in ni bilo dogodka ali prireditve brez policistov. Kot sem že omenil, se ves čas kariere srečujem z raznimi reorganizacijami, ob tem pa ne smem pozabiti uvedbe projekta na lokalni ravni, s katerim smo se po mojem mnenju oddaljili od ljudi.

Opreme pri delu smo v devetdesetih letih imeli toliko, kolikor smo je potrebovali. Danes pa ugotavljam, da je opreme vedno manj, da je iztrošena, da marsikateri policist nima rezervne uniforme, kar v preteklosti ni bil noben problem.

Pred leti smo policisti čutili večjo pripadnost poklicu, saj smo se zavedali nalog in dolžnosti, sam sistem in situacija v družbi pa sta danes pripeljala do tega, da so v ospredju le pravice zaposlenih.

Delo danes je na vseh delovnih mestih v policiji – tako na uradniških kot strokovnotehničnih – težko in zahteva prisotnost celega človeka, zato moramo poklic policista nujno pripeljati nazaj na to raven, da zaposleni po končani službi ne bodo razmišljali o dodatnem zaslužku izven Policije in da bodo lahko preživljali sebe in družino.

Svoje poslanstvo želim opravljati še naprej do zadnjega dne svoje policijske kariere v slogu, kot sem ga opravljal do zdaj, pa čeravno mi do zaslužene upokojitve ne manjka več dosti.

DELO JE BILO TEŽJE, A OPRAVLJENO Z VEČJIM VESELJEM IN MOTIVACIJO

Na področju logistike sem se v organih za notranje zadeve zaposlila leta 1978, zdaj pa opravljam delo vodje Oddelka za materialno-tehnične zadeve v Službi za operativno podporo.

Marija Ribaš,
PU Murska Sobota

Že moj prvi šef Gutman me je učil, da je treba v državnih organih vsak dinar obrniti trikrat in še vedno mora vse delovati. Tega načela se poskušam držati še danes, ko smo mimo tolarja prišli do evra. Delo v logistiki, predvsem v službi za materialno-tehnične zadeve, ni nikoli dolgočasno in ga ne zmanjka.

Da logistika obstaja, se kolegi in kolegice iz operative spomnijo šele, ko kaj ne deluje. Včasih v šali, včasih pa tudi zares rečemo, da je logistika tista služba v policiji, ki podpira tri vogale hiše.

Pred 25 leti pri delu nismo imeli računalnikov, vse je potekalo prek terminalov, kjer so se urejale finančne zadeve. Za pisanje izdelkov smo uporabljali pisalni stroj z indigom. Vse evidence in poročila so se pripravljali ročno. Vsekakor je bilo delo težje, a smo ga zaradi boljših plač opravljali z večjim veseljem in motivacijo. Danes pa je večina sodelavcev, ki ne dosega minimalne plače, prav v mojem oddelku.

V takratnih časih smo se s sodelavci bolje razumeli in se več družili tudi po službi in v prostem času.

Organi za notranje zadeve oziroma danes Policija so mi dali in mi še vedno dajejo kruh skozi celo kariero, kar spoštujem, vendar tako zase kot za sodelavce pričakujem pošteno plačilo za dobro opravljeno delo.

SPREMENILO SE JE OGROMNO

Nermin Isić,
PU Ljubljana

Kot miličnik sem začel z delom leta 1984 na takratni Upravi za notranje zadeve Trbovlje, Postaji milice Trbovlje. Do danes se je v družbi marsikaj spremenilo, seveda največ po plebiscitu in osamosvojitveni vojni, kar je pričakovano vplivalo na spremembe v delovnem okolju.

Zanimiva je primerjava s takratnim časom glede materialno-tehničnih sredstev, ki smo jih uporabljali pri delu. Že takrat smo se srečevali z enakimi nevšečnostmi in težavami, in sicer s pomanjkanjem vozil ter z neustrezno zaščitno opremo. Zaradi pomanjkanja službenih vozil (v enem trenutku smo imeli le eno izpravno vozilo in dve kolesi z motorjem) mi je komandir odredil, naj opravim privedbo osebe v zapore v Ljubljani z javnim prevoznim sredstvom (vlakom in avtobusom). Seveda sem si mislil, da je to izjema, vendar ni bila. Privedbe v zapore, na sodišča oziroma k drugim organom po nekdanji Jugoslaviji smo praviloma opravljali z javnim prevoznim sredstvom. Takšnih primerjav policijskega dela in izvajanja pooblastil včasih in danes bi lahko našel še veliko.

Pričakovano je tudi, da so se v vseh teh letih spreminjali standardi, pooblastila, sistem usposabljanja in izobraževanja kot tudi zunanja podoba slovenske policije. Z vstopom v Evropsko unijo smo postali primerljivi z drugimi policijami. Velika pozornost se posveča varovanju temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter tudi dolžnostim in pravicam policistov. Že na začetku svoje poklicne kariere sem se zavedal, da je policijsko delo odgovorno in družbeno zahtevno – in tega se zavedam še danes.

ČE BI IMEL MOŽNOST, BI SE VRNIL V TISTA LETA

Časov izpred 25 let se rad spominjam, saj so bili za policiste, če jih primerjam z današnjim časom, v vseh pogledih boljši.

Tedaj sem opravljal dela in naloge vodje policijskega okoliša na Postaji milice v Murski Soboti. Osamosvojitev Slovenije sem spremljal z zadržkom, saj je bilo takrat pri našem delu uvedenega več reda in discipline. Že samo ozračje na terenu je bilo popolnoma drugačno od današnjega. Ljudje so bili bolj dostopni, zaupljivi in so spoštovali miličniško uniformo. Določene zadeve na terenu so se s pogovorom hitro, mirno in brez zapletov uredile že na kraju dogodka. Prijave so bile podane z redkih stacionarnih telefonov, iz telefonskih govorilnic ali pa so se ljudje osebno oglasili na postaji. Velikokrat se je zgodilo, da čez čas, ko smo prišli na kraj dogodka, kršiteljev ni bilo več tam, saj so že skupaj sedeli v gostilni na kozarčku. V današnjem času se kaj takega zgodi bolj redko – tehnika je namreč že zelo napredovala in tako smo žal usmerjeni samo k določenim ukrepom. Ni tistih pozitivnih odnosov med ljudmi, preveč smo medsebojno nastrojeni.

Ignac Kustec,
PU Murska Sobota

Takrat smo bili bolj sproščeni in umirjeni. Žal pa moram tudi priznati, da sem imel leta 1991

boljšo plačo kot danes. Pa tudi oprema policistov je bila za tiste razmere boljša od današnje. Ni bilo napredne računalniške tehnike, zato smo zadeve napisali na pisalni stroj. Med sodelavci ni bilo nekega rivalstva, bilo je več druženja – tudi izven delovnega časa. Časa nam ni zmanjkovalo, kot se to pogosto dogaja danes. Če bi imel možnost, bi se vrnil v tista leta.

MOJA KARIERNA POT

Magda Mavec, PU Ljubljana

9. decembra 1985 sem se zaposlila na Upravi za notranje zadeve Ljubljana – mesto, in sicer v Oddelku skupnih služb kot administrativni referent – tajnica. Kasneje sem opravljala dela v materialnem knjigovodstvu, kjer smo knjižili porabo potrošnega in drobnega inventarja, kar se je takrat opravljalo ročno, s tablico. Šlo je za fotokopirni papir po izdajnicah materiala iz avtoparka – porabo avtomateriala za vzdrževanje službenih vozil (mehanična delavnica), porabo vsega potrošnega materiala – papirja, zvezkov, svinčnikov, čistilnih sredstev. Omenjeni material se je nabavljal na zalogo v skladišču, enote pa so javile potrebo po materialu, ki se je pripravil v skladišču in izpisala se je izdajnica.

Po delu v materialnem knjigovodstvu sem bila premeščena v skladišče materiala – avtopark. Na vhodu je bil dežurni policist, tam so bile tudi bencinska črpalka za službena vozila, avtopralnica za pranje službenih vozil – čiščenje in pranje so opravljali zaporniki z Iga (povzročitelji prometnih nesreč) – in avtomehanična delavnica.

Nato sem bila ponovno premeščena na Prešernovo v materialno knjigovodstvo, kjer sem opravljala knjiženje osnovnih sredstev v knjigo na roke. Inventure so se opravljale po inventurnih številkah, ki so bile zapisane na kovinskih ploščicah. Izpisi osnovnih sredstev so bili pridobljeni z MNZ. Številke so se obkroževale ročno.

Delo v računovodstvu sem začela opravljati leta 1996, ko smo začeli knjižiti prek računalnikov, inventure pa smo opravljali s čitalci črtnih kod. Knjižili smo prejete račune in opremo računov. Z elektronskim računom je zdaj več dela kot prej, ko je vse skupaj potekalo fizično.

SPOMIN NA LEPE STARE ČASE

Damir Pečič, PP Ljutomer

V Policiji sem zaposlen od leta 1984. Ja, vem, starejša generacija me bo takoj popravila – takrat je bila to še milica. In res je tako – takrat smo bili še miličniki. Oh, kako lepo se je spominjati časov, ko smo v službo prihajali na postaje in oddelke milice. No, pa ob spominjanju na stare čase, kljub znani zgodovini, za razvedrilo na kratko primerjajmo službo v takratni Milici in današnji Policiji.

Takrat so nas v garaži čakali mopedi, fičoti, lade in stoenke, na prometni policiji pa so imeli že golfe in motorje. Le kdo si v tistih časih v službi ni želel namesto fičota voziti golfa ali namesto mopeda BMW-jev motor. Kot mlad miličnik sem si to seveda želel tudi sam in tako delo miličnika ter pozneje policista opravljal na postaji prometne policije v Murski Soboti.

Ah, kakšni mobiteli, računalniki, avti na kartice in pa fotelji – imeli smo stacionarne telefone, »peš« registre, teleprinterje in še in še.

Takrat te je v službi pričakal tovariš, zdaj te pričaka policist, čeprav je tudi policist dober tovariš.

POLICIJA
POLICIJA
Regal

Lepi so spomini na stare čase, imajo pa s sedanjimi vseeno nekaj skupnega: takrat smo bili tako kot danes, ne glede na situacijo, vedno na razpolago ljudem, dober in pošten miličnik pa je bil takrat – tako kot v današnjem času dober in pošten policist – pri ljudeh vedno spoštovan.

Toliko na hitro o spominih na stare čase in prijazen pozdrav vsem sodelavkam in sodelavcem, predvsem pa miličnikom, ki ste še danes zaposleni v Policiji – vem, da se starih časov radi spominjate.

DANES JE KRIMINALISTIČNA POLICIJA MODERNA, STROKOVNA IN DOBRO USPOSOBLJENA

Zdravko Cindrič, Uprava kriminalistične policije

Za službo kriminalista v takratnem Oddelku za zatiranje kriminalitete v Upravi za notranje zadeve Ljubljana – mesto sem se leta 1990 odločil z veseljem. Seveda so bili to že na začetku burni časi. Za osamosvojitev Slovenije smo se opredelili vsi tedanji kriminalisti oddelka, pri čemer nismo nikoli pomislili, da mogoče česa ne delamo prav, pa tudi strah nas ni bilo. 26. junija 1991, ko je predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan razglasil samostojnost Slovenije, so bili v službi vsi kriminalisti, ki so se osredotočili na odkrivanje morebitnih storilcev kaznivih dejanj na proslavi, pri tem pa izvajali tudi naloge varovanja. Za vsak primer pa so bile organizirane tudi ogledne skupine ter preiskovalci drugih kaznivih dejanj.

V času vojne za Slovenijo smo bili kot kriminalisti zadolženi za dela in naloge preiskovanja kaznivih dejanj, kot smo to opravljali v mirnih časih. Nemalokrat se nam je zgodilo, da so nas pri patruljiranju na območju Ljubljane ustavili pripadniki TO, ki so bili oboroženi. Na začetku so nam službene izkaznice pri tem še pomagale, a tudi s tem je bilo kmalu konec. Tako so nas na eni izmed barikad ustavili pripadniki TO in v nas uperili orožje. Izstopili smo iz avta in bili deležni podrobnega pregleda. Dobro se spomnim, da so nam takrat pomagale le naše dobre komunikacijske sposobnosti, da smo uspeli situacijo umiriti. Kasneje smo dobili sive policijske uniforme, ki so bolj spominjale na neke delovne uniforme iz kakšnega skladišča, a smo jih kljub temu z veseljem oblekli, saj si nismo želeli ponovnega srečanja z uperjenim orožjem pripadnikov TO.

Po vojni za osamosvojitev Slovenije so se pričele aktivnosti za temeljite spremembe v takratni Policiji. Čeprav smo bili v svoji državi, je še vedno veljala zakonodaja iz bivše države SFRJ, ki je urejala položaj in delovanje policije, saj je še dolga leta veljal star Zakon o notranjih zadevah (1980). Prvo tako spremembo smo doživeli šele po sprejetju Zakona o policiji leta 1998. Prav tako je bila sprejeta druga zakonodaja, ki je vplivala na delo kriminalistične policije, predvsem Kazenski zakonik in Zakon o kazenskem postopku (1994). Vsekakor pa je bil cilj, da bi slovenska policija postala sodobna in evropska. Kriminalistična policija je bila deležna velikih organizacijskih sprememb, pri čemer se je poskušala doseči čim večja učinkovitost pri boju proti kriminalu. Uvajale so se nove oblike dela, ki so pripomogle k uspešnejšemu delu – denimo na področju prikritih preiskovalnih ukrepov. Ustanovili so se sektorji na državni in oddelki na regionalni ravni, s svojimi oddelki oziroma skupinami, ki so bile pristojne za preiskovanje posameznih vrst organizirane kriminalitete. Prav tako so se krepile tudi druge linije dela in ustanavljale čisto nove organizacijske enote. Kasneje so se prioritete zopet spreminjale in se nagibale bolj na stran boja zoper gospodarsko kriminaliteto, kar nekako velja tudi še danes. Ker se pojavne oblike kriminala vseskozi spreminjajo, izvrševanje

kaznivih dejanj pa postaja vse bolj sofisticirano, se je kriminalistična policija vseskozi trudila razvijati in usposabljati, da bi bila kos vsem novim zahtevam. Eden izmed ukrepov zoper gospodarsko kriminaliteto, korupcijo, pranje denarja in organizirano kriminaliteto je bila tudi ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada v letu 2009.

Danes je slovenska kriminalistična policija moderna, strokovna in dobro usposobljena, da se sooči z vsemi izzivi, ki so postavljeni pred njo tako doma kot tudi v tujini, kot ena od enakovrednih partneric, skupaj z ostalimi državami pri skupnih preiskavah zoper vse vrste kriminalitete. Glede na resurse in včasih dejansko zelo omejena sredstva in opremo smo zelo uspešni, kar nam priznavajo tudi druge policije. Vsekakor pa se bo morala v skladu z novimi časi vseskozi spreminjati in preoblikovati, da bi lahko sledila svojim ciljem.

PROBLEMI, S KATERIMI SE UKVARJAMO DANES, SE NISO BISTVENO SPREMENILI

Pripadam XV. generaciji kadetov Kadetske šole za miličnike (KŠM), ki je lani praznovala 30-letnico uspešnega zaključka šolanja. Od 1. julija 1985 do danes sem se preizkusil v različnih policijskih enotah, in sicer najprej kot miličnik pripravnik na Postaji milice Ljubljana Vič – OM Rudnik, nato v ZEM-u (Zaščitna enota milice, pod okrilje katere je spadala Postaja železniške milice – PŽM), v letih 1986–1990 pa je sledilo izobraževanje na vojaški akademiji kopenske vojske v Beogradu in Pančevu.

Marjan Ferk, PU Maribor

Po zaključku študija leta 1990 sem bil razporejen na delovno mesto pomočnika komandirja na OM Tezno, ki je takrat deloval v okviru PM Maribor. Zaradi specifičnih strokovnih znanj sem bil seveda takoj vključen v PEM (današnji PPE), kjer sem sodeloval pri usposabljanju aktivnih in rezervnih miličnikov za dogodke, ki so sledili. Osamosvojitvene procese sem dočakal kot poveljnik I. voda PEM UNZ Maribor, kjer sem aktivno deloval na območju celotne uprave in bil za svoj prispevek odlikovan s častnim znakom svobode Republike Slovenije.

Po koncu osamosvojitvenih procesov sem bil meseca septembra 1991 razporejen na delovno mesto namestnika komandirja PMM Šentilj, leto kasneje pa na delovno mesto inšpektorja za zadeve VEM in PEM. Oktobra leta 1994 sem bil na lastno željo premeščen na delovno mesto komandirja PPP Maribor, kjer sem naloge opravljal do 1. marca 1996, ko sem prostovoljno zapustil vrste ONZ.

Po vrnitvi leta 1998 sem opravljal dela in naloge pomočnika komandirja PMP Gruškovje, namestnika komandirja PP Ptuj in nato v letih 2004–2007 delo komandirja PP Podlehnik. V tem času sem sodeloval pri izgradnji dveh novih policijskih objektov (PP Ptuj in Podlehnik) in pri vzpostavitvi »schengna«.

Decembra leta 2007 sem zasedel delovno mesto komandirja PPP Maribor, kjer službujem še danes.

Če se ozrem v zgodovino, se problemi, s katerimi se ukvarjam, niso bistveno spremenili. Tudi danes imamo zastarel vozni park, staro opremo in še vedno ocenjujemo, da smo za svoje delo premalo plačani. Država je v tem pogledu še vedno mačeha, ne glede na to, kaj smo zanjo storili oziroma smo pripravljeni storiti. Ko nas potrebuje, nam da nekaj drobtinic, trajnostnih rešitev pa ni.

Ob združitvi PPP Maribor in PPPM Maribor 1. aprila 1996 je bilo v Mariboru 110 policistov

POLICIJA
MARINOS D

prometnikov, danes nas je le še dobra polovica. Kljub tako drastičnemu kadrovskemu odlivu lahko rečem, da zagotavljamo relativno zelo dobro varnost v cestnem prometu. Spominjam se, da v letu 1994, ko sem prevzel dolžnost komandirja PPP, niso bili redki vikendi, ko je na slovenskih cestah umrlo tudi 10 in več ljudi, na območju celotne PU Maribor pa skoraj sto. Z izboljšanjem prometne infrastrukture, boljšim voznim parkom, spremembami zakonodaje in seveda tudi našim delom je zdaj število mrtvih na območju PU Maribor med 15 in 20. Ocenjujem, da je glede na vse okoliščine to realno število, ki ga bomo brez korenitih in drastičnih sprememb v prihodnosti težko zmanjšali.

ODLOČITVE ZA POLICIJSKI POKLIC NISEM NIKDAR OBŽALOVAL

Sem vodja policijskega okoliša na Policijski postaji Koper in pokrivam koprsko obrobje, največji okoliš, a hkrati z najmanj prebivalci.

V Policiji sem se zaposlil leta 1991, pred tem pa sem bil nekaj let rezervni policist. Ker sem imel nekaj prijateljev, ki so bili policisti, ti pa so mi bili vzorniki, sem se tudi sam odločil za to poklicno pot in te odločitve nisem nikoli obžaloval.

Spominjam se, da je včasih do starešin veljalo nekakšno strahospoštovanje, zdaj pa so v enoti odnosi veliko boljši, bolj sproščeni in bolj človeški. Res pa je, da so drugi do tebe takšni, kot si ti do njih, in popolnoma enako je z občani – če si do njih prijazen in spoštljiv, se

Marko Žitko, PP Koper

ti po zaključenem postopku velikokrat tudi zahvalijo.

Okolje se je v zadnjih 25 letih močno spremenilo. Kot policist to velikokrat opažam na terenu. Včasih so si policisti veliko več upali povedati, celo soditi. Danes pa je treba biti previden pri vsaki izrečeni besedi, saj kaj hitro lahko pride do pritožb. V vaseh je na primer veliko medsosedskih sporov in policisti niso razsodniki, čeprav to ljudje od njih večkrat pričakujejo. Pa vendar danes hitro pride do očitkov, da si sprejel neko odločitev le zato, ker enega bolje poznaš kot drugega. Policisti takšnih medsosedskih sporov največkrat ne rešijo, čeprav se to od njih nekako pričakuje. Takšna pričakovanja imajo predvsem starejši, ki imajo še drugačno predstavo o vlogi policista na terenu.

Spominjam se tudi, da sem svojo policijsko kariero začel na pisalnem stroju. Takrat ni bilo preprosto, saj si moral v primeru napake vse napisati znova. Danes so nam računalniki v veliko pomoč, hkrati pa je razvoj s seboj prinesel tudi težave. Čeprav leta vsi govorimo o tem, da je treba olajšati delo policista na terenu, se vse prevečkrat zapletamo v administraciji. Policist mora vnašati zadeve v več aplikacij, s čimer izgublja dragoceni čas, ki bi ga lahko prebil na terenu.

Poudarek bi morali dajati odnosom z ljudmi. Sam skušam na različnih predavanjih otrokom in na občnih zborih uporabiti duhovit način predstavitve. Tako na začetku nasmejim poslušalce, ki se znebijo prvega strahu pred policistom, zatem pa vse lažje steče. Nasmeh in dobra volja veliko pomenita in čeprav je včasih težko, saj tudi mi nismo vsak dan dobre volje, se dolgoročno to obrestuje, saj ti v sproščenem vzdušju ljudje bolj zaupajo. In biti moraš iskren in pošten. Tudi meni se je že zgodilo, da sem se moral opravičiti za storjeno napako, in zatem sva z občanom ostala naprej v dobrih odnosih. Poseben odnos imam tudi do mladine. Mlade fante večkrat »zanese«, kar razumem. Večina jih z leti pride na pravo pot in razumejo, da sem jim v bistvu želel samo dobro.

Prepričan sem, da je zaupanje ljudi v slovensko policijo še vedno na visoki ravni. Vendar pa se je treba zavedati, da mora policist pristopiti do občana in ne obratno. Sploh v bolj vaškem okolišu, kjer ljudje še vedno pričakujejo, da bo policist ure in ure prebil z njimi in se pogovarjal. In to je tudi edini način, da si ustvariš zaupanje, tako pa pridobiš tudi koristne informacije. Zgodilo se mi je že, da sem potreboval več let pogovorov, da sem prišel do zares koristnih podatkov. Žal pa se soočamo z vse večjo kadrovsko problematiko. Policistov je vedno manj in ti imajo posledično vse manj časa za pogovor z občani. Če bi bilo več zaposlenih, bi se lahko bolj poglobili v delo in pridobili več informacij. Pred leti so se policisti na terenu veliko več pogovarjali z ljudmi.

Pri svojih 52 letih počasi že razmišljam o upokojitvi. Veliko se ukvarjam s športom in tudi sicer sem aktiven na različnih področjih, v službi pa opažam, da mladim policistom vse težje »pariram«. Še vedno delam z veseljem, čeprav mi tu in tam zmanjka motivacije in se moram potruditi, da se spet »spravim v pogon«. Raje bi imel bolj umirjeno delo, da bi se v zadeve lahko bolj poglobil. Seveda si želim tudi boljše delovne pogoje in dohodek, ki sem si ga v vseh teh letih službovanja v Policiji, na terenu, tudi zaslužil.

ISBN 961-6797-34-4